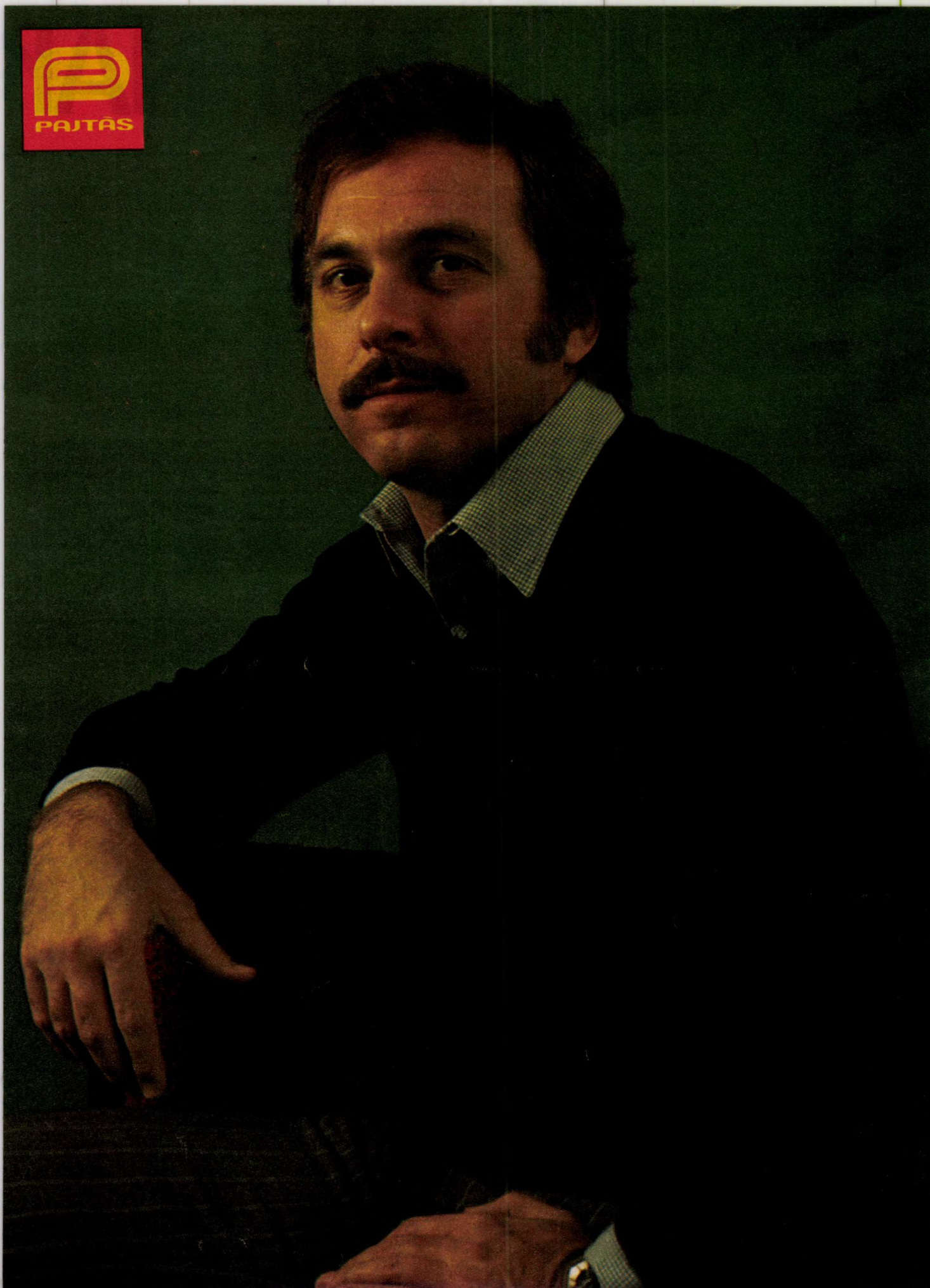
PAJTÁS

HÁLA A NAPNAK

Hétköznapi barátunk hétköznapi történetének kapcsán legutóbb azt próbáltuk belátni: micsoda mérhetetlen szerencséje az embernek, hogy tudását nem készen kapja szüleitől ösztönök formájában, mint az állatok, hanem tanulnia kell. Itt az ideje hát, hogy a nem túlságosan szívderítő tanulság levonása után kellemesebb dolgokkal foglalkozzunk.

Kísérjük hát el ismerősünket a délutáni edzésre, ahol — mint tudjuk — általában meglehetősen mozgalmas események játszódnak le. Az ember lót-fut, tornázik, súlyzózik, verejtékezik, úgyhogy a végére akár két-három kilót is veszíthet a testsúlyából. És bizonyára eszébe sem jut arra gondolni, hogy mindehhez tulajdonképpen központi égitestünk, a Nap energiáját használta fel...!

*

Persze, hogyan is gondolna ilyesmire az ember, amikor a saját végtagjai nehezek, mint az ólom, a saját tüdeje zihál, a saját halántékán dobol az ér, egyszóval a saját erejét és energiáját hagyta a küzdőtéren.

A kérdés most már csak az, hogy vajon honnan származik az az erő és energia, amely állandóan működésben tartja szervezetünket, és amelyből egy-egy edzés vagy mérkőzés során egészen nagy adagokat is el tudunk használni?

A válasz nem tűnik túlságosan nehéznek. Erőnk és energiánk természetesen az elfogyasztott táplálékból származik. A reggelire megevett sajtos-vajas szendvicsből és tejeskávéból az ebédre bekebelezett rakott burgonyából, és így tovább.

Igen, igen... csakhogy az igazán kíváncsi ember most válik igazán kíváncsivá. Mert azt tudjuk, hogy az olajban, a szénben, a fában energia rejtőzik, amelyet elégetéssel elő tudunk csalogatni belőlük. Na, de milyen energia rejtőzik a szendvicsben? Hogyan biztosítja a rakott burgonya, hogy órákon keresztül képesek legyünk rohangálni?

Lehet, hogy meglepően hangzik, de a szendvics, a tejeskávé, a rakott burgonya, meg a többi étel éppen olyan energiát rejt magában, mint a szén, a fa vagy az olaj. Vagyis azt az energiamennyiséget, amely ahhoz kell, hogy a szervetlen, „egyszerű" anyagokból szerves vegyületek épüljenek fel. Ily módon — témánk szempontjából — a fűtőanyagok és az élelmiszerek között semmi különbség nincs. Mind az előbbiek, mind az utóbbiak energiáját azok a szerves vegyületek tárolják, amelyek fő alkotórészei a szén, a hidrogén, a nitrogén és az oxigén.

Mármost a táplálékok energiájához ugyanúgy jutunk hozzá, mint a már említett fűtőanyagokéhoz. Vagyis elégetjük őket. Ez esetben persze, nem kell lobogó lángokra gondolni. A kémikus számára égés minden olyan folyamat, amikor valamilyen anyag oxigénnel egyesül. Ez megtörténhet egyetlen pillanat alatt is, de olykor igen hosszú idő alatt, szinte észrevétlenül megy végbe.

Mint például akkor, amikor a szervezetünk feldolgozza, megemészti a táplálékot. Itt a tüdő és a vérkeringés biztosítja azt az oxigénmennyiséget, amely az elfogyasztott ételek elégetéséhez — egyszerűbb anyagokká történő lebontásához — szükséges. És közben felszabadul az a „konzervált" energia, amely az összes életműködésünket — köztük a sporttevékenység közben végzett erőteljes mozgásunkat is — biztosítja.

*

A nyomozást persze, nem fejezhetjük be ezen a ponton. Azt már tudjuk, hogy a szerves vegyületek létrejöttéhez valamiféle plusz energia szükséges, és hogy ezt az energiát ezek a vegyületek bizonyos körülmények között képesek leadni. Most már csak az a kérdés, hogy honnan van ez a plusz energia?

Ennek kiderítéséhez tegyünk fel egy egyszerű kérdést: miből lesz például a tejeskávéhoz szükséges tej? Természetesen tehénből. És ha már nyomon vagyunk, önként adódik a következő kérdés is: hogyan?

Erre is kapásból válaszolhatunk. A tehén szervezete fűből és különböző takarmányokból hozza létre. És ezzel el is érkeztünk a célhoz. A növényvilág „személyében" sikerült tetten érnünk azokat a szervezeteket, amelyek elsőként találkoznak azzal az energiával, amelynek segítségével széndioxidból és vízből — tehát szervetlen anyagokból — szerves anyagok, köztük a táplálékok is felépülnek. Ez az energia pe-

CSODÁLATOS SEMMISÉGEK

dig nem más, mint a Nap sugárzó energiája.

Amivel magától értetődő módon az összes többi élőlény is találkozik. Csakhogy egyedül a növény képes arra, hogy ezt az energiát saját testének — szerves anyagának — felépítése során tárolni tudja. És ez az energia él tovább az állatokban is, és ezt az energiát fogyasztja az ember, akár növényi, akár állati eredetű táplálék formájában.

És ha már az elején szó esett a táplálékok és a fűtőanyagok lényegi azonosságáról, alkalmunk nyílik egy újabb összefüggés felismerésére. Mert úgy véljük, ezek után teljesen nyilvánvaló, hogy fűtőanyagaink energiája is a Napból származik. A fáról ez az első pillantásra kiderül, hiszen maga is növény a javából. De ami a szenet és az olajat illeti, azok is élő szervezetek — szerves anyagok — évmilliók alatt lerakódott maradványai. Elégetésük során tehát azt a meleget hasznosítjuk, amelyet a Nap még az ember megjelenése előtt sugárzott ki!...

*

Napunk tehát — amely a Tejútrendszer mintegy százmilliárd csillaga között mind nagyságára, mind fényességére nézve teljesen átlagos helyet foglal el — a földi élet szempontjából mindenképpen pótolhatatlan.

— Hohó! — vethetné most közbe valaki. — Hiszen a vízi erőművek is termelnek energiát! Vajon ez is a Napból származik?...

— Hát persze, hogy onnan! — válaszoljuk, és egyben megragadjuk az alkalmat, hogy ezzel kapcsolatban feltegyük szokásos kérdésünket. Véleményed szerint milyen összefüggés van a vízi erőművek és a Nap energiája között?

Várjuk tehát rövid válaszotokat, aztán ismét mi lépünk...

Cser Gábor

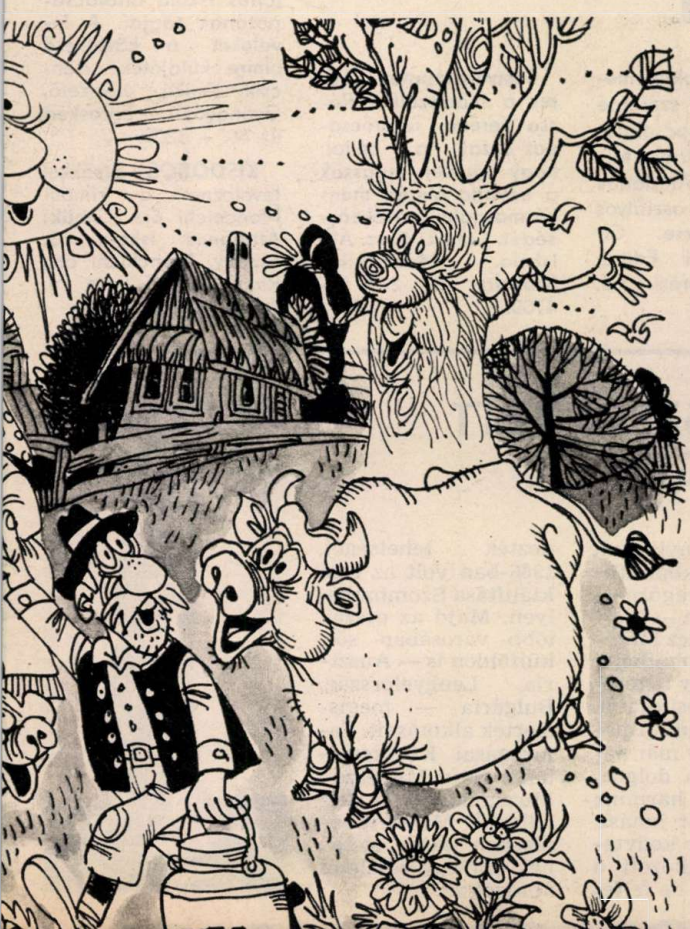

ENDRŐDI ISTVÁN RAJZA

MATEMATIKAI FEJTÖRŐ

A megoldásokat az Országos Pedagógiai Intézetbe küldd Novák Lászlóné nevére. Cím: Budapest, Gorkij fasor 17–21. – 1071. A borítékra a neveden, osztályodon kívül írd rá: „Pajtás feladatmegoldó verseny".

I. Kategória (5–6. osztályosok)

1. feladat.

A Négyszögletes Kerek Erdőben divatosak a félkör alakú szobák, olyanok, mint ez:

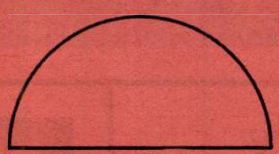

Mikamakka azzal dicsekszik, hogy ő olyan szobákat is tud tervezni, amelyeknek minden fala egy-egy körív, és az alapterületük mégis félkörnyi. Tervezz ilyen szobákat!

2. feladat

– Micsoda véletlen – újságolta Kati –, van a kollégiumban egy másik lány, akivel egy napon van a születésnapunk. – Nem is olyan véletlen – mondja apu. – A kollégiumotokba 400 gyerek jár. Ha egy kicsit gondolkozol, beláthatod: kell, hogy legyenek gyerekek, akiknek ugyanazon a napon van a születésnapjuk.

a) Lásd be te is!

b) Gondolkozz azon is, hogy legalább hány gyerek van, akinek valaki mással megegyezik a születésnapja.

c) Legfeljebb hány olyan nap van, amikor egynél több gyerek tartja a születésnapját?

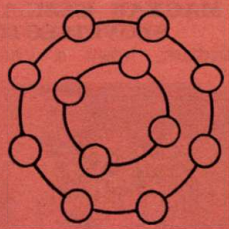

3. feladat

Írjátok be a betűk helyére 1–12-ig a számokat úgy, hogy a külső körön lévők összege kétszerese legyen a belső körön lévő számok összegének.

II. kategória (7–8. osztályosok)

1. feladat

Két vágással vágd három darabra a csupa egyenlő oldalú keresztet úgy, hogy a darabokból egy téglalapot lehessen összerakni!

2. feladat

Életkorom négyzetszám. Ha ezt megszorzom a gyermekeim számával, aztán az unokáim számával, majd a zsebemben lévő forintok számával, akkor olyan számot kapok, amely 2 darab 7-esből és 2 darab 0-ból áll. Hány éves vagyok?

3. feladat

Egy egyetemi hallgató öt tantárgyból vizsgázott. Átlag eredménye 3,4 volt. Semmiből sem bukott meg, nem volt egynél több kettese, és a többi osztályzata között sem volt kettőnél több egyforma. Milyen osztályzatokat kapott?

MIT üzen a Pajtás?

A MAGYAR KÉZILABDA SZÖVETSÉGTŐL megtudtuk, hogy a világbajnokság óta sokan kaptak kedvet ehhez a sportághoz, csak nem tudják, hogyan kezdhetnék el. Aki közületek is hasonló cipőben jár, érdeklődjön Budapesten a kerületi tanácsok sportfelügyelőségein vagy a Budapesti Kézilabda Szövetségnél (Budapest V., Váci u. 62—64. Telefon: 183-933), mindkét helyen szívesen nyújtanak eligazítást arról: hol lehet kézilabdázni?

Ugyancsak KÉZILABDA szakosztály iránt érdeklődik Fodor Anikó Vecsésről (Bánya u. 23. — 2220). A hozzátok legközelebb levő egyesület a Lőrinci Fonó (Gyömrői út 85. Telefon: 585-122), ahol működik ilyen szakosztály. Érdeklődd meg telefonon, tudnak-e fogadni. Általában minden szakosztályban keresik az utánpótlást.

CSAPATÚJSÁGOT már számtalan csapatban szerkesztenek. Hegedűs Márti (Debrecen-Józsa, Kiskert u. 16. — 4225) is ilyesmivel próbálkozik, mert szerinte ez sokat segítene a csapat munkájának szervezésében, összefogásában. Mondd el ötletedet a csapatvezetőnek, ha van rá lehetőség, biztosan örömmel fogadja. S ha elkészült a lap, küldjetek szerkesztőségünkbe egy példányt.

NADRÁGTERVET küldött Szatmári Anikó és Bakk Judit Debrecenből (Burgundia u. 20. — 4024). Készítsétek el a próbadarabot, s ha sikerül megvalósítani e merész ötletet, azt már szívesen bemutatjuk.

ISKOLARÁDIÓJUK munkájáról számolt be Nagy Tamás Szentlőrincről (Hunyadi u. 31. — 7940), és megemlítette, hogy nem kapnak tombolajegyet a Tombolutri akciójukhoz. Ez ne legyen akadálya egy sikeres játéknak, hiszen akár rajzlapból vagy más keménypapírból magatok is készíthettek tombolajegyet. Természetesen hitelesítésül bélyegezzétek le az úttörőcsapat vagy az iskola bélyegzőjével.

A BŰVÉSZSARKOT hiányolja lapunkból Nyitrai István (Pásztó, Mátyás kir. út 43. — 3060). Hamarosan teljesül kívánságod, ugyanis már elkészült az új trükk, s O'Taky bűvész hamarosan ismét megjelenik lapunk hasábjain.

GÁRDONYI ÉV DEVECSEREN

Már hírt adtunk arról, hogy a devecseri Gárdonyi Géza Általános Iskola úttörőcsapata az idei tanévet Gárdonyi évvé nyilvánította. Ez alkalomból irodalmi és képzőművészeti pályázatot hirdet az ország úttörői számára:

— Készítsetek 3—4 oldalas fogalmazást arról, miért tetszett nektek valamelyik Gárdonyi novella vagy regény!

— Készítsetek bármilyen technikával rajzokat, illusztrációkat valamely olvasott Gárdonyi műről.

A pályázatokat a következő címre küldjétek: Gárdonyi Géza Általános Iskola, Devecser — 8460. A beküldés határideje: 1983. március 30.

Jutalmak: (mindkét kategóriában különkülön)

I. 1000 Ft-os könyvutalvány
II. 800 Ft-os könyvutalvány
III. 600 Ft-os könyvutalvány

A nyertes egyéni pályázókat az iskola meghívja egyhetes balatonszepezdi úttörőtáborozásra.

KRÓNIKÁSOK FIGYELEM!

Ötödikes Tolna megyei őrsökkel szeretné felvenni a kapcsolatot a szekszárdi Babits Mihály III. sz. Általános Iskola ötödik osztályos Tengerész őrse. Címük: Huszti Edina, Szekszárd, Kőrösi Cs. u. 17. — 7100.

Testvércsapatot keres a mátészalkai Rózsa Ferenc úttörőcsapat azzal a céllal, hogy közösen kutassák a névadó életét, munkásmozgalmi tevékenységét. Címük: 5. sz. Ált. Iskola, Mátészalka, Szokolay u. 2—4. — 4700.

KOSSUTH LAJOS nevét viselő úttörőcsapatokkal szeretnének megismerkedni a gyöngyösi IV. számú Általános Iskola úttörőcsapatának tagjai. A leveleket a következő címre küldjétek: Bencsik Anikó, ifivezető, Gyöngyös, Epreskert út 46. — 3200.

KISDOBOS őrsökkel levelezne a rimóci Monchichi őrs. Címük: Általános Iskola, 3. osztály, Monchichi őrs, Rimóc, Mező Imre u. 6—8. — 3177.

JUHÁSZBÓL LETT FARAGÓ

Nemrég nyitottuk meg iskolánkban Tőke Imre fafaragó mester kiállítását — kaptuk a hírt Rácz Mónikától, a szombathelyi Dózsa György Úttörőcsapat tudósítójától. — Megtudtuk Imre bácsitól, hogy már nagyon fiatalon dolgozni kezdett, harminc éven át volt juhász. Először csak kedvtelésből próbálkozott a fafaragással, de felfedezték tehetségét, 1966-ban volt az első kiállítása Szombathelyen. Majd az ország több városában sőt, külföldön is — Ausztria, Lengyelország, Bulgária — megismerték alkotásait. Fafaragásai Kecskeméten a Naív Művészek Múzeumában is fellelhetők. Művei többségében saját életének egy-egy részletét ábrázolják.

AJÁNLOM NEKTEK IS

ARTHUR WINDELBAND:

EMBERŐSÖK, ŐSEMBEREK

A fenti író neve mindaddig ismeretlen volt számomra, míg kezembe nem került ez a könyv, amely a Gondolat Zsebkönyvek sorozatban jelent meg, és nekem nagyon tetszett. Hiszen kit ne érdekelne, honnan származik az ember? Nos, a származásra vonatkozó kérdések közül a tudomány ma már igen sokra egyértelmű választ tud adni, de bőven akad még megválaszolatlan kérdés is.

Az ember származásáról már az ókorban is voltak elképzelések, de az akkori tudósok szerint az embert csakis valami természetfölötti erő teremtette. No, de mi lett volna az az erő? Isten? Vagy a Noé bárkájába ültetett minden fajból egy-egy pár, hogy az özönvizet átélve „új világot" hozzanak létre? Aligha. Később már nem hitték el az ilyen feltevéseket, s a XIX. században már bebizonyították, hogy az ember nem más, mint egy biológiai faj az állatok rendszerében, és a főemlősök egy rendjét alkotja. Hogy mi alapján állítják ezt a tudósok? Ezt már nem taglalom, akit érdekel, olvassa el a könyvet, biztosan nem bánja meg. A könyvben táblázatok, színes fotók teszik még érdekesebbé, érthetőbbé a természet csodálatos alkotását, az ember létrejöttének és fejlődésének történetét.

Kiss Gyöngyi, Mindszent

LEVELEZNÉNK!

BUDAI EDIT, Aszód, Mosolygó A. u. 1. – 2170, 14 éves; ANTALI JUDIT, Debrecen, Várad u. 1. – 4030, 13 éves; BACSKAI ZSUZSA, Hajdúnánás, Mikszáth K. u. 8. – 4080, táncdalszövegeket cserél; MÉSZÁROS MÓNIKA, Kecskemét, Irinyi út 44. – 6000, 14 éves; TIMBÓKOVICS KATALIN, Bak, Ady E. út 32. – 8945, 14 éves; ZSÍROS ZSUZSANNA, Szécsény, Bartók B. út 14. – 3170, 13 éves, bélyeget, kártyanaptárt gyűjt, szeret sakkozni és fociznì; BÖDÖCS PIROSKA, Káld, Rákóczi u. 11. – 9673, 13 éves; TÓTH ANDREA, Nádudvar, Mester út 23. – 4181, 13 éves; BUDAI ZSOLT, str. Brasovului 5/4, Tg-Mures-4300. Románia, magyarul, angolul, franciául és németül levelezne sportról, zenéről; HORNYAN JULIANNA, Magyargéc, Rákóczi út 20. – 3133, 13 éves; PAPP SÁNDOR, Pomáz, Horváth u. 5. – 2013, 13 éves; MÁTYUS JUDIT, Karcag, Deák krt. 12. – 5300, 13 éves; LIPPAI MÁRIA, Nagyhalász, Arany J. út 283. – 4485, 13 éves, matricát, bélyeget, képeslapot gyűjt, szeret sportolni; CSAJKA ANITA (12 éves) és RICHÁRD (9 éves), Gyöngyös, Csalogány u. 22., 1/3. – 3200, bélyeget, matricát, szalvétát gyűjtenek és cserélnek; HORVÁTH MÓNIKA, Letkés, Rákóczi út 21. – 2632, 14 éves; VERES ÁGNES, Orosháza, Huba u. 17/b. – 5900. 13 éves; SZELES ANIKÓ, Jánkmajtis, Kossuth L. út 44. – 4741, 12 éves, képeslapot gyűjt, szereti a zenét és a jó könyveket; CSONTOS MÁRIA, Prügy, Munkácsy M. u. 2. – 3925, 12 éves; NAGY ANDREA, SZABÓ ÉVA, SZANYI KORNÉLIA, Alsóvadász, Fő út 133. – 3811, 12 évesek, csokipapírt, matricát, naptárt, szalvétát gyűjtenek; HERCZEG EDINA, Kecskemét, Tinódi u. 6/c. – 6000, 12 éves.

URSPRINGER EDINA, Taksony, Tanács u. 16. – 2335. 13 éves; KUN ÉVA, Mezőtúr, Csokonai út 73. – 5400, 13 éves; PAPP EDINA, Felsővadász, Rákóczi tér 1. – 3814, 14 éves, szeret kirándulni, rajzolni, rejtvényt fejteni; MÉSZÁROS EDIT, Sajókeresztúr, Petőfi S. út 58. – 3791, 14 éves; PUSS RÉKA, str. Soimilur bl. 53/c ép. 16 et. III. 3225 Tirnaveni Jud Mures Romania, 14 éves; GORJÁNÁCZ TERÉZ, Hercegszántó, Felszabadulás u. 28/b. – 6525, 14 éves; OLÁH MÁRIA, Érd, Árva u. 2. – 2030, 13 éves, bélyeget gyűjt; SOÓS ANDREA, Gyömrő, József A. u. 29. – 2230, 12 éves; PÓCSI ILONA, Milota, Kossuth L. u. 37. – 4948, 13 éves; MARKÓ TERÉZIA, Jászalsószentgyörgy, Rákóczi út 34. – 5054, 14 éves; TÓTH TÜNDE, Nagyhalász, Arany J. út 200. – 4485, 13 éves, bélyeget, naptárt, matricát, csokipapírt, szalvétát gyűjt; ÓDOR SZABOLCS, Pécel, Táncsics M. u. 5. – 2119, 12 éves; KISS CSILLA, Adásztevel, Árnád u. 103. – 8561, 14 éves; KATONA MARGIT, Nyíregyháza, Szőlő-zug 3. – 4405, 14 éves; SZABÓ JUDIT, Miskolc, Középszer 78., IX. 3. – 3529, 12 éves; GARDÓ NANETTE, Mende, Dózsa Gy. út 120. – 2235, 14 éves; HORVÁTH MARIANNA, Pankasz, Fő út 4. – 9937, 14 éves, matricát gyűjt; HUSZTI EDINA, Szekszárd, Kőrösi Csoma S. u. 17. – 7100, 11 éves; SZABÓ JÚLIA, Budapest, Istenhegyi út 77–79/c. – 1125, 13 éves.

MONDJUNK VALAMI ÚJAT!

Bár csapatunkban — a gércei Kossuth Lajos Úttörőcsapatban — már három éve zajlik az „Élen járó őrs" címért folyó verseny, más csapatok részére talán érdekes lesz a beszámoló. A fenti cím elnyeréséért a következő feladatokat kell elvégezni az őrsöknek: részvétel a „Tájak, korok, múzeumok" és a „Barátunk a könyv, a zene" akciókban; részvétel a csapat versenyein, rendezvényein népi használati tárgyak gyűjtése; és mindezen kívül a pontozásnál figyelembe veszik az őrs magatartását, tanulmányi átlagát, a naplók és az őrsi falak színvonalát.

E feladatok állandó elfoglaltságot adnak az őrsöknek, így nálunk nem jelent különösebb gondot, hogy unalomba és rendetlenkedésbe fulladnak az őrsi összejövetelek. Ezért más csapatoknak is ajánljuk az ilyen vagy hasonló, az őrsök munkáját értékelő akció bevezetését.

Dévai Ildikó, Gérce

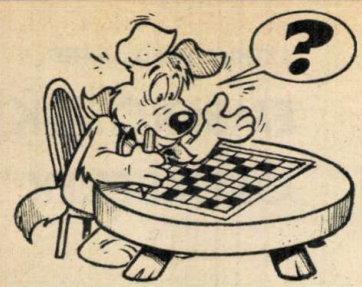

TÖPRENGŐ

EGY KIS LOGIKA

Nem elég csak töprengeni, fejet törni ezeken a rejtvényeken. Egy kis következtetéssel, egy kis logikával könnyebben rájössz a lényegre, a megoldásra.

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: január 24. (Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397). A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".

A 33. SZÁM MEGFEJTÉSEI: ARANYBULLA: Nem I!I., hanem II. András adta ki az aranybullát. – ÉKSZEREK: Ezek nem ékszerek, hanem övcsatok. – A FELE NEM IGAZ: A második rész nem igaz: Nem Asztrikot, hanem Gellértet taszították a Dunába. – A KIRÁLY MEGLEPŐDÖTT: A B. hírnök állhatott Szent László király előtt. – KIÉ LEHETETT?: Kinizsi Pálé. – ÖVCSAT: X. – KI A TETTES?: Búvár Kund. – MÁTYÁS KIRÁLY: A harmadik válasz jó. – VÁROSPECSÉT: Nagykőrös, Kiskunhalas.

NYERTESEK: A 32. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Bíró Attila, Varsánygyüre; Györgyi Dóra, Budapest, XXII.; Lengyel Ingrid, Bp. VII.; Nagy Gabriella, Bp. XV.; Thuma Zsolt, Bp. II.; Csallóközi Renáta, Baja; Gyenge Gábor, Röjtökmuzsaj; Hengsperger Ilona, Gávavencsellő; Kassai Klára, Sajólád; Kovács Veronika, Mikófalva; Kránitz Cecília, Magyarkeszi; Pál Tibor, Feldebrő; Pandl József, Márok; Paraszt Attila, Békésszentandrás; Rácz Katalin, Csongrád; Szanyi Kinga, Rózsaszentmárton; Szedlacsek Anita, Piliscsaba; Zélity Veronika, Kunbaja; Tóth István, Andornaktálya; Vismeg Nóra, Szikszó.

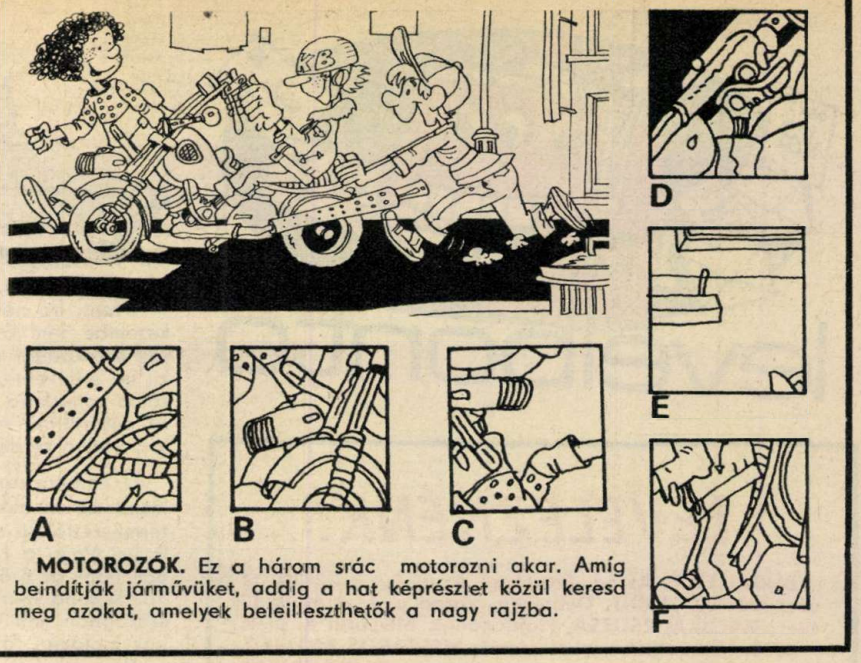

MOTOROZÓK. Ez a három srác motorozni akar. Amíg beindítják járművüket, addig a hat képrészlet közül keresd meg azokat, amelyek beleilleszthetők a nagy rajzba.

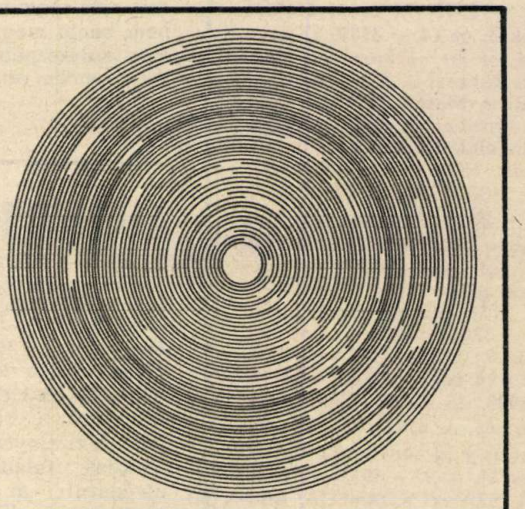

SZÁMOLD MEG, hány kör látható a rajzon, és ebből mennyi a teljes körök száma?

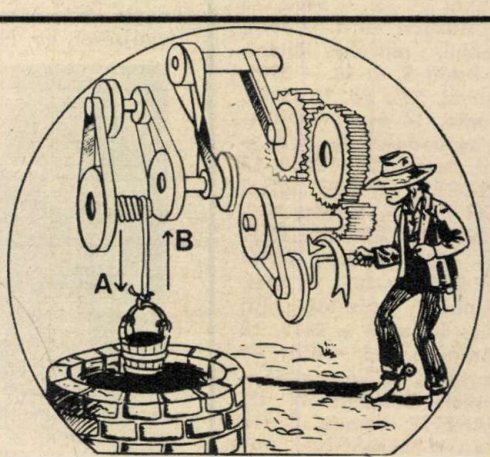

LE? FEL? A kalapos fiatalember a nyíl irányában forgatja a többszörösen összetett kerekes szerkezetet. Mit gondolsz, a vödör „A" vagy „B" irányban mozdul el?

AZONOS? Egy vidám erdei történethez két illusztrációt készített a rajzoló. A szerkesztő azt mondta: „Mivel mindenben megegyezik a két rajz, ez voltaképpen egy illusztráció."

Kinek van igaza?

FŐNÉV? – IGE? Rajzunk egy-egy ábrája között érdekes összefüggés fedezhető fel. Minden egyes főnevet ábrázoló rajznak van egy azonos kifejezésű igét ábrázoló párja. Keresd meg az összetartozó párokat!

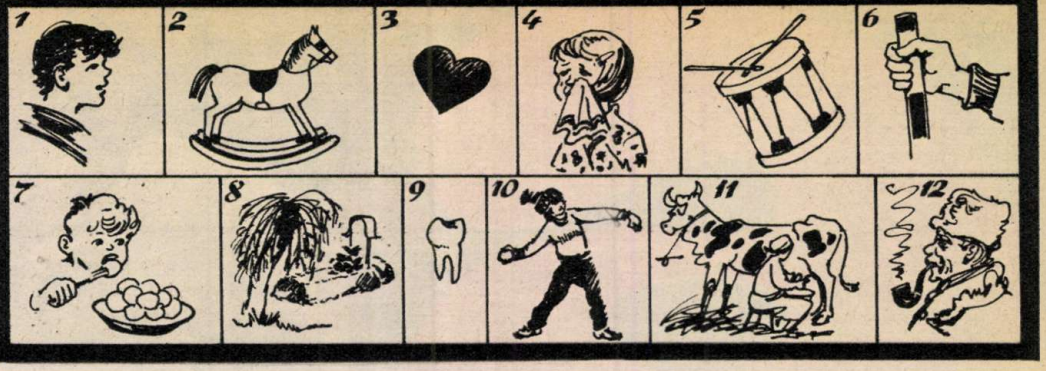

SZELLEMKÉPEK. Szellemes történet – de csak úgy, ha a képeket időrendi sorrendbe rakod.

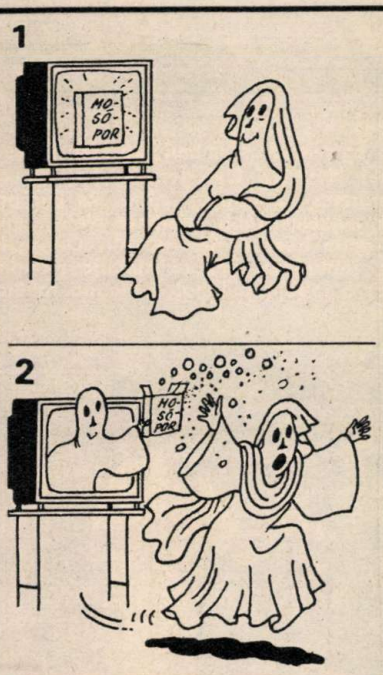

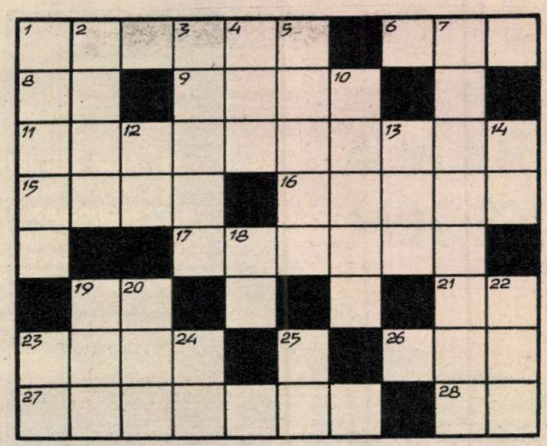

HÍRES MONDÁS. Róma nagy uralkodójának, Julius Caesarnak volt egy híres mondása. A keresztrejtvény teljes megfejtése után könnyen rátalálhatsz. Mindössze három szó.

VÍZSZINTES: 1. Érkeztem. 6. A tálból levest... 8. Páka belseje! 9. Ilyen a jó kés. 11. Tudományág. 15. Fém pénzdarab. 16. Származó. 17. Néztem. 19. A.E. 21. Lángol. 23. Mezőgazdasággal, földdel kapcsolatos idegen szavak előtagja. 26. Fehérnemű. 27. Első voltam a célban. 28. Fordított kettős mássalhangzó.

FÜGGŐLEGES: 1. Ajándék a kicsiknek. 2. Igavonó állat. 3. Tézis. 4. Helyhatározó szó. 5. Elvonulás. 7. Számtani művelet megoldása. 10. Vaddisznó testét borítja. 12. Rím azonos betűi. 13. Ráskai ... (középkori kódexmásoló apáca keresztneve). 14. Mező szélei! 18. Keresztül. 19. A gondolkodás szerve. 20. Az izom teljesítménye. 22. Azonos mássalhangzók. 23. A. G. 24. ...a csodák csodája 25. Személyes névmás.

KAR	TÜ	ŐSE

ÉRDEKES? Hogyne lenne érdekes, hiszen ennek a rejtvénynek a kulcsszava: vissza. Ugyan miért?

BETŰREJTVÉNYEK

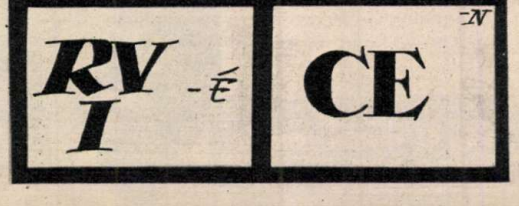

NAPRÓL-NAPRA... 11 naptárlap, látszólag nagy összevisszaságban. De csak szemre, mert valójában egy bizonyos logikai kapcsolat van köztük. Mi ebben a rejtvény? Az, hogy ez a logikai kapcsolat két esetben is „sántít".

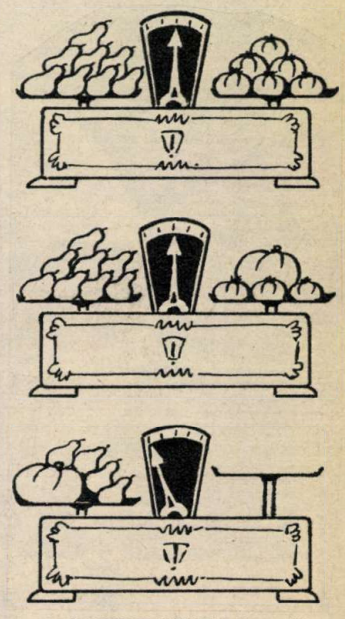

MÉRLEGELJÜNK! A mérlegen körte, paradicsom és egy közepes nagyságú sütőtök van. Nos, a harmadik mérleg üres serpenyőjébe miből mennyit kell tenni, hogy a mutató középre kerüljön?

6 PERCES MINI – DRÁMA A SZŐNYEGEN

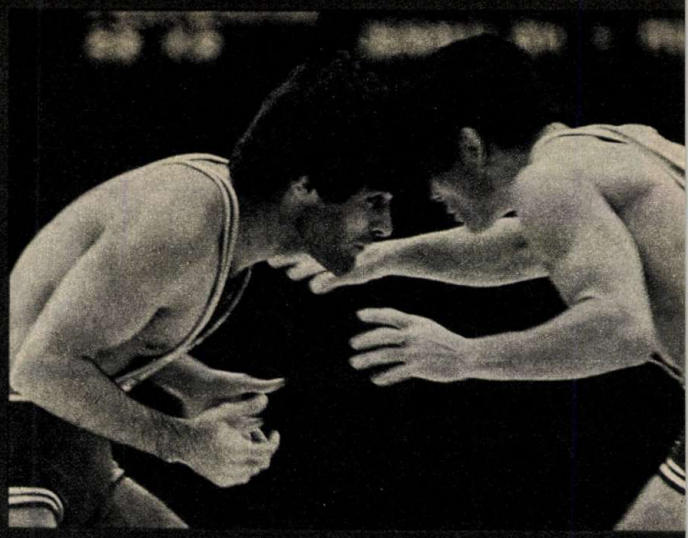

1 Mint két kiskakas. Egymással szemben, ugrásra készen. Balról Haralambosz Holidisz, Görögország fia, amúgy világbajnoki bronzérmes, a magyar világ- és Európa-bajnok Rácz Lajos egyik legkeményebb ellenfele. Vele szemben most azonban egy japán birkózó, Eto áll. Áll? Dehogyis, hiszen már lendül előre, jobbjával azonnal átkapja Holidisz vállát, ám ő sem rest, az ő jobbja pillanatok múltán rakétaként vágódik Eto hóna alá.

2 Eto dühös. „Rögtön kiegyelem a szemedet!" – mondja mozdulata, miközben Holidisz azt vizsgálhatja, lejár-e a japán feje. „Viszed innen a mancsodat!" – ragadja meg a karját Eto, miközben a görög erőlködik, hogy a törzse továbbra is szálegyenes maradjon.

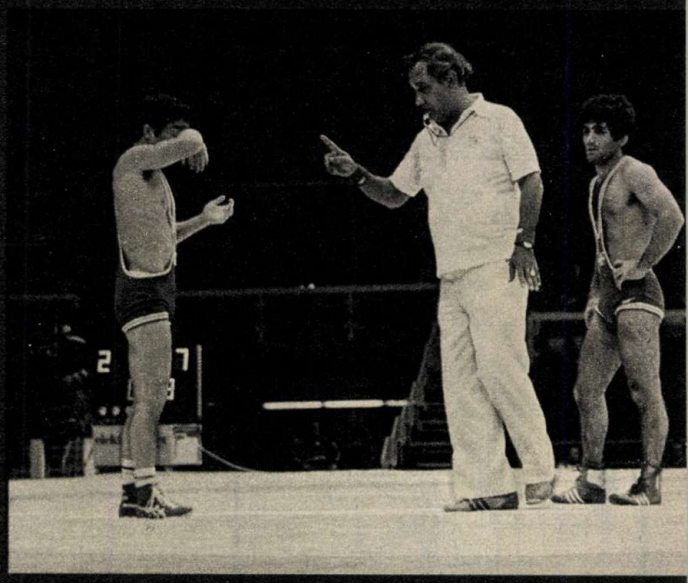

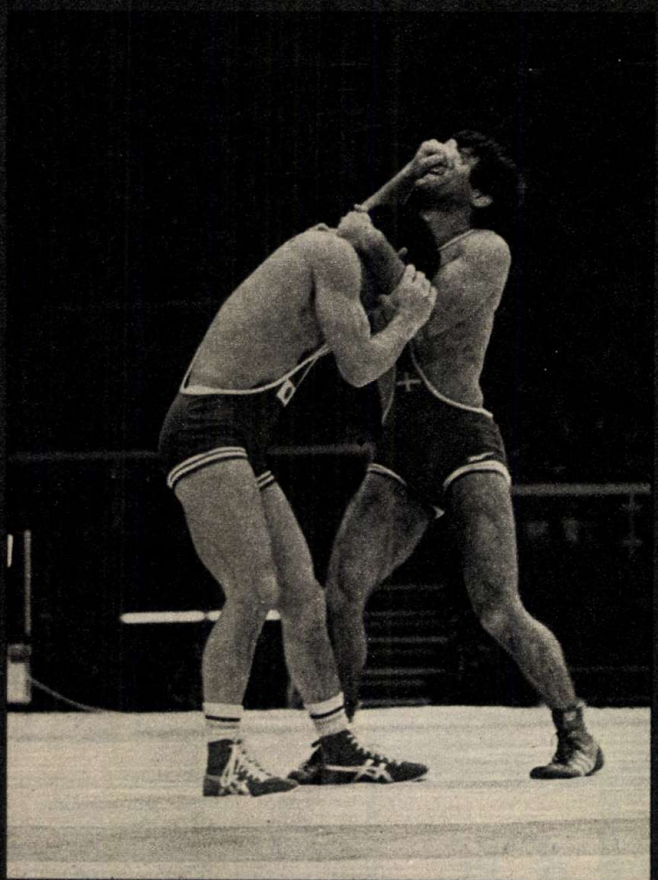

3 „Nana, fiúk, nana!..." – lép közbe a vezető bíró. Eto szipog: „Miért tetszik engem bántani?" Holidisz némi kárörömmel figyel: „Úgy kell neked!" Nyugodt, hiszen 3:0-ra vezet. Bal orrlyukába egy darab vatta került, mert Eto technikája kifinomult, tudta, meddig kell nyomni, szorítani azt az orrot...

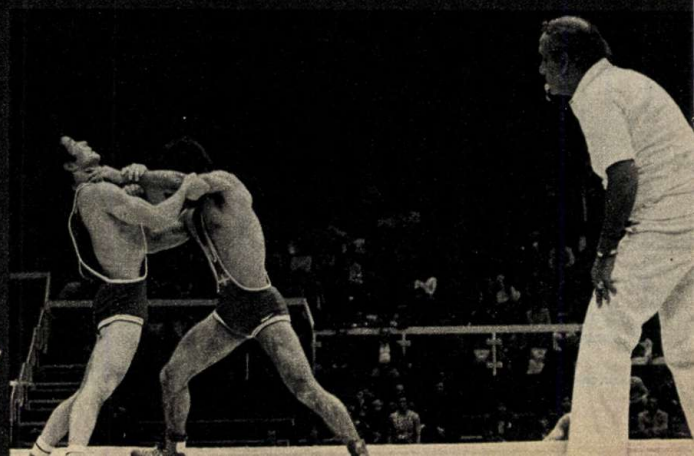

4 Eto szépít. Holidisz dühbe gurul. Az ellenfél torkának esik... A bíró szájában már ott a síp, ejnye, hát ezek a gyerekek most már kezdenek túlzásba esni.

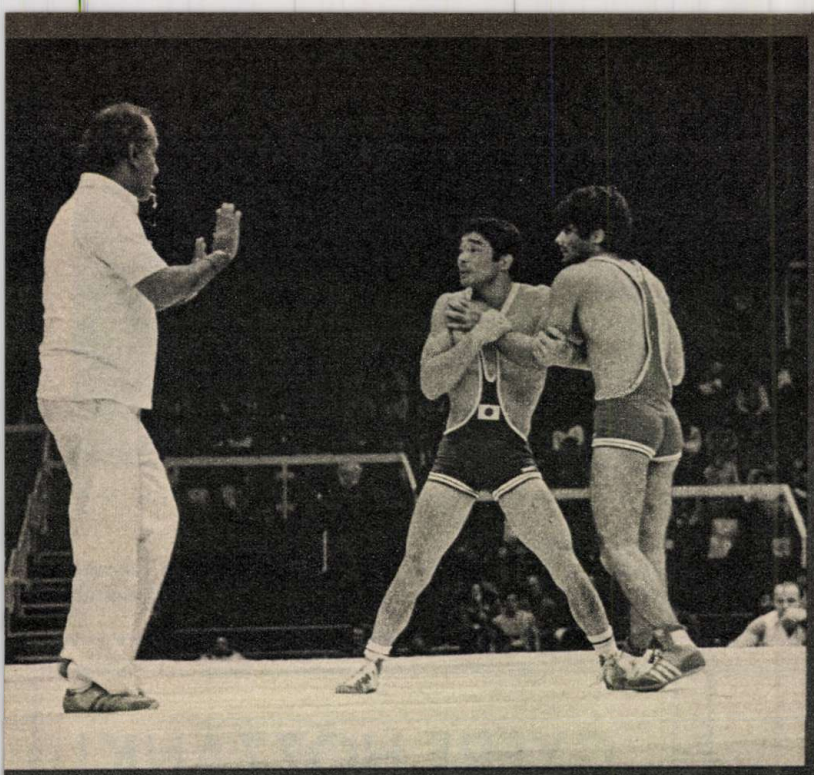

5 „Na, ehhez mit szól, bíró sporttárs?...” – mondja Eto, láthatólag nem túl derűs tekintete. Holidisz most csendes szemlélő. A bíró Etóra figyel, ő most megbújhat a fejmosás elől.

6 3:3 a végeredmény. Döntetlent azonban nem hirdetnek a birkózásban. Megvannak a megfelelő szabályok, amelyek eldöntik, hogy pontegyenlőség esetén melyik versenyző győz. A zsüriasztalnál a pontozólapokat vizsgálgatják. Ebben a pillanatban, úgy látszik, megszületett a döntés. Nem kétséges, Holidisznak kedvez. Felcsillan a szeme – „Odanézzen, bíró sporttárs! Látja? Az én színem gyulladt ki az eredményjelző táblán...” Eto is észrevette, ő már Holidisz felé fordul, hogy nyújtsa a kezét.

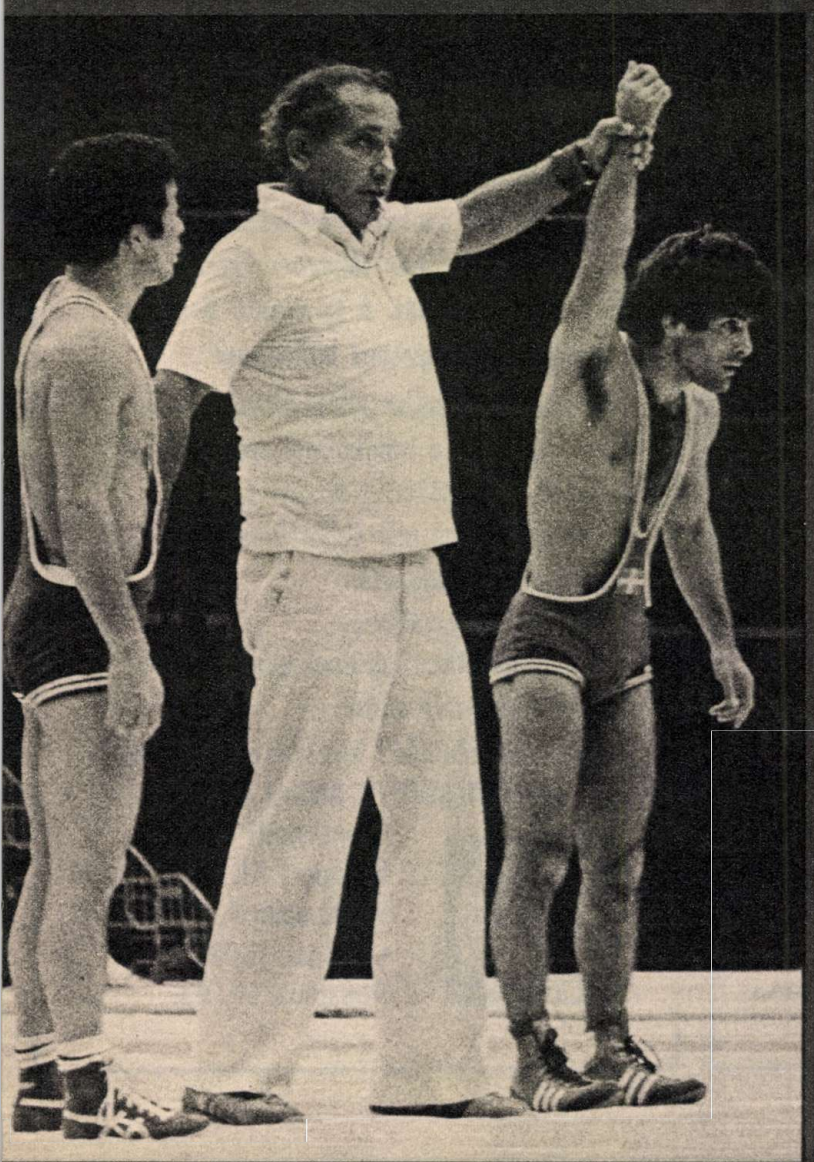

7 „Igenis, tisztelettel – hajol meg Holidisz –, értettem, én vagyok a győztes, magam is úgy gondoltam. És köszönöm a tapsot.” Eto felnéz, „Nahát, hogy ennek az apró embernek milyen magasra nyúlik a keze...” Nagy csata volt, hatperces minidráma. Most már nincs más hátra, mint hogy a két kiskakas összeölelkezzen. Harag nincs. „Legközelebb folytatjuk...”

(A BUDAPESTI KÖTÖTTFOGÁSÚ VILÁG KUPÁN, KARASZ LAJOS OPTIKÁJA LESTE EL AZ IZGALMAS CSATA RÉSZLETEIT ÉS SZEKERES ISTVÁN HALLGATTA KI A PÁRBESZÉDET.)

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK, FIGYELEM!

Kőműves, ács-állványozó, bádogos-tetőfedő, villanyszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, vízvezeték- és készülékszerelő, központi fűtés- és csőhálózatszerelő, épületasztalos, fapadlózó-műanyagburkoló, hidegburkoló, szobafestő-mázoló szakmunkástanulónak jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik a 15—17. életévüket 1983-ban betöltik és a 8. osztályt elvégezték, illetve akik jelenleg a 8. osztály tanulói.

Vidékieknek a tanulmányi időre TÉRÍTÉSMENTESEN TANULÓOTTHONT, KOLLÉGIUMOT, napi 3 Ft-ért teljes ellátást, tanulmányaikhoz szakképzett nevelőtanári felügyeletet és segítséget biztosítunk.

Továbbá rendszeresen hazautazási kedvezményt, munkaruhát, ösztöndíjat, egyes szakmákban ösztöndíj-kiegészítést, valamint kőműves, ács-állványozó tanulóknak 500 Ft, a többi szakmában 250 Ft társadalmi ösztöndíjat biztosítunk, amit szerződésben rögzítünk.

Különböző sportolási és kulturális lehetőséggel várjuk a jelentkező fiatalokat.

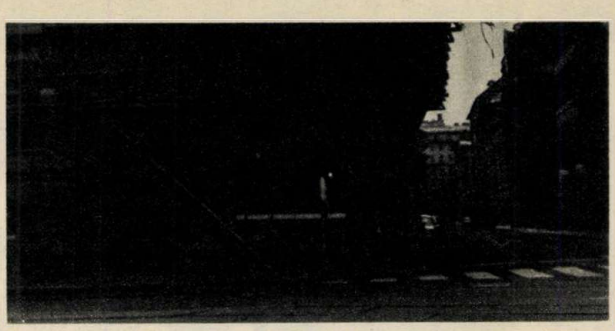

Személyes és levélbeli érdeklődésre részletesen válaszolunk.

Pontos címünk:
Fővárosi 3. sz. Építőipari Vállalat, szakoktatási csoport, Budapest XIII., Lehel út 10/a. Tel.: 494-300/121 mellék.

JÓL JÁRSZ, HA A PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT SZAKMUNKÁSTANULÓJA LESZEL!

Csak 3 év szorgalom, s a jövedelmed havonta 3200–6000 Ft-ig mehet!

Az 1983 szeptemberében induló tanévre is várjuk az általános iskolát végzett és most végző lányok jelentkezését budapesti és vidéki gyáregységeinkbe, fonalgyártó szakmára.

Már a tanulóévek alatt is sok-sok kedvezmény: díjtalan kollégiumi, leányotthoni elhelyezés, tankönyvek, tanszerek, munkaruha, iskolaköpeny, 5 Ft-ért napi háromszori étkezés, havonta 500 Ft szociális ösztöndíj, 320–700 Ft tanulmányi ösztöndíj.

Válassz gyáregységeink közül!

PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT

- **Lőrinci gyára, Budapest, Gyömrői út 85–91. – 1183;**
- **Újpesti Cérnagyár, Budapest, Váci út 91. – 1044;**
- **Kaposvári gyár, Kaposvár, Jutai u. 6. – 7400;**
- **Miskolci gyár, Miskolc, József Attila u. 21. – 3527;**
- **Váci gyár, Vác, Vám u. 1. – 2600.**

„FONALGYÁRTÓ SZAKMA" megjelöléssel várjuk továbbtanulási jelentkezési lapodat a számodra legmegfelelőbb gyáregységünk személyzeti és oktatási osztályán.

Kérésre postafordultával részletes tájékoztatót küldünk.

GYERE HOZZÁNK!

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó fonó-szövő szakmára lányokat, villanyszerelő szakmára fiúkat szerződtetünk szakmunkástanulónak, akik az 1982–83-as tanévben fejezik be az általános iskolát. A tanulóidő 3 év. A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és teljes ellátást biztosítunk. Havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900–1120 Ft között van. Az utolsó évben már teljesítménybér! Szakmunkásvizsga után a lányok leányszállóban, a fiúk albérletben kerülnek elhelyezésre. Jelentkezés levél útján „Szakmunkástanuló" hivatkozással történik.

PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAI GYÁRA

személyzeti osztály
Budapest XI. ker., Hauszmann A. u. 20.
Levélcím: 1502 Budapest, Pf. 43.

FIGYELEM!

Az 1983/84-es tanévre a 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett

lányokat SZÖVŐNEK,

fiúkat VILLANYSZERELŐ,
FORGÁCSOLÓ,
SZERKEZETI LAKATOS,
TEXTILIPARI GÉPSZERELŐ

szakmára beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő 3 év.

JUTTATÁSOK: villanyszerelő, műszerész szakmában 250 Ft, a többi szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj, ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 410–620 Ft tanulmányi ösztöndíj, plusz 130 Ft jövedelempótlék. Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban. A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. A kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben a bérbesorolási kategóriától függően alakul. A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen, hétfőtől csütörtökig, 8–15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Cím: PATEX
Angyalföldi Szövőgyár,
Budapest XIII.,
Fáy u. 81–83. 1135

FIATALOK FIGYELEM!

Általános iskolai végzettséggel rendelkező lányokat felveszünk az 1983–84-es tanévre fonó és szövő, fiúkat textil- és ruházati ipari gépszerelő, géplakatos és villanyszerelő szakmunkástanulónak.

FELSŐ KORHATÁR: 15 ÉV. TANULÓIDŐ: 3 ÉV

TÁRSADALMI ÖSZTÖNDÍJ: 500 FT

TANULMÁNYI ÖSZTÖNDÍJ: EREDMÉNYTŐL FÜGGŐEN 350–550 FT

ÖSZTÖNDÍJ-KIEGÉSZÍTÉS: 190 FT. TELJES ELLÁTÁS ÉS ELHELYEZÉS KOLLÉGIUMBAN HAVI 210 FT-ÉRT, TANKÖNYV ÉS MUNKARUHA DÍJMENTESEN. SZAKMUNKÁSVIZSGA UTÁN A HAVI KERESETI LEHETŐSÉG 4000 FT-TÓL 4500 FT-IG.

Jelentkezni lehet szombat kivételével bármely munkanapon 7 órától 16 óráig személyesen.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk. A gyár címe: PNYV MAGYAR PAMUTIPAR
személyzeti és oktatási osztály
Budapest, Lahner Gy. u. 30. 1046
Telefon: 693-111/115-ös mellék vagy 693-847.

GYERTEK AZ ÉPÍTŐIPARBA!

Tanuljatok olyan szakmát, amellyel felnőttkorban megkönnyítitek saját otthonotok megteremtését. Ehhez nyújt segítséget a Fővárosi 4. sz. Építőipari Vállalat, amely az 1983/84-es tanévre szakmunkástanulókat iskoláz be az alábbi szakmákra: kőműves, kőfaragó, épületburkoló, ács-állványozó, szobafestő-mázoló (tapétázó), fapadlózó és műanyagburkoló, épületasztalos, épületvillamossági szerelő, gázvezeték- és készülékszerelő, bádogos. Jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik az 1982/83-as tanévben fejezik be a nyolcadik osztályt, illetve azok, akik már elvégezték és a 16. életévüket még nem töltötték be.

Tanulmányi idő 3 év, felvételi vizsga nincs.

Munkaruhát, kedvezményes étkezést biztosítunk. A vidékieket tanulóotthonunkban helyezzük el, napi háromszori étkezés biztosításával. Havi 250–500 Ft társadalmi ösztöndíjat is fizetünk a tanulmányi ösztöndíjon kívül.

Jelentkezni, érdeklődni lehet a személyzeti osztályon (Budapest IX., Hámán Kató u. 3–5.) vagy a tanulóotthonban (Budapest VIII., Bláthy Ottó u. 6–8.).

HIRDETÉS

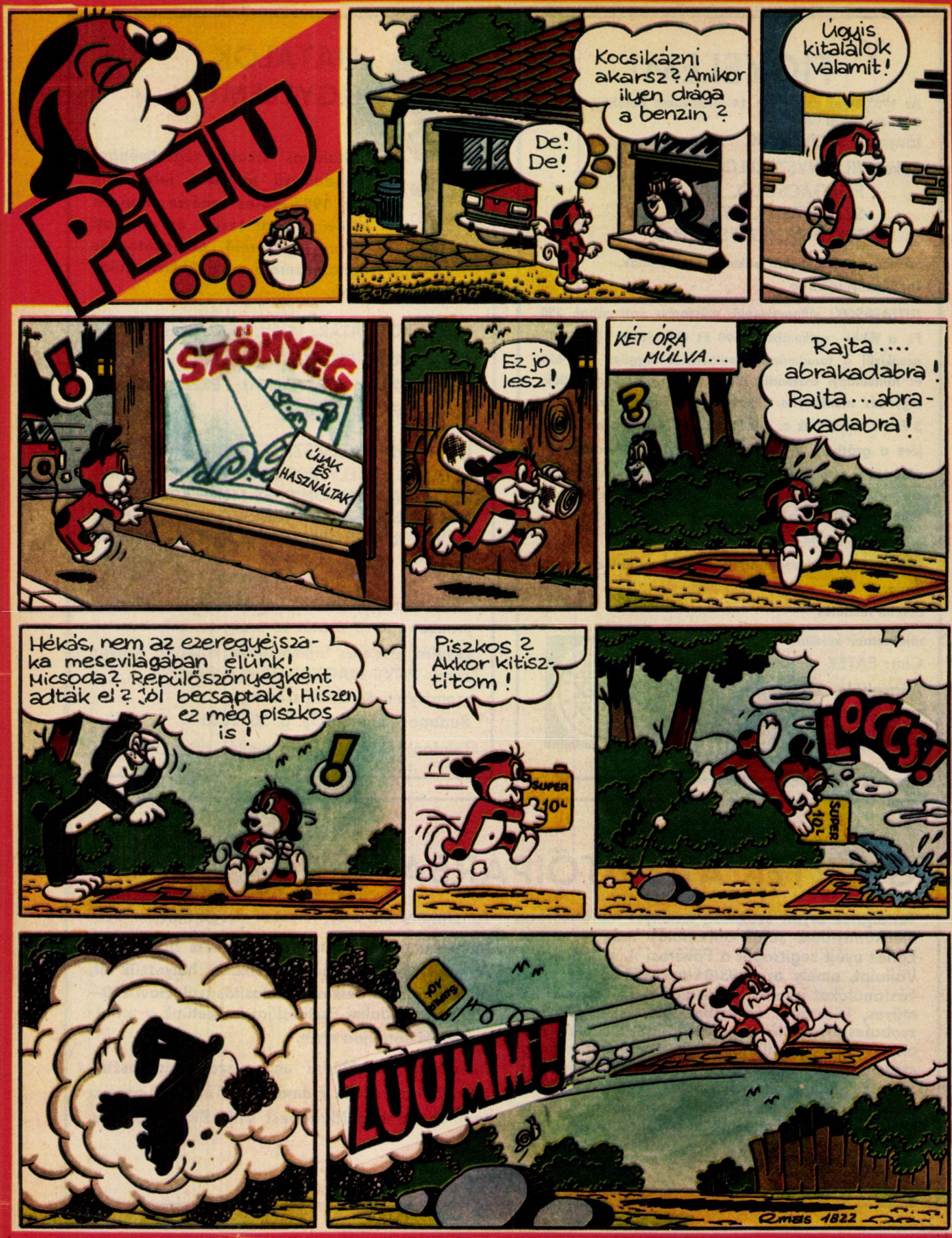
PIFEU
Kocsikázni akarsz? Amikor ilyen drága a benzin?
De! De!
Úgyis kitalálok valamit!
ÚJ SZŐNYEG
ÚJAK ÉS HASZNÁLTAK
Ez jó lesz!
KÉT ÓRA MÚLVA...
Rajta.... abrakadabra! Rajta... abrakadabra!
Hékás, nem az ezeregyéjszaka mesevilágában élünk! Micsoda? Repülőszőnyegként adták el? Jól becsaptak! Hiszen ez még piszkos is!
Piszkos? Akkor kitisztítom!
SUPER 10L
LOCCS!
ZUUMM!
Ormos 1822

VÁLASZTOTTÁL MÁR?

Segítünk! Gyere a Magyar Hajó- és Darugyárba szakmát tanulni! Legfontosabb szakmáink: szerkezeti lakatos, hegesztő, csőszerelő, gépiforgácsoló (esztergályos), gépszerelő, villanyszerelő, ács-állványozó, öntő.

Tanulásodhoz vállalatunk segítséget nyújt: kollégiumi elhelyezés, korszerűen felszerelt tanműhely, tanulmányi ösztöndíjon felül a szakmától függően havi 250—500 Ft-ig társadalmi ösztöndíj, napi 3 Ft térítésért ebéd; nyereségrészesedés, üdülés balatoni üdülőinkben, sportolási lehetőség vállalatunk nyolc sportszakosztályában, minden héten szabadszombat. Szakmunkásvizsga után továbbtanulásodhoz nyitva az út érettségi, technikusminősítő, főiskola, egyetem felé, melyhez minden támogatást megkapsz.

Munkába álláskor 1500—2000 Ft juttatás, modern munkásszálloda, jó kereseti lehetőség vár!

Érdeklődésed és jelentkezésed az alábbi helyeken várjuk:

MHD központi oktatási osztály, Budapest, Váci út 202. — 1904. Telefon: 295-203.

MHD Balatonfüredi gyáregység, Balatonfüred. Telefon: 06-80-40-100.

MHD Tiszafüredi gyáregység, Tiszafüred. Telefon: 53.

MHD Váci Gyáregység Vác, Derecske dűlő. Telefon: 06-27-11-411.

A BUDAPESTI VEGYIMŰVEK

szeretettel várja az általános iskolát végző fiatalok jelentkezését az alábbi szakmákra: általános vegyianyaggyártó, esztergályos, marós, hegesztő, vas- és fémszerkezeti lakatos, ács- és állványozó, kőműves (kiemelt szakmák), géplakatos, vegyigépszerelő, gáz- és vízvezetékszerelő, anyagmozgatógép-szerelő, dízelmozdonyszerelő, felvonószerelő, villanyszerelő, villamosgépszerelő, elektroműszerész, irányítástechnikai műszerész, üvegműves, épületasztalos, szobafestő-mázoló. Kiemelt szakmákban a tanulók a tanulmányi ösztöndíjon felül havi 200 Ft kiegészítést kapnak.

A tanulókkal szerződést kötünk társadalmi ösztöndíjra, amelynek összege 250—500 forintig terjed. Vidékiek részére kollégiumi elhelyezést biztosítunk.

A gyakorlati oktatás idején a tanulók kedvezményes ebédet, védőétel-térítést, védőruhát, tanulmányi eredménytől függően nyereségrészesedést kapnak.

A törzsgárdatagság elismerésénél a tanulóéveket beszámítjuk.

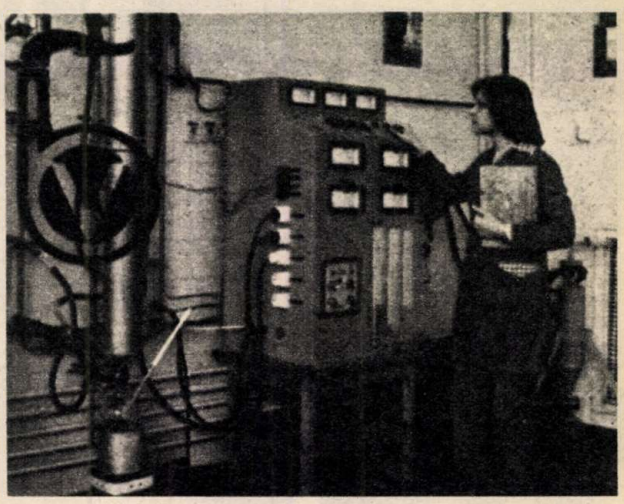

Dolgozóink pihenését szolgálják a Duna és a Balaton melletti üdülőink. Számtalan sportolási lehetőséget nyújtanak a vállalat sportszakosztályai.

A szakmunkásvizsga letétele után a vállalat a továbbtanulni szándékozókat támogatja.

Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban a BUDAPESTI VEGYIMŰVEK személyzeti és oktatási osztályán (1097 Budapest IX., Kén u. 5. Telefon: 277-275)

HIRDETÉS

ALASZKAI ARANYRÖGÖK 2

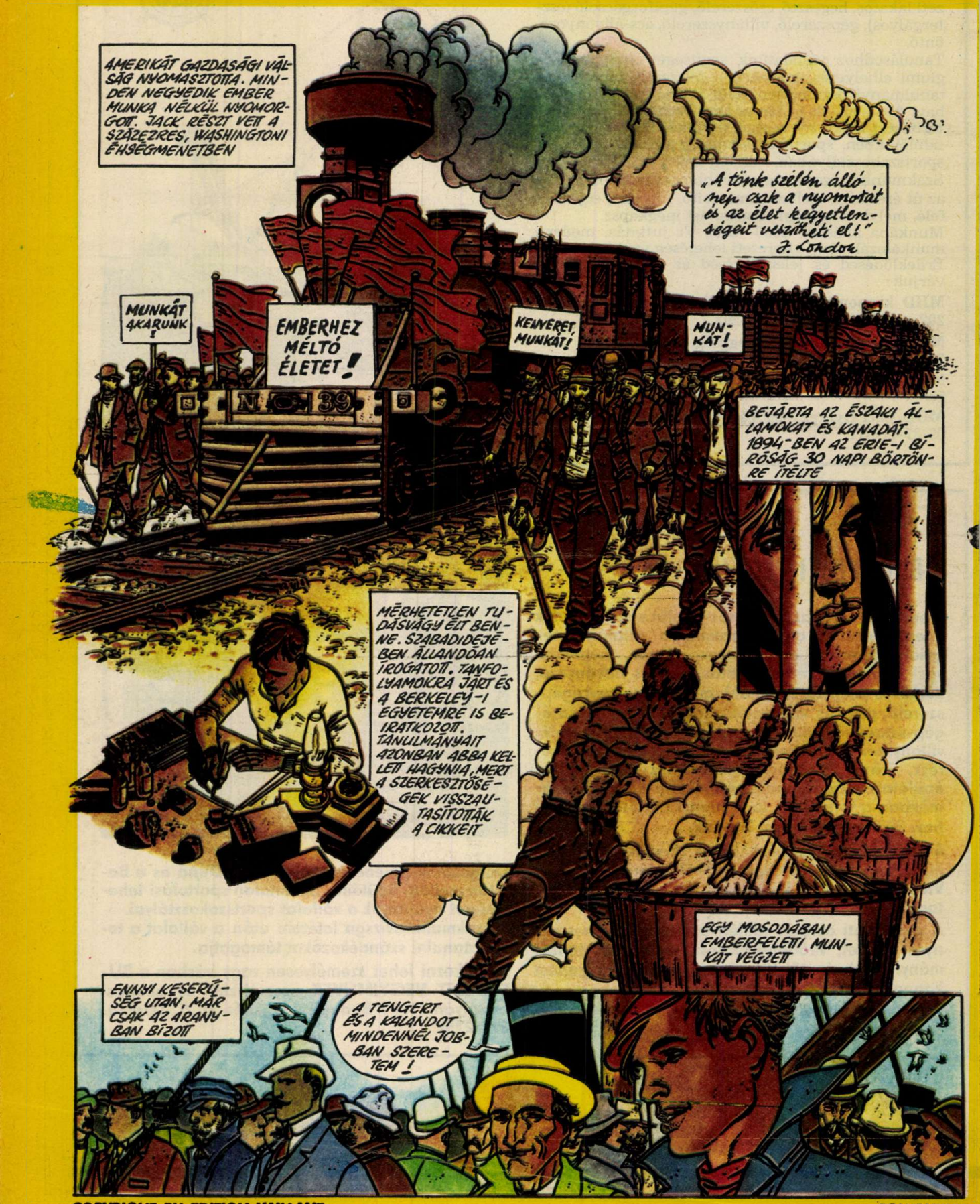

COPYRIGHT BY EDITION VAILLANT

FOLYTATJUK

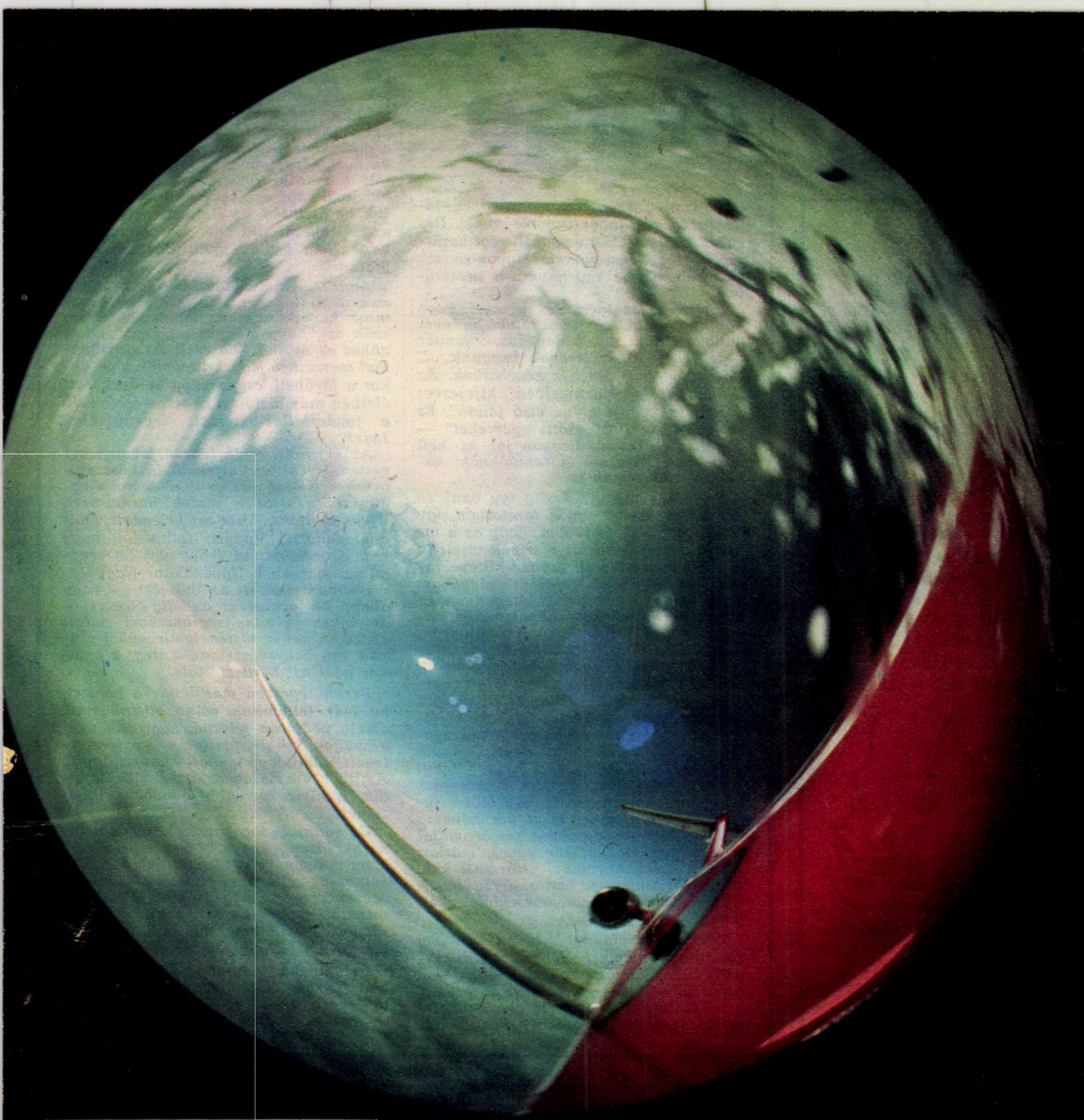

83/3

XXXVIII. ÉVF. 1983. JANUÁR 20. ÁRA: 4 Ft

PAJTÁS

**Az égből nézve, más a világ.
De más maga az ég is!
Egy pillantás a navigációs ablakból:
ilyen a pilóta elé terülő látvány
a fotóriporter szemével.**

(ANGYAL LÁSZLÓ FELVÉTELE)

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

RÉGI RAJZOK NYOMÁBAN.
A LÁTHATATLAN PIROS VONAL.
LÉGBŐL KAPOTT FELVÉTELEK.
MIT REJT A TÉRKÉP?

A KRISTÁLY SZÉPEI.
LÁTOGATÓK A HOFFMANN FOGADÓBAN.
KI A LEGÜGYESEBB? KIRÁLYNŐ – LÓHÁTON.

KAPOSVÁRI PINGPONGCSATA
NAGY ÉS KIS BAJNOKOK.
A FONÁK TITKAI.
TELJES EREDMÉNYLISTA

margó

Tegnap, a szerkesztőségbe jövet, találkoztam egy tanár ismerősömmel. Derűsen köszöntöttük egymást, régi barátság fűz össze bennünket. Nagyon sietsz? Nem ülnénk be egy kávéra a presszóba?...

„Szívesen beülnék, de én most, hogy úgy mondjam, se nem látok, se nem hallok. Tudod, mi pedagógusok január vége felé — már ilyenek vagyunk...”

Igen, január végéhez közeledünk. Az iskolában — sportnyelven kifejezve: „rövidesen véget ér az első félidő”. És ezeket a „lefújás” előtti „perceket” — napokat — bizony nagyon jól ki kell használni. Nemcsak a tanulóknak, hanem a tanároknak is.

Furcsán hangzik? Pedig így van! Jó pár évvel ezelőtt én is tanítottam, így hát tapasztalatból tudom, hogy az a tanár, aki a diák sorsát a szívén viseli (a legtöbb tanár ilyen), január közepe táján már elég sokat tépelődik magában. Valahogy így: „Bercinek megadjam az ötöst? De hiszen Edit sokkal szorgalmasabb volt nála. Igaz, hogy ő többnyire a könyv szavaihoz ragaszkodott, de hozzá kell tennem, hogy sohasem magolt, mindent, mindig tökéletesen értett. Berci olykor-olykor ki-kihagyott, de viszont voltak önálló gondolatai is. Nem véletlen, hogy ha valamilyen probléma nyomán vita kerekedett, Berci mindig mondott egy-két nyomós érvet.” Vagy: „Adjam meg Angelikának a négyest? Megadhatnám, hiszen tegnap ötösre felelt. De előtte több, mint két hónapig lezserkedett. A szorgalmát kígyóvonallal ábrázolhatnám: egyszer egyes, máskor négyes, aztán hármas... Hármast kap. Ahogy őt ismerem, biztosan rádöbbenti arra, hogy következetesebbnek kell lennie.”

Lám csak: mennyi minden van egy érdemjegy mögött! Néhány betű csupán, s százoldalas naplóba is alig férne bele, ha a féléves, mindenre kiterjedő, igaz, őszinte történetét le akarnánk írni. Megérné a fáradságot? Feltétlenül! Még akkor is, ha akadnak olyan felnőttek, mint amilyen az én kedves Z. szomszédom, aki a minap ezt mondta nekem: „Nézze, kedves szerkesztő úr! Ha a gyerek négyest, ötöst hoz haza, akkor én nem kérdezem meg tőle, hogyan jutott hozzá: szorgalommal, számítással, mázlival vagy egy kis fondorlattal. Valljuk be őszintén, az életben sem mindig az érvényesül, aki csak szorgalmas! Így van? Nem örülök neki! Bár ne lenne igazam!”

Amit Z. szomszédom mondott, abban van némi igazság, de... Ha mi már most következetesen figyelembe vesszük azt, hogy a gyerek hogyan jutott ahhoz az ötöshöz, ha csak a szorgalommal szerzett jó jegyet dicsérjük meg, akkor a jövőbeli, csupa nagy betűvel írott életben már biztosan kevésbé fordul elő a fondorlattal szerzett érvényesülés. Igaz?

Az előző esztendő februárjában részt vettem egy félévet értékelő, őrsi összejövetelen. Klassz őrs volt. Nagyon megdicsérték Pistát a matek hármasáért. Úgy mondták: „Mindent beleadott, amit csak tudott”! Vagyis: tudta jól, hogy csak szorgalommal érhet el jobb eredményt matekból. Ugyanakkor Nagy Janit elmarasztalták az ötöséért — vagy ahogy ők nevezték: az alig-ötösért — amelyhez jó adag szerencsével jutott hozzá. A nehéz történelemleckéből csupán egy bekezdést tanult meg, s a tanár pont azt kérdezte tőle.

Persze, egészen más lenne a helyzet, ha már feltaláltak volna olyan gépet, amely pontosan jelezné, hogy kik nem készültek, kik a számítók. (Ez aztán rettegett számítógép lenne!) Fantasztikum? Amilyen gyorsasággal a technika fejlődik, a kissé távolabbi jövőben elképzelhető.

De addig... így január közepén a tanárok bizony éppen eleget tépelődnek, hogy milyen érdemjegyet írjanak félévkor az ellenőrző értesítő oldalára. Szerencsére ez még csak a félév. Aki rosszabb jegyet kapott, nem kell elölről kezdenie, mert a második „félidő”-ben még javíthat a „gólarányon”.

De csak ha nagy-nagy szorgalommal, már február elején összpontosít és kellő sebességre kapcsol.

Füleki János

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987, 321-988, 321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztő: BŐCS FERENC, SZIGETI PIROSKA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: Egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

83.0139 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

FÉLEGYHÁZI EMLÉK-ŐRZŐK

Mi köt a szülőföldhöz? Az iskolaévek, a barátság. Kiskunfélegyházán az úttörők új köteléket találtak. Úgy hívják: repülés... Jelmondatuk az aviatika emlékeinek megőrzésére szólít

Hogy csodálkoznak majd a nyelvtudósok, amikor századunk második felének mondásai közt kutatnak, s rábukkannak az alábbira: úgy összenőttek, mint Kiskunfélegyházán az iskola és a repülés.

A mondatot persze, még nem iktatták be semmiféle hivatalos könyvbe, s azt is eláruljuk: Kiskunfélegyházán járva, mi magunk fogalmaztunk ekképp.

A felemelkedés útja

Iskolába jószerivel mindenki járt, jár itt a mezővárosban. Ha nem is kabinetrendszerű emeletesbe, hanem — vannak, akik emlékeznek — az egy osztályos, olajos padlójú tizediskolába. Valaha itt volt a dél-magyarországi tanítóképzés egyik központja, s ma általános iskolái, szakmunkásképzője, gimnáziuma után joggal nevezik Félegyházát — diákvárosnak. Jelkép is az iskola: földművelő, nyakas kunok mai leszármazottai a fölemelkedés útját látják benne. Meglehet, ezért sem kell kétszer mondani a kérő szót, ha az iskolának kell a segítség: a szülők maguktól jönnek. S még ha a gazdálkodó, iparos, állattenyésztő családok között van is anyagi megkülönböztetés, az iskolapadban ez nem látszódik.

Útnak indított jelszó

Ami meg a repülést illeti, nos, ha az túlzás is, hogy itt mindenki pilóta, annyi bizonyos: nehezen akad család, ahol ne lenne legalább egy repülésért élő-haló. Igaz, tartják errefelé, amióta Miklóssy Sanyi bácsi meghalt, vele elment az utolsó nagy repülő. Nemcsak kiváló pilóta volt: klubot teremtett, nemzedékeket oktatott. Egy tavaszi napon az ő háta mögé ült be a GÓBÉ-ba a félegyházi Magyari család nagyobbik gyereke: Béla. De hát vannak még Szekér Józsefék (ő a kiskunfélegyházi reptér parancsnoka), Kalocsai Andrásék (a Bajcsy-Zsilinszky Általános Iskola tanító-testnevelője maga is pilóta). Valahol a szélfútta félegyházi reptér sarkában születhetett meg a gondolat is: legyen ez az úttörőév a repülésé az iskolában.

— *Mi, repülőemberek, tehetetlenül néztük éveken át, mennyi repülőemlék, érték megy veszendőbe a szemünk láttára* — magyarázta Kalocsai András. — *A világ bármely táján a technikai múzeum, s benne a repülés a leglátványosabb érdekességek közé tartozik, s tiszteletre méltó, ahogy a nálunk gazdagabb országokban megőrzik még a legkisebb faszegecset is, ha annak emlékértéke van. Semmivel sem szegényebb repülőmúltunk, mint a szomszédos országoké, s elmondhatatlan a veszteség, amit az elmúlt évtizedben kidobtunk, elégettünk, beolvasztottunk. Most, a huszonnegyedik órában azokhoz fordultunk, akiké a jövő, s akik éppen ezért talán jobban értékelik a múltat: a gyerekekhez.*

A Bajcsy-Zsilinszky útiak csapatgyűlésen fogadták el, s indították útjára a jelmondatot: őrizzük meg repülési emlékeinket! Felhívásuk eljutott az iskolákba, a repülőszervekhez. Winkler László, a Közlekedési Múzeum igazgatója örömmel fogadta a kiskunfélegyházi úttörők vállalását: minden repülőemlékre nagy szükség van az épülő repülőmúzeumban.

Történelmi értékű felvétel: a gumiköteles start ma már csak emlék. A képen a Szittya II. vitorlázógép

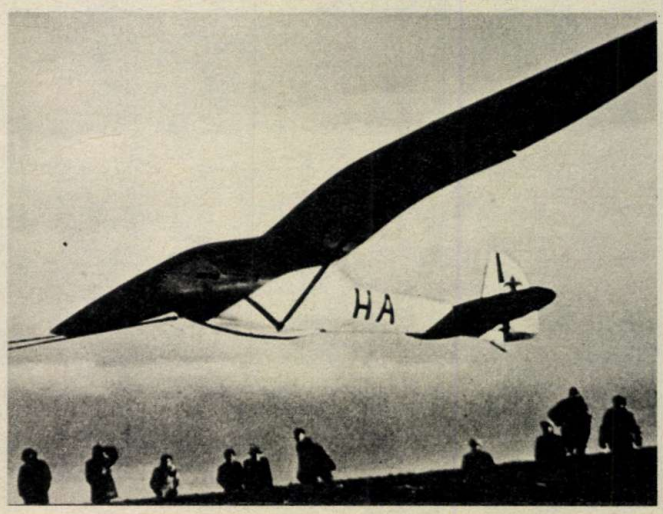

A munka indításához nagyszerű hangulatot teremtett a találkozás a két űrhajóssal: Farkas Bertalannal és a kiskunfélegyházi születésű Magyari Bélával. „Milyenek voltak az űrhajósok?" — kérdezem az iskola kollégiumi osztályát, a tanyai gyerekek alkotta hetedik át. Egyszerre mondják: „Vidámak, viccesek, kedvesek."

Ficsor Sándor igazgatóhelyettes fia vadászrepülő. Nagy utasszállító gépen ült az igazgatónő, Faragó Dezsőné is. De, hogy milyen a fák teteje fölött elsuhanni, nem tudja.

— *Azt hiszem a víz és a levegő izgatja az embert mióta világ a világ* — mondja elgondolkodva. — *Éppen, mert e kettő nekünk mindig is valami nagy titok marad. Nem véletlen, hogy diákjaink is szeretik a repülést. Minden érdekli őket, ami technika. Azután ott az elemelkedés vágya...*

— Példaképek-e a diákoknak a repülők?

— *Ők az igazi példaképek. Azzal, hogy közöttünk élnek, hogy ma és itt dolgoznak —. és ahogy dolgoznak! Számomra, a repülést nem ismerő számára, meglepetés volt hallani*

Két új szalag a Móra Ferenc Úttörőcsapat zászlaján. Rajta a két magyar űrhajós neve

A rajzszakkörösök alkotása is az űrhajózást idézi. Bajzák Judit csapattitkár büszkén mutatja a művet

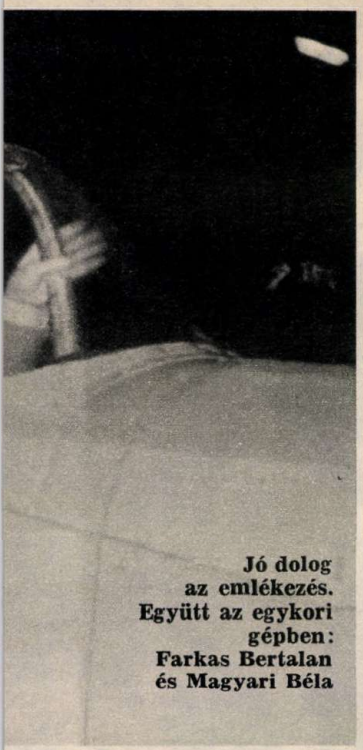

Jó dolog az emlékezés. Együtt az egykori gépben: Farkas Bertalan és Magyari Béla

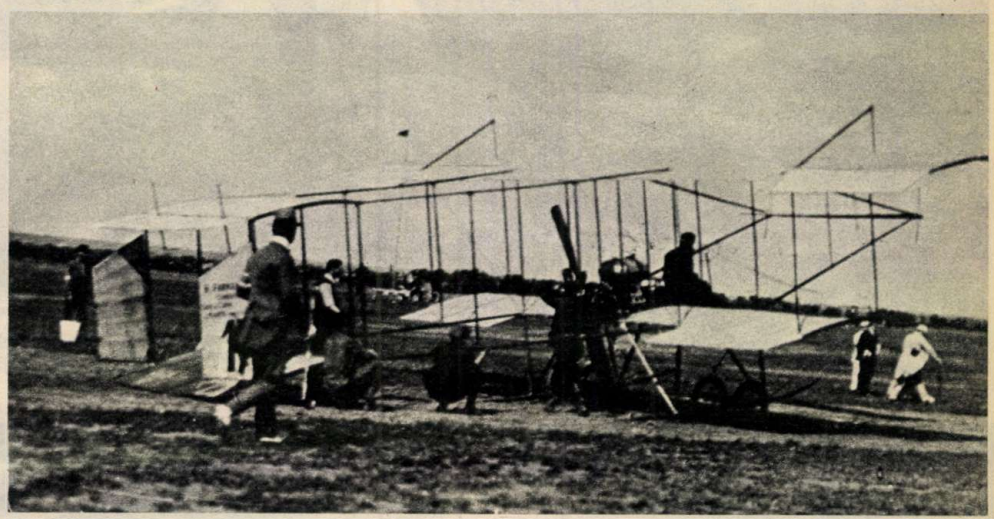

Egy kép a magyar repülés őskorából: az aviatika úttörői Rákosmezőn

a két űrhajóstól: mi minden kell ahhoz, hogy az ember repülőbe ülhessen. S különösen megnyerő, hogy ezek a keményen dolgozó, következetes emberek nem vesztették el emberi arcukat. Humoruk is van.

— Itt vannak-e a jövő pilótái a Bajcsy-Zsilinszky iskola diákjai között?

— *Talán igen, talán nem. De az sem baj, ha a ma repülőszerelmeseiből nem lesz pilóta. Egy csodálatos szenvedély tanítja helytállásra őket.*

A tág látóhatár

A tanyai hetedik á osztályt kérdezgetem — jövőjükről. A repülést mindannyian szeretik, de hivatásnak egyikük sem kívánja. Akad egy, aki pilóta lesz: Papp Zoli, de nem repülőn, hanem kamionon. Azt vallják egyként: húsz év múlva is itt élnek majd a félegyházi tanyákon. Merthogy, ahogy ők fogalmazták: itt jó a levegő, nem zavarognak a szomszédok és tág a látóhatár.

Ezt erősítheti még tovább, terelheti új, eddig felfedezetlen utakra a Bajcsy-Zsilinszky útiak jelmondata. A repülőemlékek védelmének értékeinket, önmagunkat őrző nemes gondolata.

Major Árvácska

JELKÉP FÉLEGYHÁZÁN: FARKAS BERTALAN ELSŐ REPÜLŐGÉPE

FELHÍVÁS

Mi, a kiskunfélegyházi Bajcsy-Zsilinszky Endre Általános Iskola és az általános iskolai diákotthon tanulói és nevelőtestülete elhatároztuk, hogy az első SZOVJET–MAGYAR ŰRPROGRAM tiszteletére gyűjtést szervezünk. Minden repüléssel és űrrepüléssel kapcsolatos emléket, tárgyat összegyűjtünk.

Amit postán nem tudtok elküldeni, hívásotokra gépkocsival érte megyünk. Az anyagot a Közlekedési Múzeummal rendszerezzük és kiállítást rendezünk belőle. A repülőgépekből az E5-ös út mellett, Kiskunfélegyházánál SZABADTÉRI REPÜLŐ MÚZEUMOT létesítünk.

Továbbá felhívással fordulunk hozzátok, hogy egy-egy iskola, ehhez hasonlóan vállaljon egy-egy szakma vagy technika témakörben országos gyűjtést: az autó, motor, hajó, kerékpár, földművelés, bányászat, kohászat, olajipar stb. múltjának és tárgyi emlékeinek felkutatására.

ÁLTALÁNOS ISKOLAI DIÁKOTTHON KISKUNFÉLEGYHÁZA, ÉS BAJCSY-ZSILINSZKY ENDRE ÁLTALÁNOS ISKOLA,

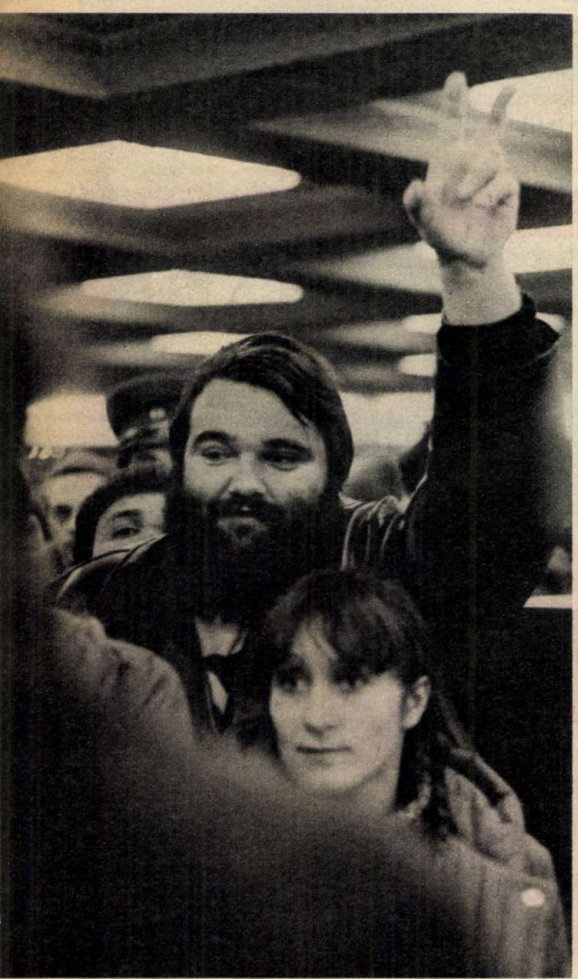

Játékra hív a mikrofon

Az aluljáró, járj bármerre a világon, külön világ. Meglehet: a kényszer tette, meglehet: valami merészen új építészeti ötlet, hogy városok épültek a föld alatt. München, London, Párizs – ahány aluljáró, annyi hangulat. Itt egy kürtös fújja trombitáját, amott színházat játszanak. S te megfeledkezel a rohanásról, megállsz, eltátod a szádat. Együtt örülsz az aluljárók népével

Ez a nap is úgy kezdődik, mint a többi.

A bőrdzsekis tinik az oszlopnak támaszkodnak, beszélgetnek. Néhányan átvágnak az aluljárón, sietős lépésekkel. Várakozók, sietők nem sokat törődnek egymással. Szürke köpenyes úr szorgoskodik: székeket pakol, mások mikrofont, erősítőt szerelnek.

– Valami buli lesz – véli egy oszloptámogató.

– Ugyan – legyint a másik. – Buli, az aluljáróban?!

Pedig már kezdődik is. Beremeg az erősítő, játékra szólít a mikrofon. Az ácsorgók közelebb húzódnak, a sietők előbb lassítanak, majd megállnak. A bátrabbak a mikrofonközelbe húzódnak, a szemérmesebbje a háttérben marad. Hiába, Pesten az aluljáró élete még különös világ.

De oldódik a feszültség. A „kérdés-felelet" játékban még több a hallgatás, mint a válasz, de amikor Boros Lajos énekes elkezdi folk-beat műsorát, a világ bármelyik aluljárójában érezhetnénk magunkat. Boros énekel, a közönség ritmust dobol; Boros tréfálkozik, a közönség vele nevet. Az énekes alatt meginog a dobogónak használt furnérdoboz, a jókedv magasba csap. Lám, az aluljáró művészetébe még ez is belefér!

Odébb filmet vetítenek, videojáték szórakoztatja a nagyérdeműt. Két rohanás között tíz percre megáll a világ. Ennyi volt csak, s mégsem kevés, amit a KISZ Budapesti Bizottságának rendezvénye hozott. Fölfedezte a fővárosi aluljárók életét.

Karasz Lajos képriportja

ZSIBONGÓ

TÜSKE

Néha azt hisszük, már meg sem tudunk lepődni. Kértek már tőlünk színészcímeket és fényképeket, régi újságokat és új ruhát. S most íme, itt a levél, amelynek írója, merthogy – írja – ez másképp nem megy, egyszerűen protekciót kér a szakközépiskolához. Iskolanév és cím mellékelve. Voltaképpen akár föl is vehetnénk a telefont. Tulajdonképpen írhatnánk levelet. Csakhogy véljük; mindez fölösleges.

A legnagyobb protekció, legyen bátorságunk elhinni ezt, a felvételiző tudása.

(Major)

NE LESS!

Pedig nagyon is leskelődnek utánunk. Ezek a póznákra szerelt tévékamerák közlekedésünket figyelik a fővárosban.

AZ ÉN PORTRÉM

„Nézzétek csak meg jól a képet: elhiszitek-e, hogy ez a lány, akit Mohácsi Amáliának hívnak (és aki én vagyok) nem kevesebb, mint harminc fekvőtámaszt tud csinálni?! Igaz, nem olyan nagy teljesítmény ez, mint ahogy első hallásra gondolná az ember. Jó sportolótól a legkevesebb, amit elvárhatnak, hogy edzett legyen. Én pedig sportolok: kosárlabdázom. Úgy képzelem, később majd lesz kocsim és azzal járok majd edzésre és mecscsekre... De egyelőre az ificsapat tagja vagyok, s ma még első a tanulás. Iskola után mindig otthon tanulok, mert estére anyu jön és kikérdezi a leckét. Ha ő azt mondja: rendesen tanultam, már nem is félek a feleléstől. Ő szigorúbb, mint a tanáraim."

KICSI A KOCSI

A benzin drágasága, s az utak túlzsúfoltsága a kisméretű autókra irányította a tervezők figyelmét. Íme, néhány a „kicsi a kocsi" sorozatból.

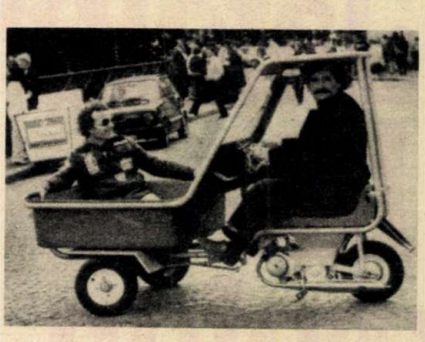

NYOMJUK A SZÖVEGET...

— Jól hallottam?... Darth Vadernek akarsz öltözni a jelmezbálon. Szerencsétlen flótás. Te vagy a tizenötödik, akitől ezt hallom. Most képzelj el tizenöt Darth Vadert egyetlen jelmezbálon...!

— Óh! Hogy az a... Pedig már a cuccot is elkészítettem. Idenézz! Világbajnok mi...? Erre dobhatom el az egészet...

— Hm... ügyes. Na figyelj, öreg. Azért nekem van szívem. Majd én felveszem, aztán majdcsak lesz valahogy. Te meg játszva kitalálsz valami mást, na, nem igaz?

— Na de tizenöt...

— Hülyének nézel? Mind a tizenöt ürgének lelöktem ezt a szöveget. Én leszek az egyetlen Darth Vader. Na szia...!

EGY KÉP – EGY MONDAT

Ejnye, hol a kezed?

MESTERSÉGÜNK CÍMERE

Ezzel a címmel indította el az év elején új sorozatát a Magyar Rádió. Vajek Róbert szerkesztő és a gyerekriporterek szakmák szakértőit kérdezgették. A sorozatból még két adás van hátra. Január 26-án a fa formálói, 28-án pedig az erdei szakmák tudói (képünkön) beszélnek mesterségükről.

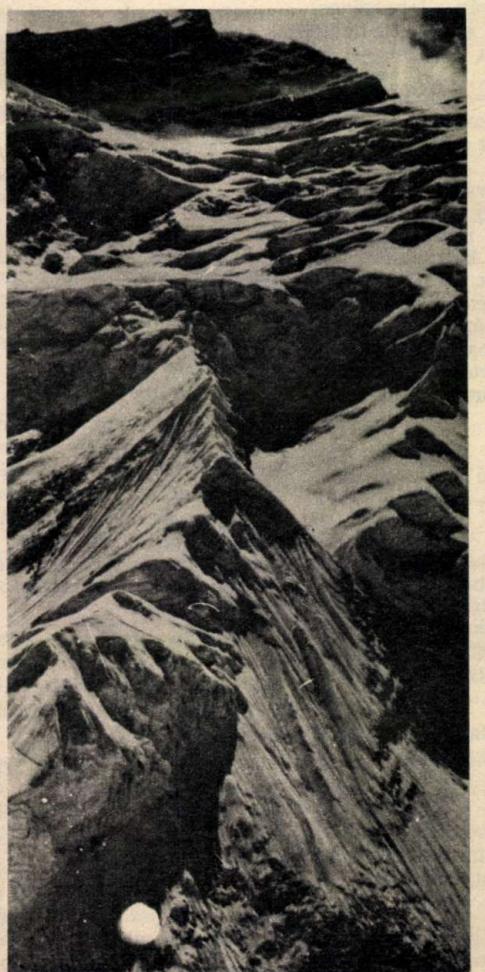

FIGYELD A KÉPERNYŐT!

Ebben a tanévben az úttörő természetkutatók vetélkedőjének fő témája: az anyagok körforgása. A felkészülést segíti az Iskolatelevízió új, színes, háromrészes sorozata.

Az első rész a víz körforgását mutatja be. Megismerkedhetünk a természetben előforduló víz különböző formáival: a dérrel, a harmattal, a gleccserekkel, a jéghegyekkel, a folyókkal, a lavinákkal... Nyomon követhetjük a felhők keletkezését, a cseppkövek kialakulását és a sejtekben áramló folyadékokat. „A levegő, tenger, kőzet" című második rész Földünk nagy, uralkodó széljárásait tárgyalja, láthatunk pusztító tornádókat és meteorológiai műholdakról készített felvételeket is. A tengeráramlásokat és a vulkáni működést trükkfilmek segítségével ismerhetjük meg. A harmadik rész az élőlények anyagforgalmával foglalkozik, a hazai és az egzotikus vidékeken kialakuló táplálékláncokkal. A környezetszennyeződés aktuális kérdéseiről is szó lesz.

Az első adás időpontja: 1983. január 21.

1 PERC ÚT AZ EXPRESS-SZEL

Kalauzunk: Völgyi István, az EXPRESS vezérigazgatója:

— Az idei programkészítés időszakában sok fiatalban merült fel, és joggal: milyen változásokat hoz a nehezebb gazdasági év az ifjúsági turizmusban? Nos, máris elmondhatjuk: az EXPRESS nyújtotta programok nem drágábbak, mint voltak a megelőző években. S ha itt-ott nem is tudtuk bővíteni a kedvezmények körét, fiataljaink még így is „zsebpénzen" utazhatnak itthon és külföldön. A hazai és a nemzetközi diákigazolvány, az ifjúsági ház igazolvány olyan lehetőséget jelent amelyet fel- (és ki) használva az általános iskolások is jelentős összeget spórolhatnak meg — szüleiknek.

ZSIBONGÓ

JAVASLATOK A BÉKÉÉRT

A rettegés nem indokolt
Egy háború „eredményei"
Libanonról – közös asztalnál?
Kohl-éra és együttműködés

Libanoni helyzetkép a harcok után. A megoldás: közös asztalnál dönteni a rendezés kérdésében

A háborúnak nem lehet „eredménye". Következménye mindig ugyanaz: számtalan emberi élet, és sok érték pusztulása

Sokféle témával foglalkoznak a beérkezett kérdések, meglehetősen nehéz csokorba szedni őket. Előveszem hát a kérdéseket sorban, mint egy igazi „élő fórumon", és legjobb tudásom szerint válaszolok rájuk.

— Mikor lesz vége az öldöklő fegyverkezésnek, a rettegésnek, vagy kirobban-e a III. világháború? — kérdezi **Kulich Gábor (12 éves) Vácról.**

— A fegyverkezés visszaszorítása csak nagy diplomáciai, politikai erőfeszítések árán lehetséges. 1982 végén egyszerre vált nehezebbé a helyzet — az amerikai katonai programok miatt —, de biztatóbbá is. A Szovjetunió több új javaslatot tett, s a genfi tárgyalások munkája komolyabbá vált. A „rettegés", ahogy fogalmazol, úgy érzem, nem indokolt. Tudatában kell lenni a veszélyeknek, de annak is, hogy a békének nagy erői vannak világszerte. Sokkal nagyobbak, mint bármikor a történelem során. A világháború éppen ezért elkerülhető.

— Lesz-e Magyarországon háború? — kérdezi **Zánthó Éva (11 éves) Füléről.**

— Azt válaszolom neked is, mint Gábornak. Mi itt, Magyarországon — szövetségeseinkkel együtt — mindent megteszünk azért, hogy ne legyen még egyszer háború.

Fecske Ilona (Felsőpakony) így fogalmaz:

— Úgy érzem, Amerika pácban van, mivel sok ország a Szovjetunió mellé áll. De az atombombát sem merik fellőni, mert elpusztul az egész világ.

— Helyesen fogalmaztad meg azt, amit a politika nyelvén úgy mondunk: a haladás és a béke erőinek javára változtak a világon az erőviszonyok.

Kútfej Zoltán (14 éves) Szigetvárról egy húsz kilotonnás neutronbomba hatásáról érdeklődik. Válaszom: körülbelül kétszer akkora területen pusztítaná el az élőket, mint a Hirosimára ledobott első atombomba.

— Mi az eddigi eredménye az iraki—iráni konfliktusnak? — kérdezi a **soproni Szeles Nóra (12 éves).**

— A háború „eredménye" számtalan élet és komoly anyagi javak pusztulása volt. A két ország határövezetének sok-sok városa romokban hever. Az értelmetlen csata semmiféle katonai eredményt nem hozott, a két ország hadserege ma körülbelül ugyanott áll, mint a háború előtt.

A **gyöngyöstarjáni ifjú Németh András** azt nem érti, miért nem rendezik közös fórumon — a nagyhatalmak és az érdekelt felek részvételével — a libanoni konfliktust?

— Igazad van, csak egy ilyen nemzetközi tanácskozás hozhatna rendezést. Ezt azonban sem Izrael, sem az Egyesült Államok nem fogadja el. Ezért is van olyan hosszú ideje holtponton az egész közelkeleti kérdés.

Kálmán Krisztina Csokonyavisontáról azt kérdezi: kiviszik-e a postai küldeményeket Lengyelországba? Válaszom: igen.

Az **örkényi Farkas Bálint (14 éves)** arra kíváncsi, hogy miért éleződött ki a viszony Albánia és Jugoszlávia között?

— Jugoszlávia egyik területén, Koszovóban jelentős számú albán nemzetiség él. Az utóbbi időben Albánia kormánya bátorítja ennek a népcsoportnak

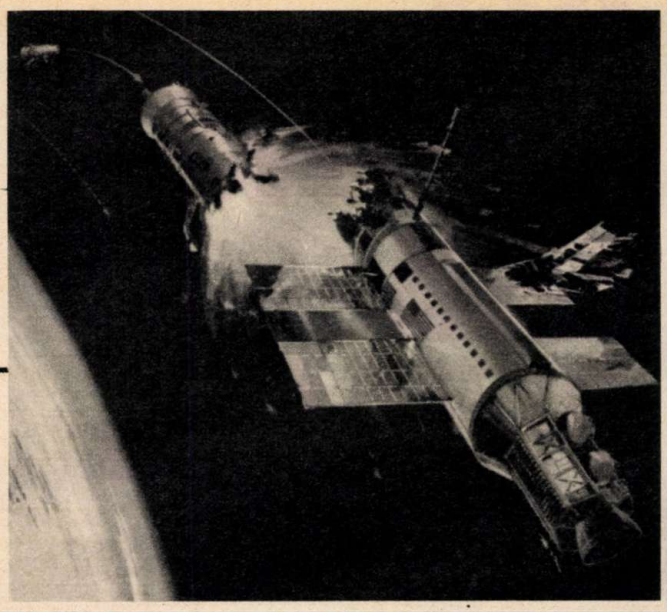

Űrháború, ahogy a rajzoló elképzeli. A világégés veszélye fennáll, de újabb és újabb javaslatok születnek a békéért

Az asztaloknál a békéről tárgyalnak, a fegyverkezés azonban nem áll meg. A hatalmas tank ára vajon hány embernek jelenthetne jobb életet?

Jugoszlávia egységét fenyegető akcióit. A külső beavatkozás miatt romlott meg Belgrád viszonya Albániával.

Baumann Ildikó (Oroszlány) kérdése:

— Miért követ el a CIA bűncselekményeket, például olyanokat, mint Marilyn Monroe meggyilkolása?

— A CIA — a Központi Hírszerző Ügynökség — az Egyesült Államok egyik legfélelmetesebb intézménye. Feladata: kémkedés más országokban, az Amerikának nem tetsző politikai fejlemények megakadályozása. S ebbe sok minden belefér. Merénylet, gazdasági zsarolás, ellenforradalmi csoportok fegyveres támogatása, terroristák kiképzése, az amerikai politikával szembenálló személyek meggyilkolása vagy befeketítése, közéleti szerepének lehetetlenné tétele. Nem tudok arról, hogy Marilyn Monroe rejtélyes halálán kívül más színészek halála esetén is felmerült volna a CIA szerepe.

— Milyen következményekkel járhat Helmut Schmidt lemondása a keleti—nyugati viszonyt illetően? — kérdezi **Szíjgyártó Zoltán, a romániai Máramaros megyéből és Szabó Erzsébet Tápiószőlősről.**

— Az NSZK-ban még nem tisztázódott a politikai helyzet. Nagy szerep jut majd az idei tavaszi választásoknak. Az azonban biztosnak látszik, hogy mind a szociáldemokraták, mind az uniópártok a keleti politika folytatását kívánják. Az bizonyos, hogy eddig a szocialista országok csupán a szociáldemokraták politikájáról szerezhettek — 13 év alatt — kedvező tapasztalatokat.

— Lesz-e a jövőben jó viszony Magyarország és az NSZK között? — kérdezi **Siba Ignác Perkátáról.**

— Kohl kancellár idején is töretlenül folytatódik az eddigi jó viszony. Minden reményünk meglehet arra, hogy a tavaszi választások után — függetlenül attól, ki győz — ez a hosszú ideje zavartalan, jó együttműködés folytatódik.

Siba Ignácnak még két kérdése van:

— Reagantől milyen gazdaságpolitikát lehet várni 1983-ban?

— Az eddigi folytatását. A bankkamatok lesznek alacsonyabbak és ez megélénkítheti az amerikai gazdaságot.

— Más politikát követ-e majd az új svéd miniszterelnök?

— Olof Palme Nyugat-Európa egyik legismertebb, legbecsültebb politikusa. Feltétlenül kedvező hatással lesz tevékenysége az európai helyzetre.

Kereszty András

VILÁGLÁTÓ FÓRUM

Kérdésem:

Nevem: .....

Címem: .....

Életkorom: .....

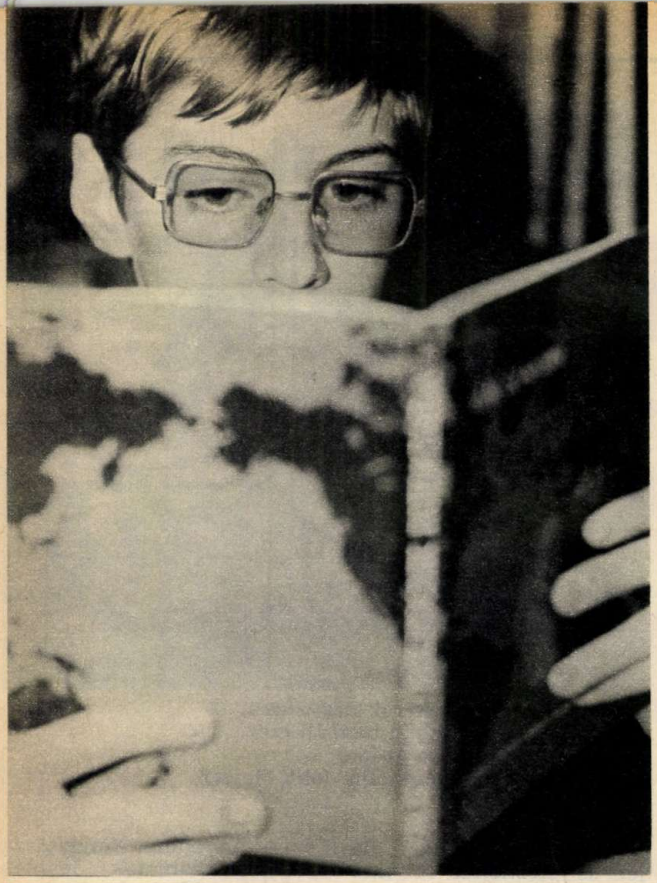

AZT MONDJÁK, NEM OLVASOL

„Öböl partján zöld tölgyfa törzse
arany lánccal kötözve áll,
tudós kandur láncra kötve
ott éjjel nappal körbejár.
Ha jobb felé megy, dalt dalolgat,
ha bal felé, regét regél.
Csodát látsz ott, manók bolyongnak,
s az ágon sellő üldögél.”

(Puskin)

Minden más jobban érdekel, mint a könyv? Lehetséges volna? Nem akarom elhinni.

Milyen lehet a gyerekkor könyv nélkül?

Eszembe jut a hajdani árnyas szilvafa, derűs délutánokon leterítettem alá a pokrócot, s egyszerre három könyvet is elhelyeztem magam mellett. Először Puskin verseit lapoztam föl, s micsoda öröm volt amikor a huszonharmadik oldalhoz értem. A Ruszlán és Ludmilla előhangját ugyanis már kívülről tudtam, így aztán tekintetem elkalandozhatott a betűkről, s nézhettem a lombok között átsugárzó eget.

Csodálatos volt a lombok alatt elbújni egy-egy könyvvel! Olyan érzés kerített hatalmába, mintha utaznék. Messzi, ismeretlen tájakon barangoltam, idegen sorsok váltak sorsommá, titokzatos házak és titokzatos szívek nyíltak meg előttem. Az emberek, akik a könyvekben „laktak” olyanok voltak, amilyeneknek én elképzeltem őket. Egyiket-másikat le is tudtam volna rajzolni olyan érzékletesen jelentek meg a képzeletemben. Ezt a gyerekkori élményt — pontosan így, amint itt leírtam — elmeséltem Lacinak, aki bár még csak tizenhárom éves, az egyik legjobb barátom. Figyelmesen végighallgatott, majd mosolyogva legyintett.

— Neked nem volt más választásod, el kellett képzelni mindent: a színeket, az arcokat, a mozdulatokat. Te a könyvben leírt történetet megfilmesítetted a fejedben, mi viszont már szerencsésebbek vagyunk, mert nekünk kitalálja a képeket a televízió, a regényeket meg lerajzolják a képregénygyártók. Ha pedig így van, akkor meg ugyan minek strapáljuk magunkat a tengernyi betűvel?

Nincs igazam?

— Nézd — kezdtem okosan, de nem jutottam tovább. Mi az ördögöt lehet erre mondani? Én tudom, hogy a képregény meg a tévé, nem ugyanaz az élmény, mint a könyv, de aki ez utóbbit nem ismeri, az nem érzékelheti a különbséget.

A gyermekkönyvhét kapcsán Pásztón jártam, ahol gyermekkönyvtárban gyerekekkel találkoztam. Na — gondoltam —, itt az alkalom, kipuhatolhatom, hogyan is viszonyulnak a tizenévesek a könyvhöz. Csokorba gyűjtöttem néhány véleményt.

Kohári József, nyolcadikos: — Engem csak a képregény érdekel, meg a tévé. Nem szeretem a sok betűt. Hosszadalmasan olvasni fárasztó és unalmas dolog. A képregény, az igen! Irtóra élvezem, sőt, ki is vágom az újságokból és könyvet csinálok belőlük magamnak. Klassz lenne, ha például a Pajtás címlapot is közölne, mielőtt egy folytatásos képregényt elkezd. Címlap híján magamnak kell a könyv tetejét megcsinálni és az nem az igazi.

Fekete János, ötödikes: — Abban a szobában alszom, ahol a tévé van. Addig nézem a műsort, amíg le nem csukódik a szemem. Kedvencem a Süsü a sárkány, de nagyon bírom a krimiket is. Olvasni nem szeretek, inkább csak képeket nézegetni.

Hasznosi Tímea, nyolcadikos: — Karácsonyra, névnapra, születésnapra általában könyvet kaptam a szüleimtől. Eleinte nem örültem túlzottan, de aztán elkezdtem olvasni egy Verne-regényt és az igen megtetszett. Azóta szívesen olvasok indiános, kalandos könyveket. Hogy mai, magyar íróktól olvastam-e valamit? Nem. Semmit. Őket nem ismerem.

Furcsa ellentmondás

Egy kicsit lohadt a kedvem, de nem adtam fel a reményt. Végtére is egy

Most a televízió veszi el az idődet. A képmagnónak még nagyobb rabja leszel?

gyermekkönyvheti rendezvényen, élénk tekintetű srácok és lányok között ültem. Valamennyien könyvtári tagok, körülöttünk több száz könyv, bennük megannyi okos, szép gondolat. Lehetetlen, hogy ne találjuk meg a témát, amiről beszélhetünk.

— Ki a kedvenc íród? Mi a kedvenc könyved? Számodra melyik a legszebb vers? Tudnál-e említeni egy novellát, amelyen meghatódtál?

A kérdések elúsztak a levegőben, a gyerekek némán mosolyogtak, míg végre valaki megszólalt. Az ötödikes *Kelemen Tibi* bevallotta, hogy szeret olvasni, és két könyvet is említett, amelyek nagy élményt jelentettek számára: Egri csillagok, Robin Hood.

Bravó! A reménykedő ember (szorult helyzetben) kicsivel is beéri.

A gyerekekkel való beszélgetés után átmentünk az irodába és egy ideig hallgatagon ültünk a könyvtárosokkal. Néhány perc múlva *Fekete Tamásné* felsóhajtott.

— Bizony előfordul, hogy a gyerek kikölcsönzi a könyvet, és másnap már hozza is vissza. Ha kérdem, hogy tetszett? — riadtan rámvillan a szeme. Nem olvasta. Furcsa ellentmondás; a nem olvasó gyerekek is szeretik a könyvtárat. Szívesen tartózkodnak a polcok között. Böngészgetnek, lapozgatnak, képeket, folyóiratokat nézegetnek.

Ilyenek lennétek?

— Hát, ez az! — szólt közbe *Gerháth Gyuláné*, a járási könyvtár igazgatóhelyettese. *— A mai gyerekek lapozgató gyerekek. A szenzációt, a látványt hajhásszák. Mindig azt keresik, amire rácsodálkozhatnak, amin egy pillanatra megdöbbenhetnek. Elmélyülni egy-egy regényben? Ez nem az ő formájuk. Tisztelet a kivételes kisebbségnek, a mai gyerekek szétszórtak, türelmetlenek, felületesek.*

Türelmetlen, lapozgató nemzedék? Hej, de boldog lennék, ha levelek tömegével megcáfolnátok ezeket az aggodalmakat! De hát ez csak egy szép álom! Persze álmok, álmodozások nélkül nem sokat érne az élet. Én például álmodozó típus vagyok, s bevallom, hogy hinni, reménykedni, álmodozni a könyvekből tanultam, mert ahogy Laci barátom is mondta — arra kényszerültem gyerekkoromban, hogy a könyvekben leírt történeteket megfilmesítsem a fejemben és mondhattok amit akartok, nem hiszem, hogy ez hátrányomra vált volna.

Való igaz, a televízió készen adja a képet, a könyv viszont lehetőséget teremt arra, hogy magunk formáljunk képeket a képzeletünkben. A tévé előtt passzív, néma néző vagy, olvasás közben pedig aktív alkotótárs.

Micsoda különbség! Az olvasás fölszabadítja, mi több szárnyaltatja a fantáziát. Az olvasás észrevétlenül megtanít a szép beszédre, gazdagítja a szókincsedet és fogékonnyá tesz mások öröme-bánata-sorsa iránt. Aki sokat olvas, könnyebben fogalmaz, aki sokat olvas, színesebben, változatosabban fejezi ki magát beszélgetés közben. Aki sokat olvas, megismeri a világot és rájön, hogy az embert, aki ezt a világot formálja, érdemes szeretni.

Kissé elragadtattam magam, ne haragudj érte. Inkább végy elő egy könyvet és add meg magadnak az olvasás örömét. A gyermekkönyvhétnek hivatalosan már vége, de te meghosszabbíthatod, kitágíthatod egészen felnőttkorod határáig.

Magyar Katalin
Fotó: Karasz Lajos

ŐSKORI	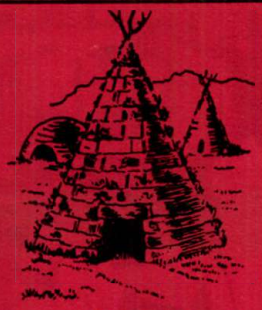 „Shieling" (sátor) rekonstrukciója (Skócia)	A Willendorfi Vénusz	bölény (Altamira)	
EGYIPTOMI	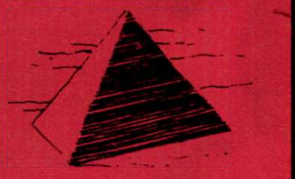 piramis	II. Ramszesz	falfestmény Thébából	
PERZSA	A ktesiphoni palota	Részlet a Dareiosz csarnokához vezető lépcsőről (Perszepolisz)	miniatúra (részlet).	
GÖRÖG	Parthenon (Athén)	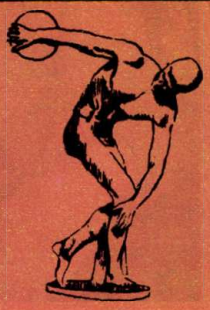 Mürón: Diszkobolosz	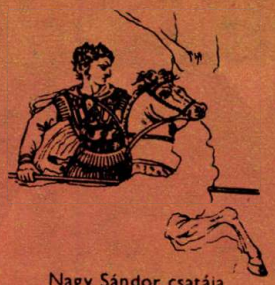 Nagy Sándor csatája Dareiosszal, mozaik, Pompeji (részlet)	
RÓMAI	Colosseum (Róma)	Augustus császár	pompeji ház falfestménye	

A MŰVÉSZET ÉLETFÁJA

Gondolkodtál-e már azon, hogy voltaképpen mi is a művészet? Nem találsz rá szavakat, de azért ne hibáztasd magad. Nagy gondolkodók sora vallott kudarcot, amikor pár rövid mondattal ki akarta fejezni a művészet lényegét. Goethe például azt mondta: „A művészet a kimondhatatlan dolgok közvetítője, ezért látszik bolondságnak, ha valaki ezt szavakkal akarná közvetíteni."

Voltak persze olyanok is, akik szenvedélyesen keresték a módját, miként lehetne ezt a titokzatos, különös valamit egyetlen mondatban kifejezni.

A marxista esztétika szerint a művészet nem más, mint az objektív valóság szubjektív tükröződése. E tétel megértéséhez mindössze három kérdést kell tisztázni. Mi az, hogy objektív? Mi az, hogy szubjektív? És hogyan függ össze a kettő? Szigorú szőfejtés helyett hadd mondjak egy példát.

A zeneszerző házának ablakából nézi a viharos tengert. A roppant víztömeg hánykódása, a fekete hullámtornyok, az eget hasogató kék villámok és a parti szél jajgatása különös gyönyörűséget ébreszt a szívében. Leül a zongorához és patetikus szimfóniába önti az érzést, melyet a vihar látványa ébresztett benne. Ez esetben a viharos tenger az objektív valóság, a zeneszerző pedig a szubjektum, akit a látvány művészi alkotás teremtésére ihlet. Ilyen teremtésre természetesen csak az ember képes.

Maradjunk a példánál. Hogyan hathat még az objektív valóság a szubjektumra, vagyis az emberre? Képzeld csak el, mit érezhet mondjuk az a halász, akinek gyönge csónakját dobálja a vihar? Aligha szemléli elragadtatott gyönyörűséggel az elemek csatáját. Csúfnak, félelmetesnek látja a vihart, ami arra készteti, hogy fizikai ereje megfeszítésével az életéért küzdjön.

Ugye érted a példát? Egyazon dologra (objektív valóságra) sokféleképpen reagálhat a szubjektum, s az érzelmek ezerféle tükrében ragyognak fel a művészet csodás fényjátékai, maradandó értékű alkotásai.

A művészet teremtésére és befogadására csak az ember képes, s mint ahogy az emberiség történetének, úgy a művészet történetének is megvan a maga időrendje, a művészetnek is van történelme, amelyet napjainkban sajnos, egyre kevesebben ismernek. Neked is csak szűk lehetőséged van arra, hogy tanulmányaid során a művészet lényeges sorsfordulóit nyomon kövesd, hacsak kíváncsiságból magad nem nézel utána a témának.

Fejtörő játékkal kiegészített sorozatunkkal segíteni szeretnénk azoknak, akiket komolyan érdekel a művészet csodálatos világa és azoknak is, akik nem kívánnak foglalkozni ezzel a területtel, annyit azért mégis szeretnének „konyítani" a dologhoz, amennyit egy átlagos műveltségű embernek illik tudni a művészetek fejlődéstörténetéről.

„Kapaszkodónak" tehát egy sorozatot készítettünk számodra, amely végigkalauzol a művészettörténet nagy korszakain, egy tulajdonképpeni időtérképet, melynek segítségével fölmérheted, hogy az elmúlt kétezer évben miképpen alakult az ember művészi kifejezőkészsége. A sorozatot nyolc fejezetre bontva közöljük. A fejezetek címei az egymást követő korszakokat jelölik, úgy, mint: középkor, reneszánsz, barokk, klasszicizmus, romantika, realizmus, impresszionizmus, izmusok.

Ha kicsit is kedveled a művészetet, ha szereted nézegetni a szép színes képzőművészeti albumokat, ha folyamatosan elolvasod sorozatunk nyolc fejezetét, és ha még arra is veszel fáradtságot, hogy ellátogass egy-egy múzeumba vagy a galériába, bízhatsz benne, hogy sikerrel oldod meg a feladatokat, melyeket a következő számunktól kezdve, minden esetben megtalálsz a Töprengőben. A feladatokat fejtsd meg és külön papírra írva küldd el hozzánk minden héten! A neved és a címed is legyen rajta! A borítékra írd rá: ÉLETFA.

A nyerteseket fölkeressük és képes riportban bemutatjuk őket lapunkban. A dicsőség mellé természetesen ajándék is jár.

Magyar Katalin

*

A középkort megelőző óriási művészettörténeti időszakról a mozaiktábla segítségével próbálunk összefoglaló képet adni. Az illusztrációkat M. Kiss Pál: Művészetről mindenkinek című könyvéből vettük át.

A szobrok és festmények szinte magától értetődő természetességgel nőnek ki az építészeti formák szerves egészéből, ahogyan a virágok nyílnak óriási fa ágain.

(J. J. ELSZBERG)

Feladatunk — a tartalom. Az emberi arc, emberi lélek, az élet drámája, a természet élete, értelme, benyomásai, a történelem szelleme — ezek a mi témáink.

(REPIN)

Az ecsetnek, melyet a művész vezet, az értelembe kell véződnie... több gondolatot kell hátrahagynia, mint amennyit a szemnek mutat.

(JOAN WINKELMANN)

A festészet a dolgok végtelenségével foglalkozik, amit a természet nem tud megvalósítani.

(LEONARDO DA VINCI)

A csend csupa hang, ha érted ezt a néma jelbeszédet.

(TASSO)

FOTÓ: KARASZ LAJOS

20
ÉVES
AZ
EGYÜTTES

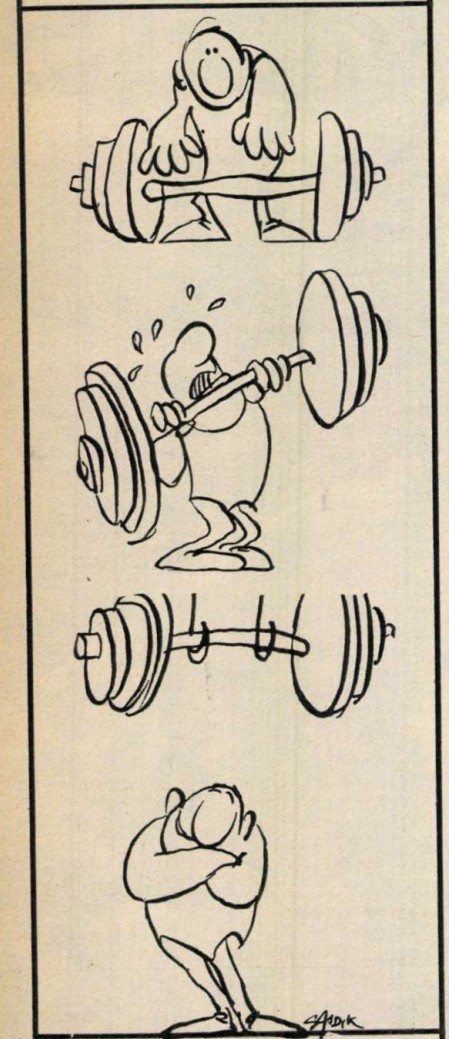

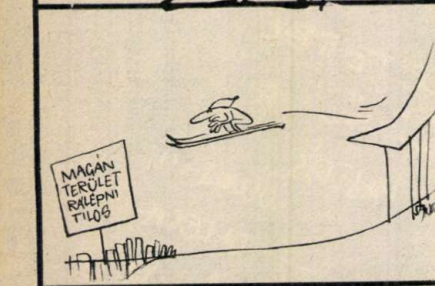

(Sajdik Ferenc rajzai)

KEDVES ISMERŐS

A CENTER

Németh Ágnes fölülről néz a világra. Mielőtt még bárki rosszra gondolna, el kell mondanunk, hogy ez a tény egyáltalán nem a magyar női kosárlabda-válogatott és a BSE (Budapesti SE) centerének önteltségét bizonyítja. Egyszerűen csak arról van szó, hogy Németh Ágnes a hazai mezőny egyik legmagasabbra nőtt játékosa, kereken két méter.

1.

– A pályán kívül nem zavar átlagon felüli magasságod?

– Tudod, kamaszkoromban elég furcsán éreztem magam – válaszolja a huszonegy éves kosárlabdázónő –, de hát az ember életének ebben a szakaszában a legérzékenyebb. Persze lelki gyötrelmekre ne gondolj, a magasságom miatt sohasem volt álmatlan éjszakám. Most, hogy kosárlabdázom, végképp kibékültem ezzel a bizonyos két méterrel, hiszen a játékban ez valamiféle előnyt jelent számomra.

– Csak ebből nem tudnál „megélni" a palánk alatt!

– Nem, persze, hogy nem. Rengeteget gyakorolok, a dobásbiztonságom például még nem az igazi. Azt az előnyt, vagy lehetőséget, amelyet a magasságom biztosít, csak akkor tudom igazán kihasználni, ha a kosárlabdázás minden technikai-taktikai eleme a kisujjamban van.

– Tedd a kezed a szívedre; valóban a kisujjadban van?

– Á, dehogy! Van még mit tanulnom. Ha jól meggondoljuk, minden kiemelkedő sportoló teljesítményén lehet és kell is csiszolni.

2.

Ági szerette a sportot korábban is, de tizennégy éves koráig szinte alig hallott valamit a kosárlabdázásról. Atletizált, magasugró volt. Kiemelkedő eredményeket nem ért el, s nem is fűzték őt különösebben erős szálak ehhez a sportághoz. Tehát könnyen engedett a kosárlabda csábításának. Tizennégy évesen került a KSI (Központi Sportiskola) csapatához, s tizenöt volt, amikor élete első NB I-es bajnoki mérkőzését játszotta.

– Egyáltalán, hogyan lettél kosárlabdázó?

– Egy ízben az iskolában magas lányokat kerestek a KSI toborzói. Így kerültem én abba az egyesületbe – meséli. – Ó, de hát először még futni sem tudtam rendesen, mindent az alapoknál kellett kezdenem. Úgy álltam a pálya közepén, mintha egy idegen bolygóra csöppentem volna, fogalmam sem volt arról, hogyan ugrik, helyezkedik egy kosaras. Na, aztán elkezdtük a komoly munkát. Mit mondjak, vért izzadtam, de megtanultam kosárlabdázni.

– Hogy érezted magad a KSI-ben?

– Remekül. Jó volt a hangulat, mindannyian szerettünk hajtani, edzeni, és persze hülyéskedni is. Én egy ilyen közösségbe nagyon hamar beilleszkedek, mert kedvelem a tréfát, a nevetést, sokan már azt tartották rólam, hogy talán túlságosan is komolytalan vagyok. Persze, a gyakorlatokat meg a mérkőzéseket sohasem vicceltük el. És még valamit. Megtanítottak bennünket kosárlabdázni, de edzőink nagyon sokat törődtek azzal is, hogy ne csak a pályán, hanem az iskolapadban is jó teljesítményt nyújtunk. A félévi vagy év végi bizonyítványainkat mindig be kellett mutatnunk. Ha valakinél baj volt, annak addig kellett „pihennie", amíg ki nem javította az osztályzatait. Szerencsére én tanulni is szerettem. De nemcsak az iskolai ügyeinkkel, hanem bármiféle gondunkkal, bajunkkal odamehettünk az edzőinkhez. Nagyon szép évek voltak ezek, ha jól meggondolom, mindent a KSI-nek köszönhetek.

– Mikor vettél búcsút ettől az egyesülettől?

– Kényszerű búcsú volt ez, hiszen a KSI-ben csak ifjúsági korú játékos szerepelhet. Tizenkilenc éves koromban, amikor „kiöregedtem", leigazolt a BSE. Igaz, már egy évvel azelőtt tudtam, hogy a tanácsiakhoz megyek, de a búcsú azért mégis nagyon nehéz volt. Bőgtem. Mint a többiek.

3.

Tizenhét évesen lett a válogatott tagja. Úgy tervezi, ha minden jól megy, akkor sem folytatja harmincéves koránál tovább a kosárlabdázást.

– Mihez kezdesz, ha abbahagyod?

– Edző semmiképpen sem akarok lenni – szögezi le határozottan. – Úgy érzem, nem vagyok alkalmas erre. Valószínűleg nem tudnék fegyelmet tartani, együtt nevetnék a gyerekekkel minden kis apróságon. Ápolónő vagyok, majdnem biztos, hogy ezen a pályán helyezkedek majd el. Nem akarom bizonygatni, mennyire szép ez a szakma. Azt hiszem harmincon túl a kosárlabdázás már csak a hobbim lesz az ápolónői hivatásom mellett. Addig persze még sokat szeretnék elérni ebben a sportágban. Csodálatos dolog lenne például a magyarországi Európa-bajnokságon „fölkapaszkodni" a dobogó valamelyik fokára. Remélem, az én pontjaim is nagymértékben hozzájárulnak majd ehhez.

Sinkovics Ferenc
Fotó: Szalay Béla

PAJTÁS

NÉMETH ÁGNES

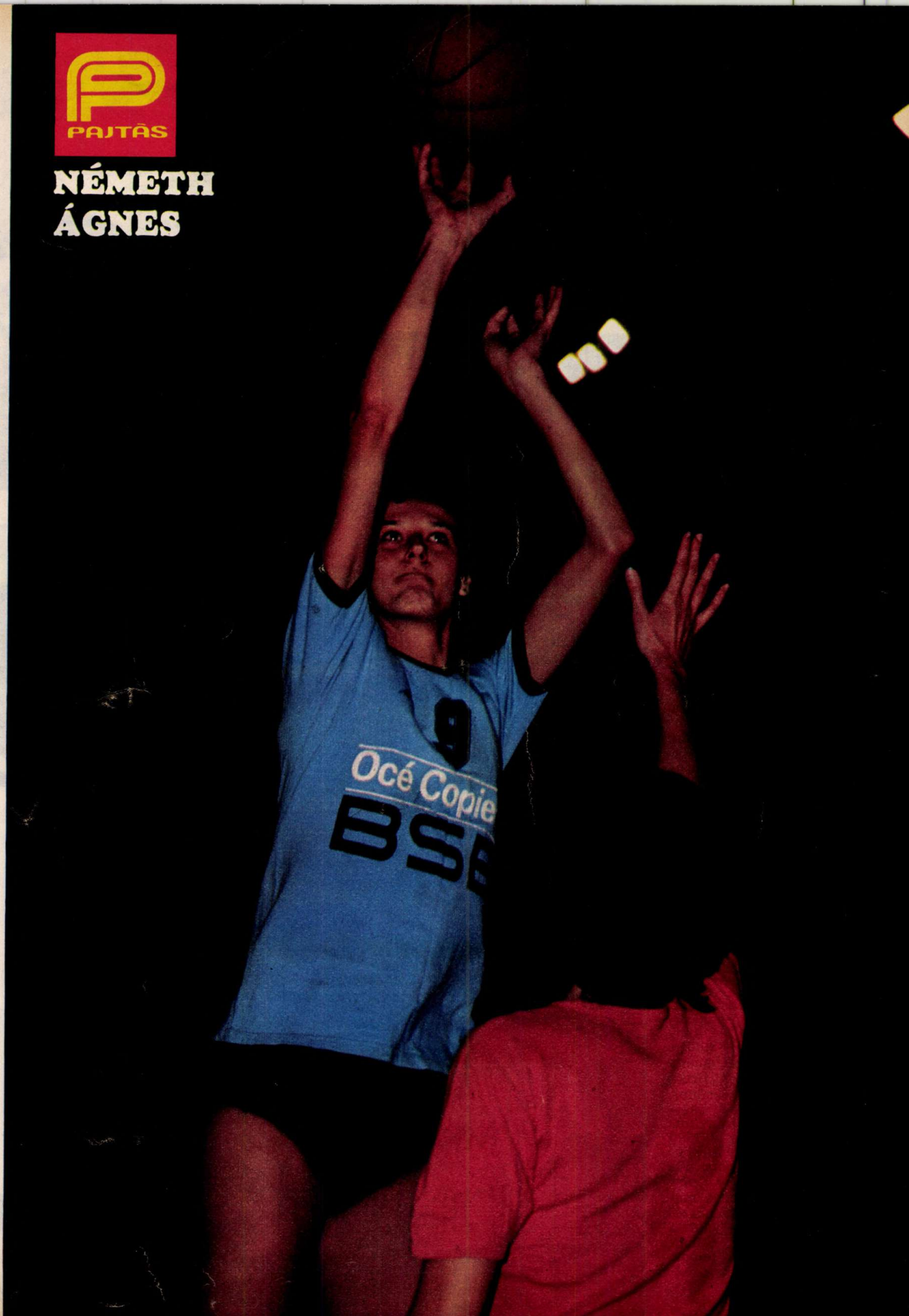

Íme egy UFO-recept: végy egy fényképezőgépet, egy üveglapot, amelyre titokzatos, korong alakú tárgyat festettél, és az egészet helyezd el lelemény ahová éppen akarod. Kell még egy csipetnyi a környező tájban, és kész a szenzáció!

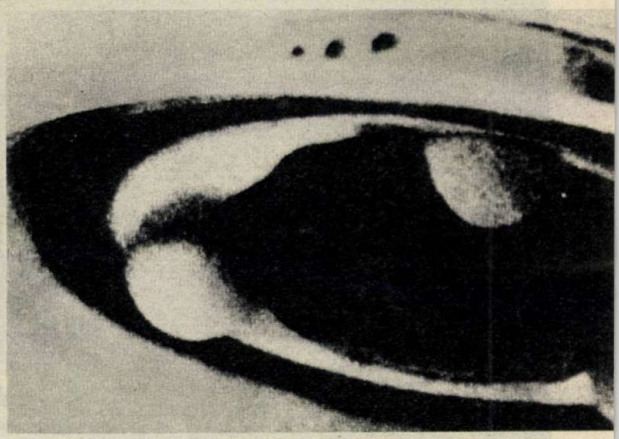

Az ember — többek között — azért is különös lény, mert képzelete számára a legfantasztikusabb valóság sem eléggé fantasztikus. Ezért aztán legendákat és mítoszokat gyártott amióta csak létezik, önmaga szórakoztatására, elképesztésére, sőt olykor kifejezetten rémisztgetésére.

Itt van például az UFO rejtély.

Az ismeretlen eredetű repülő tárgyak, objektumok (Unidentified Flying Object) irodalma ma már könyvtárakra tehető, híveinek sőt hivőinek száma —különösen Nyugat-Európában, az Egyesült Államokban és Japánban — egyre növekszik.

Már több mint ötvenezer (!) esetet tartanak nyilván a titokzatos „repülő csészealjak" megjelenéséről, amelyeket szemtanúk állítólag hiteles beszámolói alapján rögzítettek.

Rokonlátogatás

Ez a mítosz tehát meglehetősen valóságosnak tűnik, és ráadásul a minden költészetet nélkülöző, száraz természettudomány talaján jött létre. A fizika és a csillagászat századunk első felében minden kétséget kizáróan bizonyította, hogy nemhogy a Föld nem a világegyetem központja, de egész naprendszerünk, sőt a több mint 100 milliárd csillagot magába foglaló Tejútrendszerünk is csupán egyike a hasonló nap-, és csillagrendszerek milliárdjainak. Ebből következett az a fel-

REJTÉLY-E AZ UFO REJTÉLY?

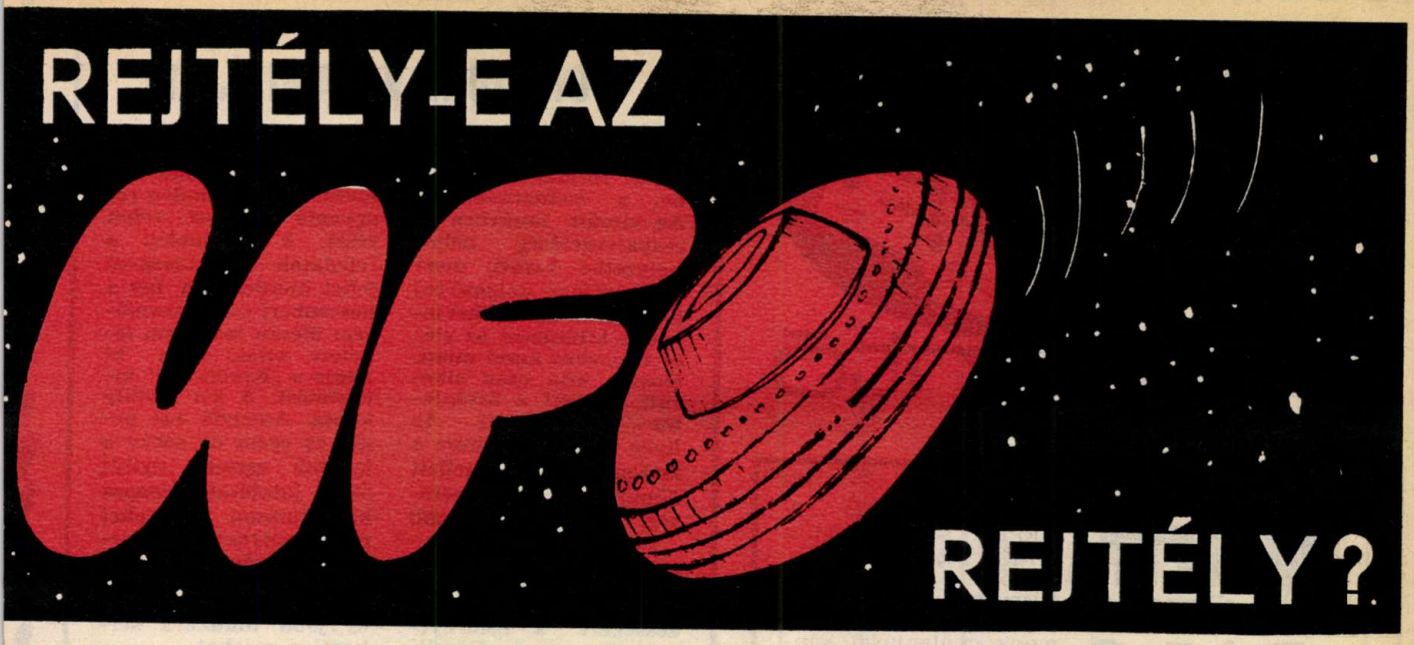

ismerés, hogy igen nagy „önteltség" szükséges annak feltételezésére, miszerint az értelmes élet kizárólag a mi bolygónkon alakulhatott ki. És éppen a XX. század rohamos tudományos és technikai fejlődése alapján feltételezhető, hogy valahol a világűr mélységeiben, ahol előbb bontakozott ki az értelem, napjainkra a földinél jóval magasabb színvonalra is eljuthatott.

Itt kezdődik a képzelet és a fantázia birodalma, amelynek határait átlépve nagyon sokan hisznek abban, hogy ezek a lények rendszeresen meg is látogatnak bennünket.

Az út járhatatlan

Na, de hát csakugyan olyan lehetetlen dolog ez?

Csakugyan. Ha minden egyéb technikai nehézségtől eltekintünk, akkor is létezik egy rideg tény: Tejútrendszerünkben az egyes csillagok átlagos távolsága mintegy ezer fényév! Ezt a távolságot kilométerekben már ki sem érdemes fejezni, hiszen az űrben másodpercenként 300 ezer kilométeres sebességgel száguldó fénynek is ezer évre van szüksége az út megtételéhez.

Mármost tételezzük fel, hogy valószínűtlen szerencsénk — balszerencsénk? — van, és a hozzánk legközelebbi csillag körül olyan bolygórendszer kering, amelynek egyikén a miénkhez hasonló civilizáció létezik. Akkor mi vań?

Az égvilágon semmi. Egész egyszerűen nem vagyunk képesek tudomást szerezni egymásról. Tudniillik mi is fáradhatatlanul kutatunk értelmes lények után — saját Naprendszerünkben már feltétlenül észleltük volna a létezésüket! — de ilyen távolságból — mai eszközeinkkel — képtelenség megállapítani az idegen csillag körül keringő bolygó minden kétséget kizáró létét is, nemhogy az élet jelenlétét. Fénysebességgel haladó rádióüzeneteink viszont csak ezer év múlva érnek oda. És természetesen ugyanez a helyzet az „ő" esetleges próbálkozásaikkal is.

De tegyük fel, hogy még ennél is káprázatosabb szerencsénk van, és legközelebbi szomszédunkban egy olyan „szupercivilizáció" létezik, amely képes észlelni a földi rádióállomások adásait, a nagyvárosok éjszakai fényeit, és ebből értelmes lények jelenlétére következtet. Akkor mi van?

Akkor sincs semmi. A földi rádiózás ugyanis alig hatvanéves múltra tekinthet vissza, és a nagyvárosok sem sokkal régebben ontják pazar éjszakai fényüket. Ezeket a jeleket tehát körülbelül kilencszáz év múlva fogják érzékelni a „szuperbolygón". Ha minden egyéb gondjukat félretéve tüstént üzeneteket küldenek nekünk, akkor az további ezer év múlva ér majd ide, úgy 3880 táján.

És persze mindez a lehető leggyorsabb üzenetváltásra, a rádió- vagy fényjelekre vonatkozik. A felderítő űrszondák, a „repülő csészealjak" ennél jóval lassabban közlekednek. Az a szigorú természeti törvény ugyanis, amely szerint nemhogy fénysebességgel, de még azt jelentősen megközelítő sebességgel sem haladhat egyetlen fizikai tárgy sem, még a legszuperebb szupercivilizációra is vonatkozik. Az emberiség „üzeneteit" szállító Pioneer—10, és a két Voyager űrszonda például több mint tízezer év múlva hagyja csak el a Naprendszert, hogy kilépjen a végtelen csillagközi térbe.

Na igen, igen... de ötvenezer megfigyelés az mégiscsak ötvenezer megfigyelés. Emögött valaminek kell lennie!

Nem mind UFO, ami fénylik

Természetesen van is. A szakértők minden egyes esetet megvizsgáltak, mert az mégis lehetetlen állapot, hogy a tökéletesen kiépített légvédelmi rendszerek között — amelyek egy nagyobb madárraj vonulását is jelzik — esetleg több száz méter átmérőjű idegen testek röpködjenek. Márpedig a katonai elhárításról egy dolgot mindenképpen el kell ismernünk, nevezetesen azt, hogy a gyanúsan röpködő testeknek alaposan utánanéz.

Utána is nézett, és megállapította, hogy általában csak az egyszerű polgár számára bizonyultak UFO-nak a titokzatos objektumok. És az sem lehet véletlen, hogy nagyon sok ember — például egy város lakossága — még sohasem látott egyszerre ilyesmit.

A rejtélyes jelenségek többségében meteorológiai megfigyelő ballonokról volt szó, amelyek nagy magasságban korong alakúvá lapulnak, majd a nyomáskülönbség hatására hirtelen „eltűnnek", azaz szétrobbannak.

De UFO-nak néztek már nagyon sok nagy magasságban közlekedő sugárhajtású repülőgépet is, amelyeken váratlanul megcsillant a napfény, vagy amelyek kondenzcsíkját furcsa alakzattá gyúrta a légáramlás. Más esetekben a különös alakú kísérleti — pl. delta szárnyú, törzs nélküli — repülőgépeket vélték idegen űrhajónak. Hasonló látványt nyújt a felajzott fantázia számára egy sor természeti jelenség is, mint például a Vénusz vagy a Jupiter bolygók olykor nappal is látható fényessége, a meteorok, „hullócsillagok" nyomán keletkező magaslégköri ionizált sugárzások, a Hold előtt lassan elvonuló keskeny felhő, egy-egy gömbvillám, vagy éppen a katonai fényszórók gyorsan mozgó nyalábja, amely korong alakú fényfoltot rajzol a felhők aljára... stb.

Az esetek jó része pedig közönséges csalásnak bizonyult. Hogy UFO-t fényképezni és előállítani nem is olyan túlságosan bonyolult feladat, arról a mellékelt képek ékesen beszélnek...

Korunkban éppen elég gond nyomasztja a világot. Az UFO-k miatt azonban – nyugodtan alhatunk.

Cser Gábor

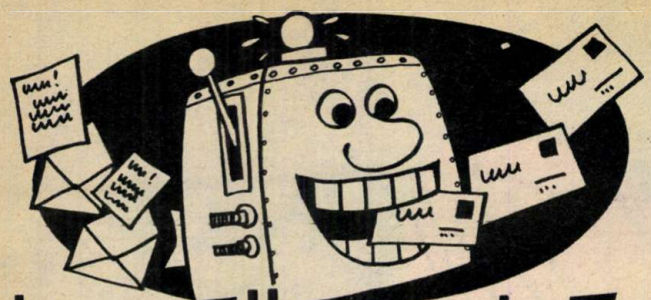

levélbontó

MIT üzen a Pajtás?

MI LÁTHATÓ A KÉPEN? — tette fel a kérdést Cseszregi Éva és Somogyi Judit Győr-Kismegyerről (Major u. 10. 9018) a 82/35. számunk címlapjával kapcsolatban. Fotóriporterünk a havas téli tájról a Magas Tátrában készített képet, a Csorba-tó környékén levő lanovkát fényképezte le, és a kép bal sarkában felfedezhető a sísánc is.

MIT JELENT a képregények alatt a Copyright by Edition Vaillant felirat? — kérdezi Prédli Lilla (Budapest, Egressy u. 111/b. 1149). Gyakran közlünk képregényeket a PIF-ből a francia Vaillant Kiadóval kötött szerződés alapján. Ezt jelezzük a képregények alatt a fenti szavakkal, melynek lényege: engedélyezve a Vaillant Kiadó által.

HOGYAN LEHETEK RIPORTER? — érdeklődik Petrik Natália (Dunavarsány, Iskola u. 27/a. 2336). Akár a tv-, a rádióriporteri vagy az újságírói szakma tetszett meg, mindháromhoz hosszú út vezet. Középiskola — egyetem vagy főiskola —, s majd ha sikerült elhelyezkedned valamely hírközlő szervnél, felvételizhetsz az újságíró iskolába. Jelentkezz gimnáziumba, és igyekezz részt venni az iskolaújság vagy iskolarádió szerkesztésében. Egyelőre ennyit tehetsz a „cél" érdekében.

KÜLDJ EGY KÉPET! címmel valóban indítottunk sorozatot a szeptember 30-i számunk Zsibongó rovatában, de félreértetted a dolgot, (Kovács György, Budapest, Csömöri u. 19. 1161), mert fotópályázat hirdetéséről nem volt szó a felhívásban. Sorozatunkkal azt szeretnénk bemutatni, hogy hol, hogyan szépítitek iskolátok környékét. Így a diáidat nem tudjuk felhasználni.

KÖNYVSZÖVETKEZET

„A hahóti úttörőcsapat könyvszövetkezetet alapított" — kaptuk a hírt Hóbor Tímeától. — *„Hetenként kétszer, szerdán és pénteken áruljuk a könyveket. A gyermekkönyvhétre plakátokat, rajzokat készítettünk és találkoztunk a népszerű gyermekversek írójával, Gazdag Erzsivel. Az ötven forinton felüli vásárlásnál sorsjegyeket osztottunk, majd karácsonykor, a fenyőfa ünnepén könyveket sorsoltunk ki. Most januárban meghirdetjük a legjobb vevők és a legjobb eladók versenyét, ez is mutatja, hogy igyekszünk mindent megtenni azért, hogy minél többen olvassanak iskolánkban."*

MONDJUNK VALAMI ÚJAT!

Csapatunkban új értékelési formát vezettünk be, a zsetonrendszert. Az elmúlt tanévben a csapatvezetőség nehéz helyzetbe került, mert két kiválóan dolgozó raj közül csak az egyiket lehetett kitüntetni az előre megadott keret miatt. Hosszú vita után sikerült dönteni a kitüntetés odaítéléséről. Az ilyen vita elkerülésére a zsetonrendszer mellett döntött a csapatvezetőség, amelyet a legújabb gyermekkitüntetések alapján öt részterületen dolgoztunk ki. Mit tehetnek a tanulók a „Közösségért" a „Környezetért", az „Edzettségért", a „Szülőföldért" és a „Művelődésért"? Olyan feladatokat határoztunk meg, amelyek elvégzésében minden raj egyenlő eséllyel vehet részt. A zsetonokat a feladatok megoldásával lehet kiérdemelni. Így a novemberi csapatvezetőségi ülésen már nem lehetett vitás, hogy ki kapja a „Kiváló raj" kitüntetést. A 8/a osztály kapta. Amelyik raj pedig az egész év során a legtöbb zsetont gyűjti össze, jutalmul egynapos kiránduláson vehet részt, melynek költségeit az úttörőcsapat fizeti. Reméljük, beválik az új értékelési rendszerünk és jobb munkára serkenti a rajokat.

Korom Erzsébet, Mindszent

LEVELEZNÉNK!

NÁRAI MÁRIA, Körmend, Áchim A. u. 4. — 9900 (13 éves); SZABÓ TERÉZIA, Létavértes, Szél u. 57. — 4283 (14 éves); KARABA ANIKÓ, Vanyarc, Veres Pálné út 20. — 2688 (12 éves); SZABÓ JÚLIANNA Apaj, Platán sor 7. — 2345 és CZÉKMÁN ILONA, Platán sor 3. (14 évesek, szeretnek kirándulni, zenét hallgatni); RÁDI KATALIN, Lajosmizse, Bene u. 37/b. — 6050 (13 éves); SVANDA ÉVA, Felsőzsolca, Kilián Gy. u. 31. — 3561 (14 éves); TÓTH MÁRIA, Barabás, Esze T. út 53. — 4937 és PAPP MÁRTA, Rákóczi út 49. (14 évesek); BENEDEK MÁRIA, Jászberény, Fenyő u. 39. — 5100 (12 éves); KORIM ANDRÁS, Békéscsaba, Jósika u. 112/1. — 5600 (14 éves, szeret kirándulni, úszni, zenét hallgatni); TRÜHVIRT GABRIELLA, Szabadszállás, Alsó szőlő 155. — 6080 (13 éves); TROMBITÁS KATALIN, Alsózsolca, Hunyadi u. 32. — 3571 (13 éves); MÜLLER EMŐKE, Érdparkváros, Bogyó u. 30. — 2030 (12 éves); VOLÁK KATALIN, Karád, Május 1. út 35. — 8676 (13 éves); MARUNÁK ÁGNES, Mezőkovácsháza, Ságvári ltp. — 5800 (13 éves); VALÓ KATALIN, Hortobágy, Hortobágyi u. 12. — 4071 (14 éves, szereti a zenét, sportot, a jó könyveket.); KAMMERHAFER GYÖRGYI, Bezenye, Szabadság u. 7. — 9223 (12 éves); SCHMATOVICH ZITA, Bezenye, Jókai út 23. — 9223 (12 éves); TANÁCS MIHÁLY, Kiskundorozsma, Faragó dűlő 9. — 6791 (13 éves); RAGÁNY ANGELIKA, Nyíregyháza, Darázs út 25. — 4400 (14 éves); VIRÁG ERIKA Pásztó, Gábor Á. út 16. — 3060 és SZÖLLŐSI ANDREA Muzsla út 3. (13 évesek); KÁLMÁN ZSOLT, Kál, Kompolti út 3. — 3350 (13 éves); MÉSZÁROS ZSUZSA, Nagykőrös, Bárány út 3/a. — 2750 (Kártyanaptárt gyűjt, szereti a jó könyveket); VELKEI KRISZTINA, Fegyvernek, Torony út 5. — 5231 (11 éves, szeret olvasni, klarinétozni tanul); CSERNÁTONY CSILLA, Marosvásárhely, Brasovulni u. 13/21. cod: 4300 — ROMÁNIA (12 éves); VAJK MARIANN Győr, Horgas u. 11. — 9012 és BUDAI HAJNALKA, Győri út 130. (13 évesek);

JÁRUNK-KELÜNK SOKAT LÁTUNK, S VAN AMI NEM TETSZIK...

MÁR EZ IS HIÁNYCIKK?

A televízió bemutatott egy pályaválasztás előtt álló fiút, aki jövendő munkahelyén könyveket kötött. A riporter megkérdezte tőle:

— Mi a címe a kezedben levő műnek?

Bizonytalan vállrándítás.

— Nem tudom. Még nem néztem meg.

Azért nem hagy nyugodni ez a kép, mert szinte mindennap találkozom hasonló érdektelenséggel. Mintha már a kíváncsiság is hiánycikk lenne. A múltkor Pestimrén megszólítottam egy tizenhárom év körüli lányt:

— Hol találom az Eötvös utcát?

— Ilyen nevű utca nincs is nálunk.

Megmutattam neki a térképet. A felfedezés örömével kiáltott fel:

— Jé, hiszen ez a mellettünk levő utca.

Az egyik Pest megyei mezőgazdász szakkör kisállattenyésztői sem vizsgáztak éppen jelesre. Azt tudták, hogy a rájuk bízott jószágokat etetni kell, de hogy ...

— Milyen fajtákkal foglalkoztok?

Tanácstalanul néztek egymásra, hümmögtek.

— Angóranyulunk is van — bökte ki az egyik fiú.

— És?

— És száz nyulunk.

A legjobban a veszprémi eset bánt. Az egyik úttörőcsapat tagjait hős névadójukról kérdezgettem. Volt, aki még a születési dátumára sem emlékezett. Életének küzdelmeiről csupán egyetlen gyerek mesélt valamit. Mint ahogy kiderült, annyit, amennyit az iskola folyosóján levő emléktáblára vésték.

(F. Gy.)

MI LESZ VELED, KRISZTI?

Kriszti Budapesten, a XII. kerületben lakik. Levelezőnk volt. Nemrég kezembe került egyik írása. Annyira felkeltette érdeklődésemet, hogy elhatároztam, riportot írok róla. Telefonon csengettem rá. Be sem fejezhettem mondókámat, mert idegesen közbevágott:

— Amit írtam, tárgytalan.

— Nem a leveled miatt hívlak, téged akarlak bemutatni.

— Engem? Miért? Nekem minden percem be van táblázva. Most egy negyedórát uszodában leszek, aztán az iskolába megyek. Ebéd után matek-, fizika-szakkör, zongoraóra a program. Majd a művészi tornát gyakorolom, aztán ...

Szó nélkül letettem a kagylót. Képtelen lettem volna bármit is mondani neki, legfeljebb annyit, hogy: szívből sajnállak, Kriszti.

(—ó —y)

EGYÉK, AMIT FŐZTEK!

Pesterzsébeten a Medve őrs tagjai elpanaszolták, hogy őrsvezetőjük kiskirály, rettegésben tartja őket. Ugyanúgy osztályoz, mint az iskolában a tanárok. Az ellenőrzőhöz hasonló könyvecskét készíttetett mindenkivel, s ha valaki nem tudja kívülről mondjuk úttörőtörvényünk ötödik pontját, elégtelent kap, s ezt a szülőkkel is alá kell iratni.

— Ti választottátok meg Sanyit. Az őrsi krónika szerint titkosan.

— Igen, de ... előbb Bélára szavaztunk.

— Bélára?

— Pista bácsi, az osztályfőnökünk azonban nagyon felháborodott. Azt mondta, hogy egy kettes tanulóval akarunk villogni. Gondolhattunk volna Sanyira is. Persze ő ...

A tizenhárom tagú őrs újra összeült. És csodák csodája, másodszorra az a fiú került az őrs élére, akit az osztályfőnök említett. Egyhangú, titkos szavazással.

A Medve őrs tagjai panaszkodnak. Pedig csak azt eszik, amit főztek.

Faragó György

TÖPRENGŐ

TOLLAS BARÁTAINK

Nemcsak nyáron, hanem télen is elég sok madár él nálunk. Nemcsak tőlünk költöznek el, hanem az északi, hidegebb tájakról hozzánk is jönnek. Rejtvényeinket a Móra Kiadó „Madarak" című „búvár zsebkönyv" alapján állítottuk össze.

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő január 31. (Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397) A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ"!

A 34. SZÁM MEGFEJTÉSEI

A HAJÓ: Lenin atomjégtörő – A FÉM MESTERE: Alexandre (Gusztave) Eiffel. – A FILM MŰVÉSZE: Gerard Philipe, a Fanfan. – LÉGGÖMBÖK: nyolc különbség. – NEVEZETES NAP: A sajtó napja. – NEMZETI ÜNNEPEK: B, A, A, B, A, B, A, B. – MATEMATIKUS: 239 + 292 + 392 = 923. – NYILATKOZAT: Emberi jogok napja.

NYERTESEK

A 33. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Rezessy Attila, Bp. II. Tolnai Gergely, Bp. XVIII.; Biró Erika, Nyíregyháza; Erdélyi Orsolya, Alsózsolca; Filyó Imre, Encs; Garda Zita, Ózd; Havasi Balázs, Sárvár; Hudák Erika, Mád; Kókai Endre, Szentlőrinckáta; László Zita, Tiszakürt; Pásztor Anikó, Jászberény; Sápi Ildikó és Dóra, Bag; Sike Magdolna, Taktakenéz; Szőke Renáta, Völcsej; Sztreborny Katalin, Nyírpazony; Tóth Jolán, Szeged; Vesszős Julianna, Biharnagybajom; Zrinyi Zsolt, Magyarszék; Zsigri Rita, Jászalsószentgyörgy.

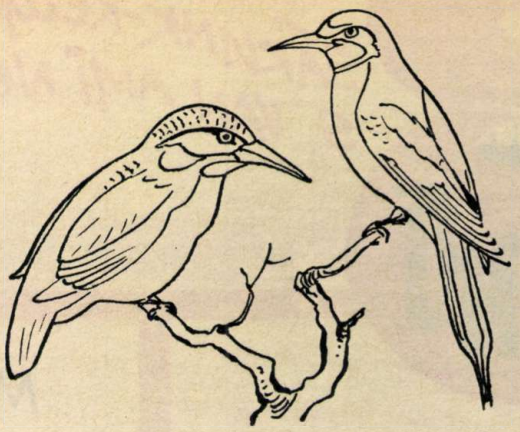

SZÍNESEK. E két madár a legszínesebb szárnyasaink közé tartozik. Egyik a jégmadár, a másik pedig a gyurgyalag. Színezd ki mind a két madarat! Annyit elárulunk, hogy piros, világos- és sötétkék, zöld és narancssárga színeseket vegyél kézbe. És még egy: a kettőjük közül az egyik vándormadár. Melyik?

NEM KÖNNYŰ A VÁLASZ

1. A csicsörke, a királyka és a kenderike közül melyik a legkisebb?

2. A geze, küllő, lappantyú, póling, gaur, szalakóta. Egy kivételével mindegyik madár. Melyik a kivétel?

3. Melyik a nagyobb testű és melyik a magasabb termetű madarunk: a daru vagy a túzok?

4. Télen a Balatonon és a Dunán melyik sirály látható? A dankasirály vagy az ezüstsirály?

5. A gerle és a balkáni gerle nagyságra is, színre is különbözik egymástól. Igaz-e, hogy nyáron csak a gerle, télen pedig a balkáni gerle látható nálunk?

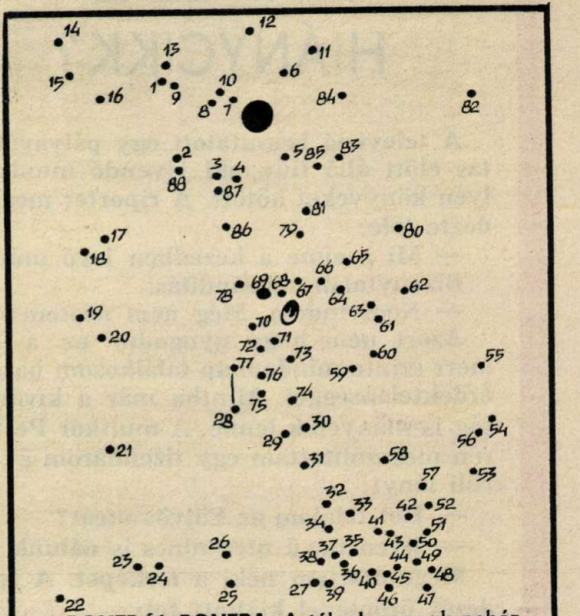

PONTRÓL PONTRA. A télnek vannak nehéz pillanatai. Rajzunkon is ilyet láthatsz – ha a számokat vékony vonallal összekötöd. Vajon „ki" a főszereplő?

IGAZ? NEM IGAZ?

Engedjétek meg, hogy bemutatkozzam: én vagyok a búbos pacsirta. Nagyon sokan pipiskének hívnak. Nem haragszom érte, örülök, hogy engem becézgetnek, s nem a rokonaimat, a mezei, az erdei és a sziki pacsirtát. Én már egy idő óta a műutak és a vasutak mellett keresem a „kenyerem", mert itt van hulladék, amelyekben kedvemre válogathatok. Talán éppen ezért vagyok én a legtestesebb, legzömökebb a rokonaim között. És én... ősszel nem vonulok el a többiekkel, hanem itt vészelem át a telet.

Kérdésünk: **vajon igazat mondott-e a búbos pacsirta?**

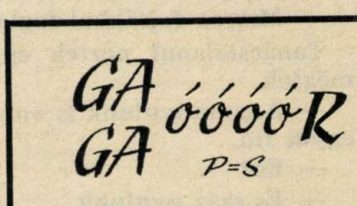

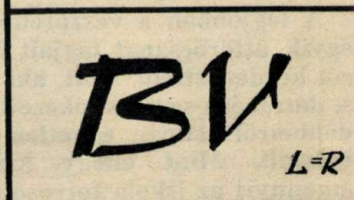

BETŰREJTVÉNYEK. Az egyik énekes, a másik nem. Az egyik vándormadár, a másik nem.

AZ A FUVOLÁS
MÁR KEZDI IS ÚJRA

A FUVOLÁS. A tél kellős közepén vagyunk, még nem énekel. De másfél hónap múlva már készülődik, próbálgatja a hangját. Melyik madár? Előbb fejtsd meg Szabó Lőrinc – morzéba rejtett – sorait, aztán biztosan megtudod a madár nevét.

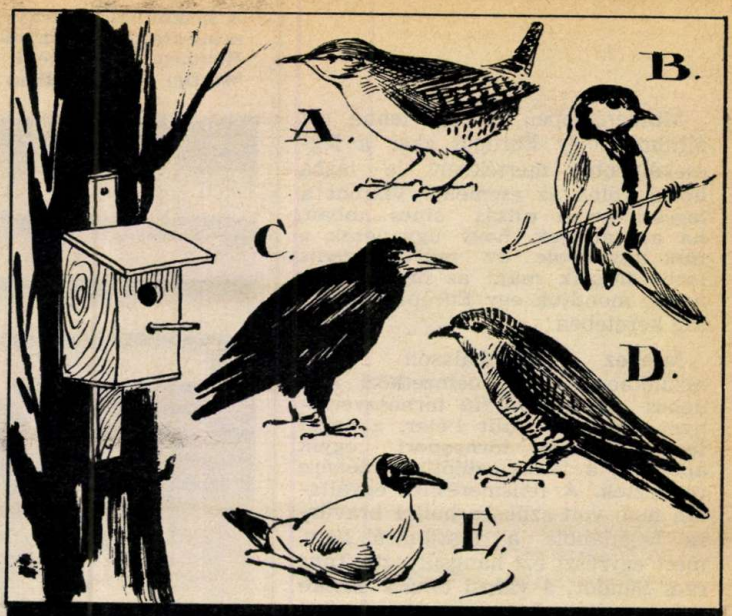

MI A NEVÜK? Első kérdésünk: Az öt madár közül hányat ismersz fel? A második kérdés: melyik tölti itthon a telet?

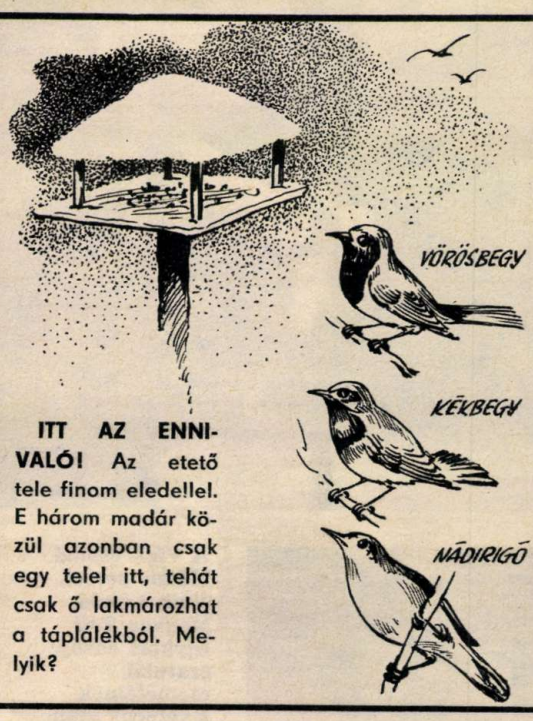

ITT AZ ENNIVALÓ! Az etető tele finom eledellel. E három madár közül azonban csak egy telel itt, tehát csak ő lakmározhat a táplálékból. Melyik?

1,43,33,-14,16,33,33,10,18-14,24,12,42-
1-18,1,18,3,18,18-33,10,19,9,22-
18,1,30,39,1,19,19,42,2-
39,2,19,33,24,43,15,18.

ÓKORI HIEDELEM. A kakukkról sok mindent tudunk. Többek között azt is, hogy furfangos madár, mert a fiókáit más madárral költeti ki. Éppen ezért az ókori népek azt sem hitték el, hogy télen melegebb vidékre költözik. Mivel olyan nagy, mint egy ragadozó, éppen ezért ... A folytatás már rejtvény. Mindegyik szám a teljes magyar ABC megfelelő betűjét helyettesíti.

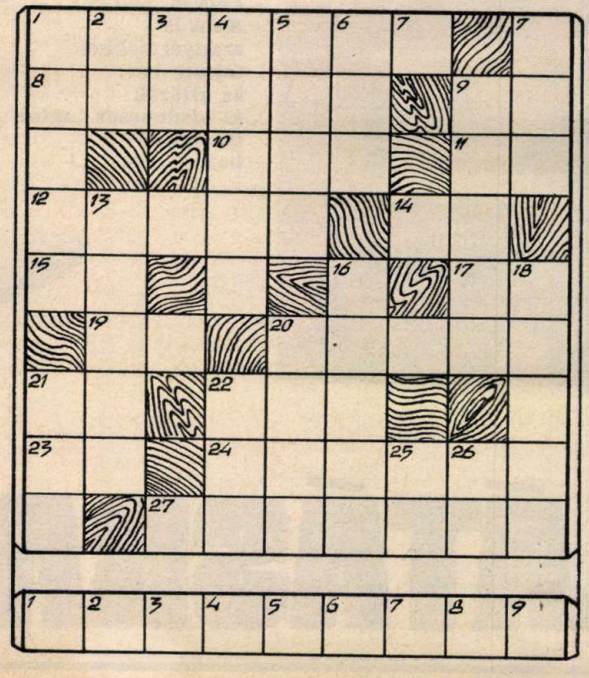

KERESZTREJTVÉNY

RAGADOZÓK ÉS MÁSOK. A vízszintes 1. és 27. valamint a függőleges 4. sorban nálunk telelő, nagyobb testű madarak neve olvasható. – Ha az egész keresztrejtvényt sikerül megfejtened, keresd ki az alábbi betűket és írd a háló alatti üres kockákba. A vízszintes 1. első betűje, a vízszintes 17. első, a vízszintes 8. harmadik, a vízszintes 22. első, a vízszintes 24. utolsó, a függőleges 9. utolsó, a vízszintes 27. második, a vízszintes 23. első és a vízszintes 20. második betűje. E kilenc betű egy jellegzetes téli vízimadarunk nevét adja.

VÍZSZINTES: 1. Vércse nagyságú ragadozó madár. 8. .....-dabra. 9. Kettőzve: egyik szülő. 10. Rönk mássalhangzói. 11. Odúban van! 12. Ne verje, hanem ... 14. Valamit előidéz. 15. Személyes névmás. 17. Kiejtett mássalhangzó. 19. Tiltószó. 20. Nem sima, visszafelé. 21. Idősebb, rövidítve. 22. A levél fontos tartozéka. 23. Kubai és osztrák autók jelzése. 24. Hideg, viharos szél a Kárpátok keleti medencéjében. 27. Itt telelő, nagy ragadozó madarunk (zárt betű: R.).

FÜGGŐLEGES: 1. Ide terelik a legelésző lovakat. 2. Ablakban van! 3. Azonos mássalhangzók. 4. Ennek a madárnak dolmánya van (nálunk telel). 5. Háborúban használják. 6. Ház. 7. Amíg meg nem szelídítik. 9. Kedvelt kártyajáték. 13. Ritka lánynév, februárban. 16. Zéró. 18. Borzasztó. 20. Gyorsan megy. 21. Becézett lánynév. 22. C. N. É. 25. Kiejtett mássalhangzó. 26. Időhatározórag.

A kiskunhalasi Hegyes Csaba eredeti elemekkel színesítette korlátgyakorlatának anyagát. Ráadásul a legkisebb erőfeszítés sem látszik az arcán. Mintha csak moziban ülne...

Mindenképpen túlzás lenne azt állítani, hogy Európát akár a legcsekélyebb mértékben is lázba hozta volna az esemény. Viszont a legcsekélyebb túlzás sincs abban, ha azt állítjuk, hogy ugyanezek a fiúk úgy nyolc év múlva igenis lázba hozzák majd az öreg kontinenst, mondjuk egy Európa-bajnokság keretében.

Mindez Kiskunhalason jutott eszünkbe, a VIII. nemzetközi kisdobos és úttörő fiú tornászversenyen, amelyet Tulit Péter, a hazai testnevelés és tornasport egyik apostola, a város szülötte emlékére rendeztek. A felismeréshez egyáltalán nem volt szükség holmi bravúrra. Legalábbis a részünkről nem, mert egyrészt ezt hangsúlyozta Tánczos Sándor, a városi tanács elnöke a megnyitó ünnepségen, másrészt ezt bizonyította a tizenéves tornászok sok-sok bravúros gyakorlata.

Az Ausztriából, NDK-ból, Finnországból, Jugoszláviából, Lengyelországból, Romániából és Svédországból összesereglett fiúk — kiegészülve a korcsoport legjobb magyar versenyzőivel — szinte mindazt bemutatták, amit nemrégen a Világ Kupán láthattunk a Budapest Sportcsarnokban.

Na jó. Ez utóbbin talán valamivel pontosabb, szebb volt a kivitelezés. De mint említettük, majd nyolc év múlva...!

Ettől eltekintve Kiskunhalason is láthattunk kézállást lólengés közben, repülő ollókat talajon, Delcsev-szaltót és Tkacsov-vetődést nyújtón, és Cukaharát, és nyújtott testű csavart szaltót, és... szóval mindent.

És ha Európa ma még nem is szisszent fel, azért szűkebb szakmai körben nagyon is rangos eseményként kezelik ezt a rendezvényt. Borsos Jenő nemzetközi bíró egyenesen a milánói versenyről érkezett, és Paczolai Gyula, mint házigazda ma már baráts...

A Vígh-család vidám percei. Vígh László, Magyar Zoli egykori edzője gratulál csemetéinek a verseny után. Laci is, Zoli is, Ákos is aranyérmekkel fejezte be az úttörők és kisdobosok „mini" Európa-bajnokságát...!

hatbaveregetéssel üdvözli a külföldről érkezett tekintélyes sportvezetőket. Ha nyolc év múlva ezek közül a fiúk közül valaki nyilatkozik, majd Európa-bajnoki arannyal a nyakában, abban neki is feltétlenül része lesz.

Még akkor is, ha a nyilatkozatból netán kimaradna Kiskunhalas neve...

—R —R

VISZONTLÁTÁSRA,

Csányi Raymund, az egykori sokszoros magyar bajnok tanítványait a külföldiek is érdeklődéssel figyelték . . .

Íme egy tökéletesen bemutatott keresztfüggés. Bár Vígh László szerint Zoli lábtartásán még lehet javítani

Tízévesek a dobogón. Lehet, hogy nyolc-tíz év múlva újra összejönnek ők hárman valamelyik nemzetközi verseny emelvényén . . .?

Andreas Wecker az NDK sok-sok tehetséges tinédzserének képviseletében. Bármibe fogadjuk, hogy róla is hallunk még . . .!

Johan Jonasson Svédországból. Itt éppen a „lovat" szelídíti elegáns mozdulatokkal

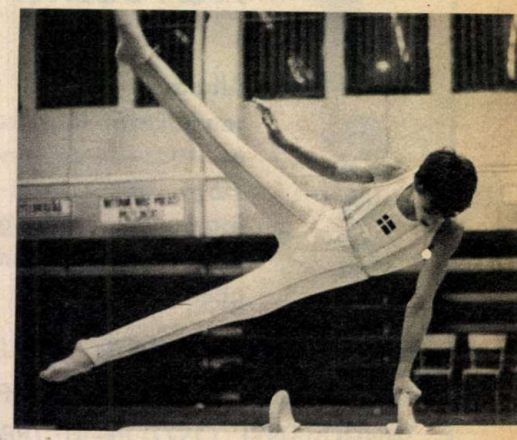

Ilyen egyszerű . . .! Mármint akkor, ha már rengeteg kemény edzés van az ember háta mögött. Vígh Ákos mindössze 9 éves. Vajon mikor kezdte . . .?

FIÚK!

Fotó: Szalay Béla

HOZZÁNK JÖSSZ? JÓL JÁRSZ!

Az 1983–84-es tanévre 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett lányokat szövőnek, fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő szakmára beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: villanyszerelő, műszerész szakmában 250 Ft, a többi szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj, ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 410–620 Ft tanulmányi ösztöndíj, plusz 130 Ft jövedelempótlék.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban. A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal.

A szakmunkásvizsga után szövő munkakörben bérbesorolástól függően alakul a kereset. A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen hétfőtől csütörtökig 8–15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Cím: PATEX Angyalföldi Szövőgyár Budapest XIII., Fáy u. 81–83. – 1135

FIATALOK FIGYELEM!

Általános iskolai végzettséggel rendelkező lányokat felveszünk az 1983–84-es tanévre fonó és szövő, fiúkat textil- és ruházati ipari gépszerelő, géplakatos és villanyszerelő szakmunkástanulónak.

FELSŐ KORHATÁR: 15 ÉV. TANULÓIDŐ: 3 ÉV

TÁRSADALMI ÖSZTÖNDÍJ: 500 FT

TANULMÁNYI ÖSZTÖNDÍJ: EREDMÉNYTŐL FÜGGŐEN 350–550 FT

ÖSZTÖNDÍJ-KIEGÉSZÍTÉS: 190 FT. TELJES ELLÁTÁS ÉS ELHELYEZÉS KOLLÉGIUMBAN HAVI 210 FT-ÉRT, TANKÖNYV ÉS MUNKARUHA DÍJMENTESEN. SZAKMUNKÁSVIZSGA UTÁN A HAVI KERESETI LEHETŐSÉG 4000 FT-TÓL 4500 FT-IG.

Jelentkezni lehet szombat kivételével bármely munkanapon 7 órától 16 óráig személyesen.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk. A gyár címe: PNYV MAGYAR PAMUTIPAR személyzeti és oktatási osztály Budapest, Lahner Gy. u. 30. 1046

Telefon: 693-111/115-ös mellék vagy 693-847.

JÓL JÁRSZ, HA A PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT SZAKMUNKÁSTANULÓJA LESZEL!

Csak 3 év szorgalom, s a jövedelmed havonta 3200–6000 Ft-ig mehet!

Az 1983 szeptemberében induló tanévre is várjuk az általános iskolát végzett és most végző lányok jelentkezését budapesti és vidéki gyáregységeinkbe fonalgyártó szakmára.

Már a tanulóévek alatt is sok-sok kedvezmény: díjtalan kollégiumi, leányotthoni elhelyezés, tankönyvek, tanszerek, munkaruha, iskolaköpeny, 5 Ft-ért napi háromszori étkezés, havonta 500 Ft szociális ösztöndíj, 320–700 Ft tanulmányi ösztöndíj. Válassz gyáregységeink közül!

PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT

Lőrinci gyára

Budapest, Gyömrői út 85–91. – 1183;

Újpesti Cérnagyár Budapest, Váci út 91. – 1044;

Kaposvári gyár Kaposvár, Jutai u. 6. – 7400;

Miskolci gyár Miskolc, József Attila u. 21. – 3527;

Váci gyár Vác, Vám u. 1. – 2600.

„FONALGYÁRTÓ SZAKMA" megjelöléssel várjuk továbbtanulási jelentkezési lapodat a számodra legmegfelelőbb gyáregységünk személyzeti és oktatási osztályán. Kérésre postafordultával részletes tájékoztatót küldünk.

A BUDAPESTI VEGYIMŰVEK

szeretettel várja az általános iskolát végző fiatalok jelentkezését az alábbi szakmákra: **általános vegyianyaggyártó, esztergályos, marós, hegesztő, vas- és fémszerkezeti lakatos, ács- és állványozó, kőműves (kiemelt szakmák), géplakatos, vegyigépszerelő, gáz- és vízvezeték-szerelő, anyagmozgatógépszerelő, dízelmozdonyszerelő, felvonószerelő, villanyszerelő, villamosgép-szerelő, elektroműszerész, irányítástechnikai műszerész, üvegműves, épületasztalos, szobafestő- mázoló és autószerelő.** Kiemelt szakmákban a tanulók a tanulmányi ösztöndíjon felül havi 200 Ft kiegészítést kapnak.

A tanulókkal szerződést kötünk társadalmi ösztöndíjra, melynek összege 250—500 forintig terjed.

Vidékiek részére kollégiumi elhelyezést biztosítunk.

A gyakorlati oktatás idején a tanulók kedvezményes ebédet, védőételt térítést, védőruhát, tanulmányi eredménytől függően nyereségrészesedést kapnak.

A törzsgárdatagság elismerésénél a tanulóéveket beszámítjuk. Dolgozóink pihenését szolgálják a Duna és Balaton melletti üdülőink. Számtalan sportolási lehetőséget nyújtanak a vállalat sportszakosztályai.

A szakmunkásvizsga letétele után a vállalat a továbbtanulni szándékozókat támogatja.

Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban a **Budapesti Vegyiművek személyzeti és oktatási osztályán (Budapest IX., Kén utca 5. — 1097. Telefon: 277-275)**

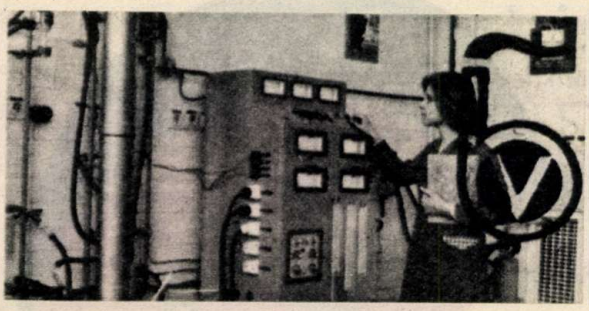

GYERE HOZZÁNK!

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó fonó-szövő szakmára lányokat, villanyszerelő szakmára fiúkat szerződtetünk szakmunkástanulónak, akik az 1982–83-as tanévben fejezik be az általános iskolát. A tanulóidő 3 év. A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és teljes ellátást biztosítunk. Havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900–1120 Ft között van. Az utolsó évben már teljesítménybér! Szakmunkásvizsga után a lányok leányszállóban, a fiúk albérletben kerülnek elhelyezésre. Jelentkezés levél útján „Szakmunkástanuló" hivatkozással történik.

PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAI GYÁRA

személyzeti osztály
Budapest XI. ker.,
Hauszmann A. u. 20.
Levélcím: 1502
Budapest, Pf. 43.

KEDVES PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A PNYV Kelenföldi Textilgyár az 1983/84-es tanévre felvesz általános iskolai végzettséggel rendelkező **LÁNYOKAT fonó, szövő, kötő, FIÚKAT textil- és ruházati ipari gépszerelő szakmunkástanulónak 16 éves korig.**

FELVÉTELI VIZSGA NINCS!

Tanulmányi idő 3 év.

Ösztöndíj: a tanulmányi eredménytől és évfolyamtól függően, fonó- és szövőtanulónak 350—700 Ft, kötő- és textilipari gépszerelő tanulóknak 150—550 Ft havonta. JUTTATÁSOK: vidéki fonó-, szövő- és kötőtanulóknak havi **500 Ft,** budapesti tanulóknak havi **450 Ft,** textilipari gépszerelő tanulóknak **250 Ft** vállalati ösztöndíjat fizetünk — a nyári szünidőre is.

Kollégiumi elhelyezését minden vidéki tanulónak biztosítjuk, teljes ellátással, munkaszüneti napokon is.

Iskolaköpenyt, füzetcsomagot, munkaruhát a gyár, tankönyvet az iskola térítésmentesen biztosít.

Évente két alkalommal kedvezményes textilvásárlás a vállalat termékeiből.

III. éves tanulóinkat 90%-os teljesítménybérben foglalkoztatjuk, részükre nyereségrészesedést fizetünk.

Szakmunkásvizsga után a kereset **3500—4500 Ft.** Leányotthonunkban a vidékiek elhelyezését biztosítjuk, havi **100—160 Ft-ért.**

Továbbtanulásra lehetőséget adunk.

Részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban.

Érdeklődők részére üzemlátogatást biztosítunk.

CÍM:

PNYV Kelenföldi Textilgyár
személyzeti-oktatási osztály
Budapest XI.,
Budafoki út 111—113.
— 1117
Telefon: 868-955/191 mellék.

HAL-JELMEZBÁL

(DALLOS JENŐ kollázsai)

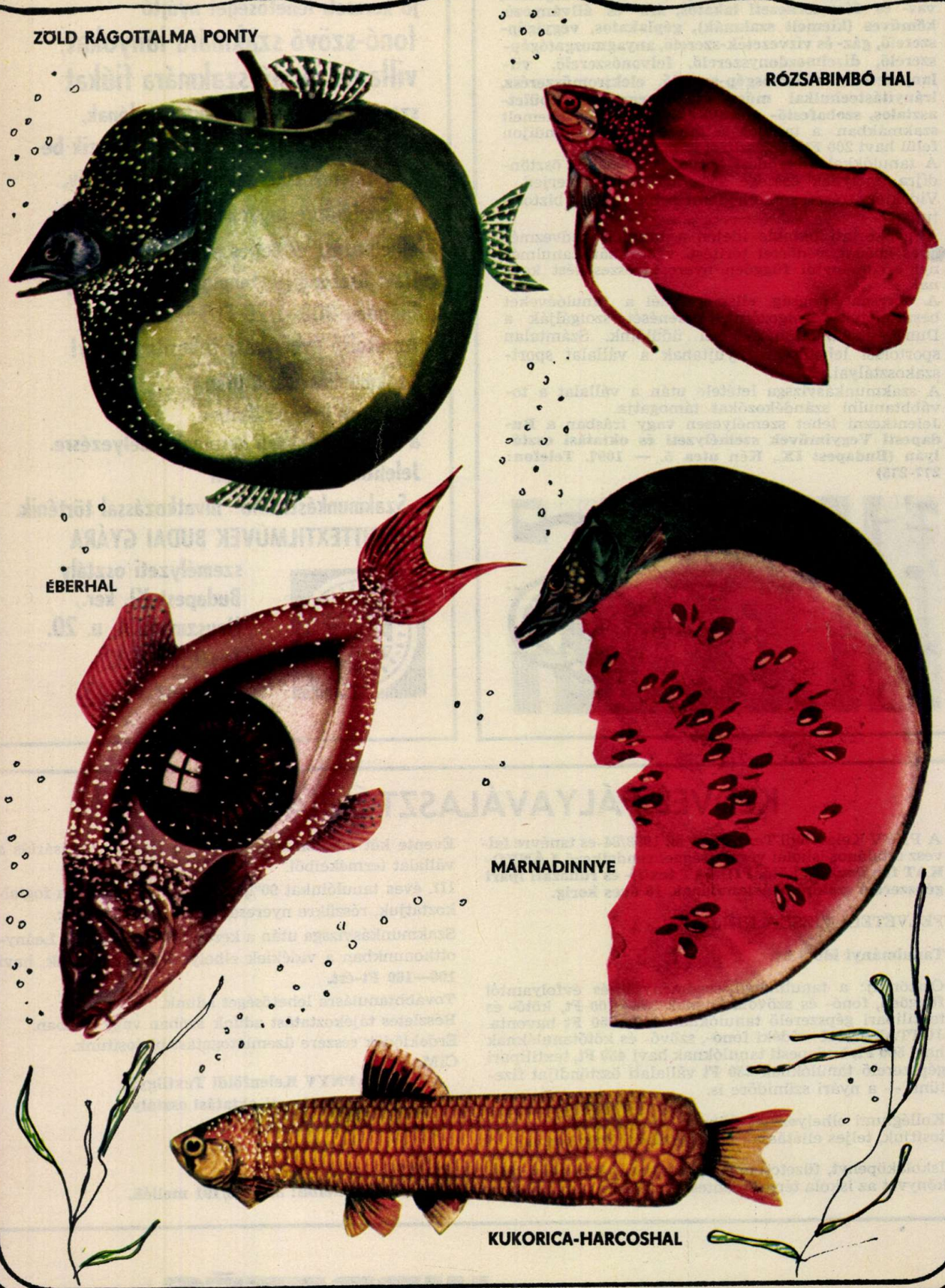

NYOLCADIKOSOK FIGYELEM!

Gyertek a Magyar Hajó- és Darugyárba szakmát tanulni!
A következő szakmákat választhatjátok: szerkezeti lakatos, csőszerelő, gépszerelő, ács-állványozó, hegesztő, gépi forgácsoló (esztergályos), villanyszerelő, öntő. A képzési idő 3 év.
Amíg tanulsz, biztosítjuk a kollégiumi elhelyezést, a korszerűen felszerelt tanműhelyt, a tanulmányi ösztöndíjon felül, szakmától függően 250—500 Ft-ig társadalmi ösztöndíjat, napi 3 Ft térítésért ebédet; nyereségrészesedést, üdülést balatoni üdülőinkben, sportolási lehetőséget vállalatunk nyolc sportszakosztályában. Szakmunkásvizsga után továbbtanulhatsz.
Munkába álláskor 1500—2000 Ft juttatást kapsz. Modern munkásszálloda, jó kereseti lehetőség vár rád.
Érdeklődni és jelentkezni lehet:
MHD központi oktatási osztály, Budapest, Váci út 202. — 1904
Telefon: 296-203
MHD Tiszafüredi gyáregység, Tiszafüred.
Telefon: 53
MHD Balatonfüredi gyáregység, Balatonfüred.
Telefon: 06-80-40-100
MHD Váci gyáregység, Vác, Derecske dűlő.
Telefon: 06-27-11-411

FIÚK, LÁNYOK FIGYELEM!

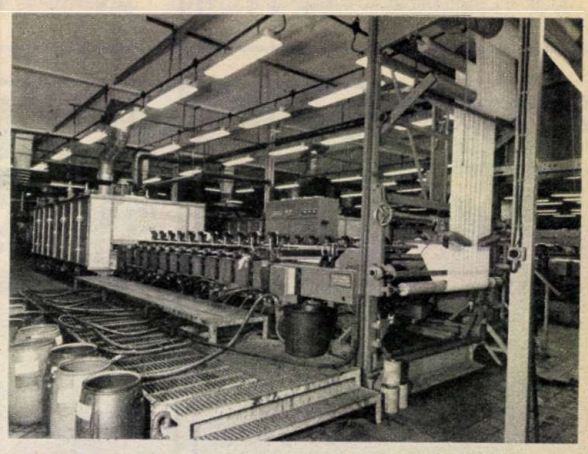

Ha még nem döntöttél arról, hogy milyen szakmát tanulj, akkor fogadd meg tanácsunkat, jelentkezz textilkikészítő szakmunkástanulónak!
E szép szakma egyik ágát, a textilfestő és -kikészítő szakmát egyaránt ajánljuk lányoknak és fiúknak, másik ágát, a textilnyomó szakmát csak fiúknak.
Szakmunkástanulóink tanulmányi ösztöndíja 160—600 Ft, társadalmi ösztöndíja 450—500 Ft között van havonta. Vidéki tanulóink kollégiumi elhelyezéséről gondoskodunk.
Az elméleti oktatás Budapest egyik legszebb, legkorszerűbb szakmunkásképző intézetében, a gyakorlati oktatás részben tanműhelyben, részben a vállalat gyárában történik.
I. éves tanulóink 1500 Ft ruházkodási segélyt is kapnak.
Érdeklődésre színes képekkel tarkított, részletes tájékoztatót küldünk.
Jelentkezni, érdeklődni lehet:
Pamutnyomóipari Vállalat
személyzeti és oktatási főosztály
Budapest III., Fényes Adolf u. 19—21. — 1036
Telefon: 687-834

FIATAL LÁNYOK JELENTKEZÉSÉT VÁRJUK

az Újpesti Gyapjúszövőgyárba az 1983. szeptember 1-én induló tanévre
fonó-szövő szakma megszerzése céljából.
Felvételi követelmény a 14 éves életkor betöltése, általános iskolai végzettség
Tanulmányi idő: 3 év.
Az I. osztály I. félévében a tanulmányi ösztöndíj: 320 Ft.
A II. félévtől a tanulmányi eredménytől függően: 320-500 Ft.
Társadalmi ösztöndíj havonta: 500 Ft. Kiegészítés havonta: 200 Ft. Jövedelempótlék havonta: 190 Ft.
Tanulóink részére ingyenes kollégiumi elhelyezést, iskola- és munkaköpenyt biztosítunk és havonta egyszeri hazautazás esetén költséget térítünk.
A tanulók a teljes ellátásért napi 3 Ft-ot térítenek. A szakmunkásvizsga megszerzését követően továbbtanulási lehetőséget biztosítunk.
Jelentkezni lehet: Újpesti Gyapjúszövőgyár személyzeti osztály Bp. IV., Berni u. 1. — 1045

HIRDETÉS

ALASZKAI ARANYRÖGÖK 3

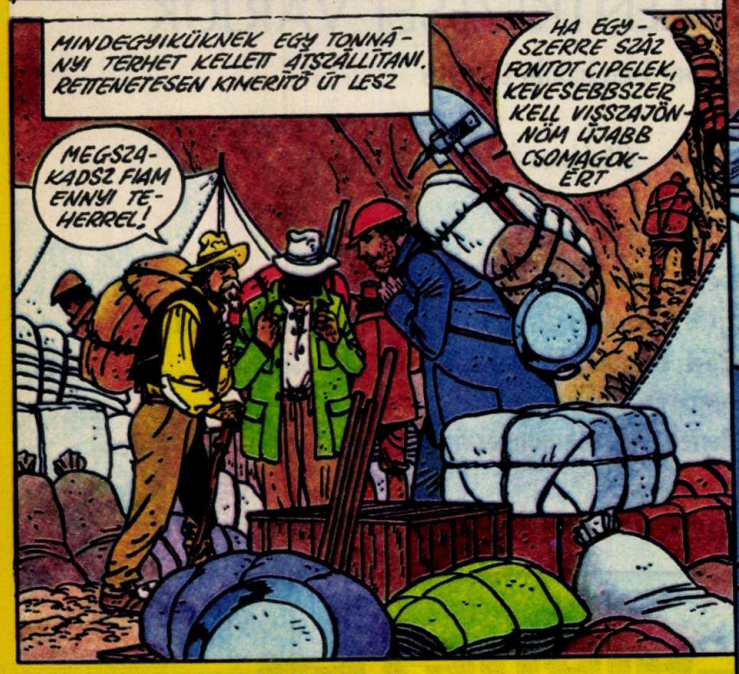

COPYRIGHT BY EDITION VAILLANT

FOLYTATJUK

83/4
XXXVIII. ÉVF. • 1983. JANUÁR 27. • ÁRA: 4 Ft
PAJTÁS

KRISTÁLY-SZÉPE

Kristály Magazinunk szépségversenyének győztesei csodálatos környezetben – szüleikkel együtt – örülhettek jutalmuknak: az ötnapos üdülésnek a Pilis-hegység egyik legromantikusabb zugában. A három lány és a három fiú változatos programokon bizonyíthatta, hogy a szépségverseny zsűrije nem véletlenül találta őket a legegészségesebbnek

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

RÁZZUK A RONGYOT. AMIT A FLITTER ELTAKAR. BALHÉ – MEGSZOKÁSBÓL. UNALOMÜZŐ A KLUBBAN.

HA SZÉTPATTAN A BUROK... ELVÁLT NÉVTELENEK. PERBEN – HARAGBAN. A SZÜLŐ HÁLÓT TART.

AMIKOR A GEPÁRD TÁMAD... VADÁSZ, FEGYVER NÉLKÜL. A SZEM MINDENT ELÁRUL. VADÁSZAT NAMIBIÁBAN.

margó

Ismertem egy fiút, akit társai albumos Lacinak csúfoltak. Színes képzőművészeti albumokat gyűjtött a srác és szabad idejében állandóan a képeket bámulta.

— Mi lesz ebből a gyerekből? — kesergett az anyja egy szülői értekezleten, s Laci rajztanára mosolyogva így válaszolt: ember. Amikor az asszony elmesélte nekem az esetet, éppen meg volt bántódva. Hogy lehet ilyen kurtán elintézni a dolgot? Hát magyarázat ez?! — kérdezte fölháborodva.

Magyarázat bizony, méghozzá a javából. Ahhoz, hogy valaki a szó igaz és nemes értelmében ember legyen, kell, hogy szeresse a művészeteket, s kezdetben az is elég ha csak albumokat lapozgat, képeket nézeget. Később úgy is megjelenik e fogékony, színes világban a zene és a szó, ami életre kelti, kifejezi a vágyakat, az álmokat.

A mama azt szeretné, ha Laci albumnézegetés helyett is tanulna, mert nem tudja, hogy a tanulásnak vannak másféle módjai is: amikor a fölsejlő színekre, dallamokra, hangulatokra az érzelem felel.

Nem mondom azt, hogy Lacihoz hasolóan „költözz be" te is az albumokba, arra viszont szívesen figyelmeztetnélek, hogy nincs vége az úttörőközösségek számára korábban meghirdetett kulturális játéknak. Ma is lehet — és érdemes —, barangolni a művészetek vándorútján, mert ami ott látható kérem, az több mint százszorszép csoda.

Arra gondoltam, mi lenne ha az önkéntes vándoroknak mi is juttatnánk egy tarisznyát, vagyis meghívnánk benneteket egy képzeletbeli szellemi túrára, amelyet világlépő cipőben tennénk meg a művészetek vándorútján.

A gondolatot tett követte, elkészült a sorozat, amelynek első részét ebben a lapban olvashatod, s a témához kapcsolódó rejtvényeket mindjárt meg is fejtheted a Töprengőben. Amikor a sorozat utolsó, nyolcadik fejezetét is közöltük, s ti az utolsó megfejtéseket is beküldtétek, következhet a játék finálléja, a nyertesek nevének kisorsolása.

Játékunkban számítunk a kis közösségek — őrsök, rajok —, részvételére, de egyénileg is vállalkozhatsz a rejtvények megoldására. Nem lesz nehéz, hiszen közvetlen környezeted is tele van a művészet sugallatával; a nagymama régi sublótja, az ódon képkeretben mosolygó barna fotográfia, egy-egy öreg szilke vagy aratókorsó, mind-mind letűnt korok üzenetét közvetíti. Mikor épülhetett a falu temploma, melyik kor stílusát idézi a közeli kastély — amiben talán éppen egy gazdag könyvtár ütött tanyát — s az idő melyik meséjét őrzi a harangláb a régi iskola előtt? Még a temetők ódon sírkövei is vallhatnak a művészet lelkéről éppúgy, mint a rozsdamarta kovácsolt vaskerítések, az útszéli feszületek, vagy régi házak erkélyeit tartó hallgatag szobrok. Az életünk, az életed tele van megfejtésre váró gyönyörű titkokkal, járj hát derűs, kíváncsi kedvvel az idő útjain, s higgy abban, hogy ez az építmény, ami évezredek alatt az ember lelkéből emeltetett, a legizgalmasabb és a legszebb labirintus.

A labirintus arról híres, hogy el lehet tévedni benne persze, csak annak, aki nem ismeri a folyosók színét, a fordulók hangulatát, a kövek mintázatát, a mennyezet boltíveit. Ezek után már ugye érted; a megismerés egyik nagy kalandja vár, ám ezt a kalandot nem lehet két hét, két hónap alatt átélni, ehhez életre tellő hosszú évek kellenek.

Nagy szavak, mondhatod unottan, s én nem is vitázom veled, csak kérlek, hogy próbálj megérteni! Arra szeretnélek rábeszélni: ne hagyd ki a művészet megismeréséhez vezető utat, mert ugyanez vezet a művészet megszeretéséhez is.

Magyar Katalin

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987, 321-988, 321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztő: BŐCS FERENC, SZIGETI PIROSKA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: Egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

83.0148 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

A VILÁG KÉPE: A TÉRKÉP

A háromdimenziós térképen mintha leszálláshoz készülődő repülőgép ablakából vetnél egy pillantást a fővárosra...

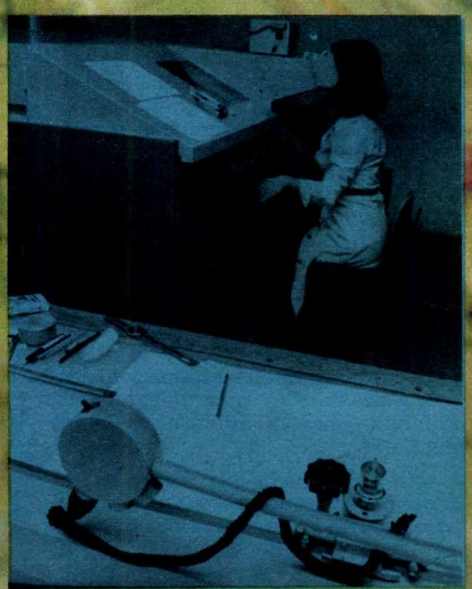

Készül a légifénykép lézersugaras értékelése. A „sztereóban" megjelenő képet végigpásztázó lézersugár adatait pontosan rögzíti az automata térképrajzoló berendezés

A VILÁG KÉPE: A TÉRKÉP

A térkép végleges megrajzolása és színezése aprólékos, pontos, nagy figyelmet igénylő munkát jelent

„Egyszer majd eljő a nap, amidőn az óceán megnyílik, amikor a földkerekség feltárul. Nem Thulé a világ vége!"

A jóslat az ókor egyik legjelesebb bölcsétől, Senecától származik, az időszámítás szerinti 60. esztendő tájáról. És ugyan miért tévedett volna éppen ebben az ókor egyik legjelesebb bölcse? Az óceánok megnyíltak, a földkerekség feltárult. Igaz, ami igaz, ez a folyamat hosszú volt, és egyáltalán nem hasonlított valamiféle idillikus diadalmenethez. Véres harcok, kegyetlen háborúk, soksok bátor utazó, tudós és felfedező élete árán omlottak le bolygónk megismerésének korlátai.

Leomlottak, és ennek a ténynek korunkban egyik legékesebb bizonyítéka a számtalan pontos, a valóságot szinte minden tekintetben hűen tükröző *térkép*.

Nyitott könyv

És ebben a legcsekélyebb túlzás sincs. Ha például átlapozod a Kartográfiai Vállalat „Képes politikai és gazdasági világatlasz"-át, egész bolygónk a szó szoros értelmében nyitott könyvként tárul fel előtted. Kezdve azon, hogy megmutatja helyünket a világegyetemben, megtalálhatók benne az éghajlatra, az állat- és növényvilágra, a népességre, az egyes országok hegy- és vízrajzára, közigazgatására vonatkozó ábrák és adatok éppúgy, mint az ásványi kincsek, az ipar, a mezőgazdaság, a kereskedelem főbb jellemzői vagy akár a világ legnagyobb városai, kikötői, vízesései, hegycsúcsai, vízi erőművei, szén és kőolaj készletei, az energiatermelés országonkénti megoszlása... és még nagyon sok, Földünk mai állapotára jellemző adat.

Mindebből pedig egy fontos és kézenfekvő tanulság levonására nyílik lehetőség: a térképészet mindig is a környező világ megismerésének fokát tükrözte és természetesen ezt teszi napjainkban is. Eredményes műveléséhez sohasem volt elég csupán a földrajz, abban egyre növekvő szerep jutott egy sor egyéb tudománynak is. A csillagászatnak, a műszaki tudományoknak — például mérőműszerek, közlekedés, optikai berendezések, stb. — a geológiának, a meteorológiának, a gazdaságtannak, a társadalomtudományoknak, a néprajznak és így tovább.

Ennek tudatában válik igazán értékessé az a tény, hogy hazánk igen rövid idő alatt a világ élvonalába került a térképészeti tudományok elsajátításában és művelésében egyaránt. *Radó Sándor*, a világhírű magyar földrajztudós, a második világháborúban Svájcban működő szovjet hírszerző csoport vezetője („Dóra") mondta egy tévéinterjú során:

— A felszabadulás után, amikor tanszékvezető egyetemi tanár lettem a közgazdasági egyetem gazdaságföldrajzi tanszékén, egy nagyon érdekes jelenséggel találtam szemben
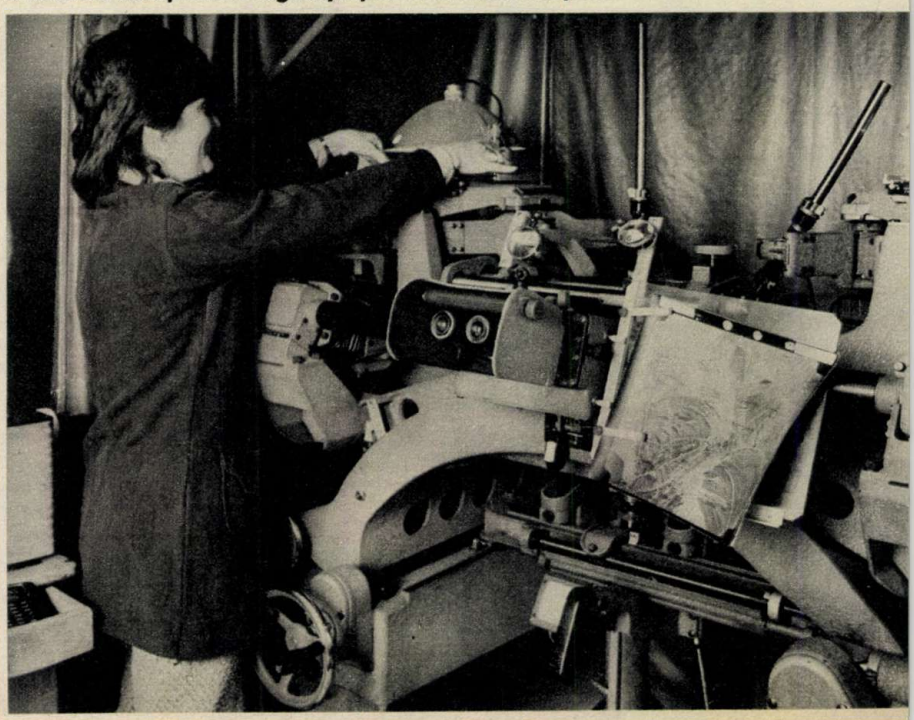
A korszerű térképészet a légifényképek értékelésén alapszik